

F. Xavier Menéndez i Pablo
Daniel Solé i Lladós

AMC: 25 anys d'història

Associació de Museòlegs de Catalunya

AMC: 25 anys d'història

AMC: 25 anys d'història

Primera edició: octubre de 2021

© de l'edició:

Associació de Museòlegs de Catalunya

Comte Borrell, 105

08015 Barcelona

amc@amc.cat

www.museologia.cat

© Josep Guinovart, VEGAP, Barcelona, 2021

© dels textos, els autors

© de les fotografies, els fotògrafs i els museus corresponents

Reservats tots els drets d'aquesta edició.

Coordinació editorial

Elisenda Casanova i Querol

(Associació de Museòlegs de Catalunya)

Suport editorial

Marina Peris Betlloch

(Associació de Museòlegs de Catalunya)

Correcció lingüística

Jordi Curbet

Disseny i maquetació

Albert Navarro Casado

Fotografies

ArxIU fotogràfic de l'AMC (AMC): p. 144 (inf.), 148 (sup. i inf.), 149 (inf.), 151 (sup.), 154 (sup. i inf.), 156 (inf.), 157 (sup. i inf.), 158 (inf.), 159 (sup.), 160 (sup. i inf.)

Maria-Josep Boronat i Trill (MJBT): p. 145 (inf.), 146 (sup. i inf.), 147 (sup. i inf.), 149 (sup.), 150 (sup. i inf.), 151, (inf.)

F. Xavier Menéndez i Pablo (XMP): p. 141 (sup. i inf.), 142 (sup. i inf.), 143 (sup. i inf.), 145 (sup.), 152 (sup.), 158 (sup.), 159 (inf.)

Daniel Solé i Lladós (DSL): p. 152 (inf.), 153 (sup.)

Marta Peinador Aguado (MPA): p. 144 (sup.), 153 (inf.), 155 (inf.)

Lluís Rius Font (LRF): p. 155 (sup.), 156 (sup.)

Impressió

Imprimeix, s.l.

ISBN: 978-84-09-31083-8

Dipòsit legal: B 10009-2021

Està prohibida la reproducció total o parcial del llibre per qualsevol mitjà: fotogràfic, fotocòpia, mecànic, reprogràfic, òptic, magnètic o electrònic sense l'autorització expressa i per escrit del propietari del copyright.

Agraïments

L'Associació de Museòlegs de Catalunya vol deixar constància del seu agraïment i reconeixement a totes les persones, institucions i entitats que, amb la seva col·laboració generosa i amb el seu suport, han fet possible aquesta edició.

F. Xavier Menéndez i Pablo
Daniel Solé i Lladós

AMC: 25 anys d'història

Associació de Museòlegs de Catalunya

Diploma dels **Premis AMC de Museologia**
Josep Guinovart. Litografia (2004)
Núm. 45/50

SUMARI

Presentació.	Joan Vicens i Tarré, president de l'AMC	07
1.	Introducció	09
2.	Els antecedents	11
2.1.	L'Assemblea de Museus (1977-1981)	11
2.2.	L'Associació de Treballadors de Museus de Catalunya (ATMC) (1982-1997)	14
2.3.	L'Associació de Museòlegs de les Comarques de Girona (AMCG) (1989-2004)	15
2.4.	El Grup de Museòlegs del Col·legi de Llicenciats (1990-1995)	18
2.5.	L'Associació de Professionals de la Difusió del Patrimoni Cultural i Natural (1994)	21
3.	El procés constituent	22
3.1.	La Jornada sobre el perfil professional del museòleg (MMB, 23/11/1994)	22
3.2.	La comissió promotora. El debat sobre el perfil de l'Associació	26
3.3.	Manifest fundacional i estatuts	30
3.4.	L'Assemblea constituent (Girona, 30/6/1995)	33
4.	El desplegament organitzatiu	35
4.1.	Els primers passos	35
4.2.	El procés d'admissions, les altes de socis i el perfil dels associats	36
4.3.	Les seccions territorials i altres grups de treball	40
4.4.	Les juntes directives i les assemblees	42
4.5.	Els nous estatuts (2012)	53
4.6.	Les seus i la secretaria tècnica	55
4.7.	El web i els serveis al soci	58
5.	Relacions institucionals	63
5.1.	La relació amb les administracions	63
5.2.	La participació de l'AMC a la Junta de Museus de Catalunya	72
5.3.	La relació amb les universitats. L'AMC i la formació universitària	73
5.4.	Relacions amb altres associacions i institucions	75
6.	Les activitats de formació	79

7. Les publicacions	84
7.1. Els primers anys	84
7.2. La revista <i>Mnemòsine</i>	85
7.3. Els Manuals de Museologia	89
8. Els Premis AMC de Museologia	92
9. La defensa professional i el debat sobre el decret de personal de museus	97
9.1. Les primeres actuacions	97
9.2. El decret de personal tècnic i directiu de museus	99
9.3. Les actuacions de defensa professional després del decret	102
9.4. L'estudi sobre els perfils professionals	105
10. Els posicionaments sobre l'actualitat museística	108
10.1. El Museu Clarà (1996)	108
10.2. L'afer del boiximà dissecat del Museu Darder de Banyoles (1997-1998)	109
10.3. La llei de museus (1995-1997)	111
10.4. El Born (2002)	112
10.5. El litigi de l'art de la Franja i de Sixena	115
10.6. Altres posicionaments	117
11. A tall de conclusions	119
Bibliografia	124
Annexos	127
Documentació gràfica	140

Presentació

L'Associació de Museòlegs de Catalunya celebra el seu 25è aniversari.

El camí no ha estat senzill, però hem assolit moltes fites. Un recorregut que es va engrundar el 1988 amb la llavor de l'Associació de Museòlegs de les Comarques de Girona, entitat que va començar a fer camí en un moment en què la professió també creixia i requeria una formació i reconeixement social.

És un honor encapçalar l'Associació en aquesta celebració. Represento un bon grapat de persones que, com una peça més d'un engranatge i amb la seva voluntat de servei, han aconseguit que arribéssim fins aquí.

Han estat diverses les persones que m'han precedit: Joan Mayné, Carles Marfà, Carme Clusellas, Olga López i Mònica Borrell, i moltes més formant part de les seves juntes. A totes elles els devem el nostre agraïment per la bona feina realitzada i per haver fet possible arribar fins avui.

La nostra entitat treballa per a tot el ventall de professionals dels museus, implicats en la seva tasca i amb compromís de país. Perquè si les institucions museístiques avui funcionen és gràcies, en bona part, a la dedicació compromesa dels seus professionals. El conjunt dels nostres associats i associades representa un capital humà de gran valor.

Al llarg d'aquests anys, l'Associació ha treballat principalment per donar suport en l'àmbit de la formació i de les publicacions, per la defensa professional, per la transparència i lliure concurrència de convocatòries, per posicionar-se sobre els plans de museus i per col·laborar amb les institucions responsables dels museus de casa nostra.

Però ara encarem els pròxims 25 anys amb noves necessitats i reptes que estic segur que sabrem afrontar i donar-hi resposta, com ha quedat demostrat al llarg d'aquesta pandèmia de Covid-19, que ens ha obligat a repensar i a crear noves propostes per als equipaments museístics. I, sobretot, ens ha ensenyat a treballar en xarxa amb sectors professionals afins a nosaltres. Perquè sumant esforços i optimitzant recursos arribarem a assolir més objectius comuns pel bé dels nostres associats.

No vull deixar de donar les gràcies de forma especial a dos socis i amics que han estat els responsables de realitzar aquesta publicació que teniu a les mans: F. Xavier Menéndez i Daniel Solé. Ells han fet, de manera molt metòdica, la tasca de recopilació d'informació i d'escriure aquesta història. A ells els agraeixo la seva dedicació i amabilitat. Sens dubte, aquest recull històric servirà per deixar memòria i testimoni d'aquest camí recorregut fins avui.

Ara el repte és arribar al 50è aniversari, i per això continuarà havent-hi un capital humà de primer nivell que ho farà possible, perquè, com he dit abans, el sector es nodreix de professionals amb una gran implicació amb els museus i amb el país. I aquesta realitat és garantia per caminar 25 anys més.

Felicitats a tothom per aquests primers 25 anys de l'Associació!

Joan Vicens i Tarré

President de l'AMC

Tardor 2021

1. Introducció

L'Associació de Museòlegs de Catalunya neix en un moment relativament tardà (Girona, 1995), després d'un curt període de confluència (1994-1995) entre un grup de museòlegs que s'havia organitzat sota l'èmpara del Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya, a partir de 1990, i l'Associació de Museòlegs de les Comarques de Girona, fundada el 1989. Es crea sota la fórmula d'una entitat de caràcter associatiu de format cultural (no sindical; es legalitza a través de Justícia, no de Treball), però entre les seves principals funcions destaca la defensa professional. Es declara hereva de l'Associació de Treballadors de Museus de Catalunya (ATMC), una associació legalitzada el 1983, aquesta sí, de caràcter sindical i de sector, procedent de les Assemblees de Museus iniciades el 1977, i que va deixar de funcionar gradualment al llarg dels 80.

L'AMC, que aplega uns 500 socis, ha centrat els seus esforços, en els seus primers 25 anys d'existència, en les activitats de suport a la professió en matèria de formació i reflexió (cursos i visites professionals) i de publicacions (edita la col·lecció Manuals de Museologia i la revista *Mnemòsine. Revista de Museologia de Catalunya*). Des del 2005, l'AMC promou els Premis AMC de Museologia, uns guardons que reconeixen l'excel·lència dels projectes desenvolupats pels museus i les trajectòries de museòlegs i museòlogues a Catalunya. En defensa professional, l'AMC ha reivindicat la transparència i la lliure concurrència en les convocatòries tècniques i de direcció, i s'ha posicionat sobre temes d'actualitat com els plans de museus, el desenvolupament de la llei de museus o els litigis de la Franja i Sixena. L'AMC forma part d'institucions consultives (com la Junta de Museus de Catalunya, on té un lloc per llei) i ha interlocutat amb la Direcció General de Patrimoni Cultural (DGPC) de la Generalitat sobre política museística quan ha estat convidada (i quan no, també), mitjançant reunions, manifestos i comunicats.

L'objectiu d'aquest treball és oferir un relat complet sobre els diversos aspectes de la trajectòria de l'Associació. Per construir-lo, els autors ens hem basat principalment en les memòries anuals de gestió i en les actes de les assemblees anuals (i d'algunes juntes directives). Però també hem copsat opinions d'uns quants col·legues i també ens hem deixat portar pels nostres records i percepcions. Probablement, aquest darrer aspecte ha comportat una major dedicació als antecedents, al procés constituent i als primers anys de l'Associació. Demanem

disculpes per aquest possible desequilibri, però la veritat és que hem intentat reflectir cadascun dels 25 anys amb la mateixa intensitat i proporció. Pel que fa a la narració dels fets, hem decidit abordar-los temàticament, de forma global, i no per períodes presidencials. Aquests, sens dubte, han caracteritzat l'evolució de l'entitat (1995-1997: Joan Mayné; 1997-2007: Carles Marfà; 2007-2015: Carme Clusellas; 2015-2019: Olga López; 2019-2021: Joan Vicens i Tarré), però hem preferit analitzar el camí recorregut per l'AMC de forma sectorial. És evident que hi ha capítols més propis d'una memòria, més descriptiva i neutra, però en d'altres intentem fer una anàlisi i una valoració de les principals actuacions de l'Associació, en aspectes més punyents (com en matèria de defensa professional, els posicionaments sobre afers rellevants i la relació, sempre complexa, amb les administracions). D'altra banda, hem afrontat el relat de l'AMC posant l'èmfasi, de manera conscient, en les dones i homes que l'han fet possible, i per tant, citant les successives juntes directives i la resta de socis i sòcies que han realitzat tasques rellevants a l'entitat, amb noms i cognoms. És per això que els autors demanem excuses per les omissions que hàgim pogut cometre.

Volem agrair la col·laboració dels presidents esmentats, que ens han orientat amb relació als grans eixos dels respectius mandats, i d'un seguit de col·legues que ens han ajudat a aconseguir informacions, sobretot del període dels antecedents: Sònia Blasco, Domènec Ferran, Muntsa Guasch, Mireia Mayolas, Josep Manuel Rueda, Ramon Sagués i Joan Vicens i Tarré. Igualment agraiïm l'ajut i cessió de fotografies per part de Maria-Josep Boronat, Marta Peinador i Lluís Rius.

2. Els antecedents

2.1. L'Assemblea de Museus (1977-1981)

A l'inici de la transició política, després de la mort del dictador Franco (1975), la situació dels museus a Catalunya es podia resumir en dues realitats: a) Catalunya tenia (i encara té) una elevadíssima quantitat de museus *per capita*, i b) sense una plantilla professionalitzada. Durant els anys 60-70 es va disparar el nombre de museus locals a Catalunya, creats amb gran voluntarisme per col·lectius i entitats locals i pels ajuntaments, gràcies als quals es va preservar bona part del patrimoni moble del país. Aquest era el gros de museus a finals dels anys 70 del segle xx, tal com constatava un estudi publicat per La Caixa el 1979 (Barri *et alii*, 1979), que llistava 390 centres a Catalunya. En molt pocs casos, els seus responsables eren llicenciats remunerats. D'altra banda, hi havia (principalment a Barcelona) els grans museus del país, creats per l'antiga Junta de Museus de Barcelona, per la Mancomunitat de Catalunya i per la Generalitat de Catalunya al primer terç del segle xx, i que el 1939 les autoritats franquistes victorioses varen repartir entre l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació de Barcelona. En aquests museus sí que hi havia una plantilla notable de conservadors professionals, en comparació amb la resta dels museus del país.

Una primera mobilització professional va tenir lloc en el marc del Congrés de Cultura Catalana (CCC) (1975-1977). Al si de l'àmbit d'arts plàstiques del Congrés es va fer una anàlisi crítica dels museus catalans i es va obrir un procés de debat i reflexió que desembocà en un parell de resolucions (García & Menéndez, 1999; AAVV, 1978).

El 1977, un col·lectiu de persones –que ja havien participat al Congrés–, principalment aficionats i llicenciats procedents dels museus locals i diocesans, així com alguns conservadors dels museus de Barcelona, van crear l'Assemblea de Museus (Assemblea dels Treballadors dels Museus de Catalunya). L'Assemblea no només naixia per diagnosticar el sector, sinó que principalment es va dedicar a debatre i elaborar un nou marc de governança amb vista a la gestió pública dels museus en una futura Catalunya autònoma, sempre amb les directrius de l'ICOM com a marc inspirador. L'Assemblea va proposar la creació d'un Servei de Museus a la futura Generalitat i, fins i tot, va votar una proposta professional que elevà a la nova Generalitat recuperada (1980). Es van celebrar cinc assemblees, es va

crear una comissió permanent (la secretària de la qual era Irene Peypoch) i es van constituir diverses comissions tècniques, que anaven treballant en paral·lel. Les més actives foren la de Museus Locals i Comarcals i la de Conservació i Restauració.

La primera convocatòria fou a càrrec de la Comissió de Cultura del Col·legi Oficial de Funcionaris de l'Administració Local, signada per Carme Soldevila, Pere Vegué i F. Pau Verrié. La reunió va tenir lloc a la Fundació Miró el 22 de juliol de 1977 (després d'una reunió prèvia preparatòria celebrada el 8 de juliol), amb l'assistència de més de 50 professionals, i allà es va decidir crear una comissió d'estudi i convocar una Assemblea general (García, 2004; ATMC, 1984).

La primera Assemblea de Treballadors de Museus de Catalunya va tenir lloc a la Fundació Miró el 12 d'octubre de 1977. Es va debatre el document *Proposta d'estructuració dels serveis museístics de Catalunya*, elaborat per la comissió d'estudi amb el propòsit de trametre'l a l'Assemblea de Parlamentaris amb vista a l'elaboració del nou Estatut i a l'organització de la Generalitat Provisional. Hi van assistir uns 150 representants d'una cinquantena de museus de 25 localitats diferents de Catalunya, a més d'altres persones de diferents institucions, acadèmies, escoles, universitats, IEC, Amics dels Museus, etc. El president fou el senador Jaume Sobrequés. La I Assemblea va debatre, votar i aprovar que tots els treballadors dels museus (des dels conservadors als subalterns) tindrien el mateix pes a l'assemblea. Es va elegir una comissió gestora de setze membres i es van crear diverses comissions tècniques (ATMC, 1984).

La segona Assemblea va tenir lloc a Lleida el 29 de gener de 1978, amb l'assistència de més de 200 persones procedents de 45 museus de més de 30 localitats i d'altres institucions i entitats. S'hi informà de les gestions de la gestora i de les comissions tècniques. Es va actualitzar la proposta d'organigrama dels serveis museístics de la Generalitat de Catalunya (ATMC, 1984).

La tercera se celebrà a Girona el 14 de juny de 1979, amb una assistència molt menor (80 persones en el moment de més aflluència). A l'Assemblea es van palesar els pocs avenços amb la Generalitat provisional i amb l'Ajuntament de Barcelona. Es va debatre àmpliament el projecte del Llibre Blanc dels Museus de Barcelona, impulsat per l'Ajuntament de Barcelona. Es va aparcar el debat sobre el Reglament "de la Junta de Museus de Catalunya", perquè en realitat es formulava la creació d'una JMC com un organisme oficial que, en la pràctica, equivalia a l'Assemblea, i en el debat es va acordar separar l'Assemblea, com a plataforma professional independent, dels organismes públics que havia de crear la Generalitat, com la Junta de Museus. També s'acordà demanar a l'Ajuntament de Barcelona retirar-se de la llavors vigent Junta de Museus de Barcelona (ATMC, 1984).

A la quarta Assemblea (Tarragona, 14 de setembre de 1980), ja amb l'Estatut en vigor i amb un govern efectiu sorgit de les eleccions de 1980, es va informar que les converses entre la comissió permanent i el nou conseller de Cultura de la Generalitat, Max Cahner, havien anat molt bé (a diferència de les mantingudes amb la Generalitat provisional). El conseller va assistir a l'Assemblea i va demanar formalment a la mateixa noms de candidats a cap de Servei de Museus, en el benentès que la decisió final seria seva. En conseqüència, i després d'una llarga i complicada votació al si de l'Assemblea, es va acordar elevar a la Conselleria una llista de quatre noms (per ordre de vots rebuts) com a candidats a cap de Servei de Museus: Josep Guitart, Francesc Tarrats, Eulàlia Morral i F. Pau Verrié (ATMC, 1984). Cahner nomenà poc després Josep Guitart i Duran com a cap de servei (el va substituir posteriorment Eulàlia Morral, quan Guitart fou nomenat subdirector de Museus el 1982). F. Pau Verrié i Faget, vinculat als socialistes, va quedar fora de la carrera. D'aquesta manera, a les votacions internes del col·lectiu, es reproduïa la divisió política que s'estava instal·lant a les institucions gestores del patrimoni museístic i al país. No oblidem que durant el darrer terç del segle xx (i sobretot de 1980 a 1990, data de l'aprovació de la llei de museus), el sector dels museus es va veure caracteritzat per la dicotomia política entre la Generalitat recuperada, governada per CiU, i el poder local, controlat pel PSC i pel PSUC, que discrepaven sobre les prioritats territorials i, sobretot, en la manera de bastir els futurs museus nacionals, que estaven en mans de l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació de Barcelona.

El desembre de 1980 es van celebrar dues Assemblees extraordinàries per aprovar els estatuts de la nova Associació que l'Assemblea proposava crear. De fet, va ser una sola assemblea desenvolupada en dues sessions, el 6 i el 14 de desembre de 1980, a l'Institut del Teatre de Barcelona, amb un únic punt de l'ordre del dia: legalització de l'Assemblea i votació dels estatuts. L'acta fundacional de la nova entitat, denominada Associació de Treballadors de Museus de Catalunya (ATMC), té data de 4 d'abril de 1981 i està signada per F. Pau Verrié, Jaume Casanova, Martí Benet, Domènec Miquel, Pep Muntal i Pere Font. El 10 d'abril entrava al registre del Govern Civil la sol·licitud de legalització, presentada per F. Pau Verrié, amb l'esmentada acta i els estatuts corresponents. El Ministeri de l'Interior va denegar-la, al·legant que una associació amb aquest nom només podia ser de caràcter sindical. L'any següent, l'Associació va demanar la inscripció a la Direcció General d'Associacions i Fundacions de la Generalitat, que la va atorgar en data de 30 de setembre de 1982. L'ATMC ja era legal (ATMC, 1984).

La cinquena i darrera Assemblea de Treballadors de Museus de Catalunya, que es va celebrar a Badalona el 5 i 6 de març de 1983, es va convocar com a Assemblea constitutiva de la nova Associació de Treballadors de Museus de Catalunya (ATMC)

(Garcia, 2004). Es va dissoldre formalment l'Assemblea, es presentaren els nous estatuts i s'elegiren els òrgans de l'ATMC (representats territorials, institucionals i de les comissions de treball) i, posteriorment, es constituí el consell executiu. També es va donar compte de la tasca de les comissions de treball i es va debatre sobre la futura llei de museus, els museus nacionals, l'Escola de Museologia, etc. En aquests moments, l'Assemblea de Museus ja es trobava molt debilitada (feia quasi tres anys que no es reunia) i la seva comissió permanent havia decidit, com hem explicat, reconvertir-se en una associació operativa i jurídicament reconeguda. D'altra banda, regnava una profunda divisió i un cert desencís perquè el Departament de Cultura, a l'hora de muntar el Servei de Museus i definir-ne les funcions, només havia estimat part de les recomanacions de l'Assemblea.

Amb el sector dels conservadors restauradors va passar una cosa semblant. El Grup Tècnic de Conservació-Restauració, la primera associació del sector dels restauradors creada també el 1983 (i una de les dues associacions que l'any 2013 va confluïr per crear l'actual associació del sector, el CRAC, Conservadors Restauradors Associats de Catalunya), també va derivar de l'Assemblea de Museus i de l'ATMC, concretament de la seva comissió tècnica o Grup Tècnic de Conservació-Restauració, sota el lideratge de Josep Maria Xarrié i Rovira, Joaquim Pradell i Ventura i Eduard Porta Ferré. Aquest grup tècnic va elaborar l'informe, el 1980, sobre la conservació restauració dels museus de Catalunya, publicat el 1982 (Departament de Cultura, 1982), i que va inspirar el full de ruta de la creació del Centre de Conservació i Restauració de Béns Culturals Mobles (1982) (Xarrié, 2002).

2.2. L'Associació de Treballadors de Museus de Catalunya (ATMC) (1982-1997)

L'Associació de Treballadors de Museus de Catalunya (ATMC), constituïda formalment el 1982 (data d'inscripció al registre: 29/9/1982, amb el número 5.828), aplegava, al contrari de l'actual Associació de Museòlegs de Catalunya (AMC), no només els tècnics (museòlegs), sinó tot el personal dels museus, des dels conservadors fins al personal subaltern, incloent-hi els restauradors, pedagogs, difusors, administratius, etc., i fos quina fos la seva relació laboral (fixos, eventuais i, fins i tot, els col·laboradors o voluntaris). És a dir, era una associació que tenia un cert caràcter sindical, de sector d'activitat.

L'ATMC va seguir treballant en la línia definida per les Assemblees de Museus, intentant influir en la configuració i en el programa d'actuacions del Servei de Museus de la Generalitat de Catalunya. També va participar en la Comissió Assessoradora de Museus de la Generalitat i en el debat sobre els projectes dels museus de Lleida (Sagués, 1994).

També van celebrar algunes reunions per valorar el projecte de llei de museus (1983) sense que s'establís un diàleg amb la Generalitat.

L'ATMC va publicar, el 1985, les actes de les primeres jornades de museologia (celebrades a Montserrat el 28 de febrer i a Montblanc l'1 de març de 1981), organitzades per la Comissió Tècnica de Museus Locals i Comarcals de l'Assemblea de Museus i l'ATMC (AAVV, 1985). Com hem dit abans, aquesta comissió va ser una de les més actives i generadores de documents i propostes de debat. El 1984 l'ATMC va publicar els principals documents de l'Assemblea de Museus, mitjançant uns dossiers fotocopiats (ATMC, 1984).

Inicialment, la presidenta de l'entitat fou Andrea Garcia, amb F. Pau Verrié de vicepresident. Posteriorment, la va presidir Ramon Sagués, amb Domènec Miquel de secretari.

L'ATMC va deixar de funcionar gradualment al llarg de la dècada. En el moment d'aprovar-se la llei de museus (1990) (i segurament durant el debat del projecte de llei de museus de 1987), el col·lectiu professional que s'havia aplegat entorn de l'ATMC no es va fer present en el debat de la llei.

En el moment de fundar-se l'AMC, el 1995 (i en el procés constituent previ), l'ATMC no estava operativa. El 1997 es va celebrar una reunió a Santa Coloma de Gramenet, amb la participació de Ramon Sagués i Andrea García, en què es va acordar la dissolució de l'entitat (tot i que segurament no es va fer oficialment ni en temps i forma). El 1997 es van traspasar els romanents econòmics de l'ATMC a l'AMC. Anteriorment, el 1995, Ramon Sagués ja ens havia transferit el fons de publicacions de l'ATMC. Anys més tard, ens va traspasar l'arxiu de l'entitat.

2.3. L'Associació de Museòlegs de les Comarques de Girona (AMCG) (1989-2004)

Fundació de l'AMCG i la seva trajectòria fins a la fundació de l'AMC (1989-1995)

L'any 1988, una part dels tècnics que treballaven als museus de Girona, atesa la situació de gran aïllament professional que vivien, van començar a reunir-se amb l'objectiu de crear una associació per tal de coordinar les seves activitats, compartir les seves problemàtiques, i reivindicar la professió de museòleg (Alcalde, 1994). Després de nombroses reunions, el 7 de juliol de l'any 1989 es va constituir a Olot, l'Associació de Museòlegs de les Comarques de Girona (que es va legalitzar al registre amb el núm. d'inscripció 1.673).

Aquesta associació preveia l'existència de dos tipus de membres: els de ple dret (amb dedicació professional com a museòleg en qualsevol dels museus de les

comarques de Girona) i els membres adherits (qualsevol persona interessada en els museus). El funcionament (al ser una entitat petita) era assembleari, tot i tenir un president i un secretari.

L'objectiu bàsic de l'associació era establir una xarxa de relacions entre els tècnics dels museus. D'altra banda, l'associació va organitzar nombroses activitats, que eren de dos tipus: les de formació permanent i de reivindicació professional, i les que feien referència als mateixos museus. Amb relació al primer tipus d'activitats, podríem citar, per exemple, els cursos *Informàtica i museus*, impartit per José María Luzón; *Màrqueting i museus*, a càrrec d'Antoni Laporte; *Museus i exposicions*, a càrrec de Carme Prats; o *Tècniques de control ambiental*, a càrrec de Jaume Bernades. Pel que fa al segon tipus d'activitats, podríem esmentar, com a exemple, l'edició d'un desplegable informatiu sobre els museus de Girona i l'organització de l'exposició itinerant promocional titulada *Museus de Girona*, la qual, inaugurada a Banyoles coincidint amb els Jocs Olímpics de 1992, va itinerar per molts dels museus de les comarques de Girona (Alcalde, 1994).

D'altra banda, l'entitat va elaborar i trametre propostes a l'administració pública per regularitzar professionalment la figura dels museòlegs i les museòlogues, i va ser molt activa en el moment de la discussió i aprovació de la llei de museus de 1990.

El primer president de l'AMCG va ser Josep Maria Joan i Rosa, amb Josep Manuel Rueda de secretari (1989-1990). En el següent període (1991-1993), Josep Manuel Rueda en fou el president, amb Gabriel Alcalde de secretari. El succeí com a president Pep Espadaler, amb Quim Mateu com a secretari.

A partir de 1994, l'AMCG col·labora amb el Grup de Museòlegs del Col·legi de Llicenciats per tal de confluïr en una única associació professional catalana. El 16 de maig de 1994 col·laboren amb la taula rodona *Els Museus a Catalunya, present i futur*, que organitza a Barcelona l'esmentat grup. Hi participa Pep Espadaler, president de l'AMCG.

L'any 1994 l'AMCG comptava amb 34 socis, la qual cosa representava quasi la totalitat dels tècnics dels museus de les comarques de Girona (Alcalde, 1994).

L'AMCG com a secció territorial de Girona de l'AMC (1995-2004)

L'any 1995, com veurem després, l'AMCG participa en la constitució de l'Associació de Museòlegs de Catalunya (AMC) (Girona, 30/6/1995). Llavors, el president és Josep Tarrús i el secretari, Miquel Martí. El nombre de socis era de 35. Amb la creació de l'AMC, l'AMCG es converteix en la secció territorial de Girona

de l'AMC, sense dissoldre's. Segueix cobrant les quotes i n'aporta el 50% a la junta directiva (en endavant JD) de l'AMC. S'adopta la tradició de presentar el president de l'AMCG com a vicepresident de l'AMC. I normalment, el secretari de l'AMCG ocupa la vocalia territorial de Girona de la JD de l'AMC.

El 30 de setembre de 1997 es reuneix l'AMCG en assemblea i elegeix Pere Freixas nou president en substitució de Josep Tarrús, i Joan Vicens i Tarré, nou secretari en substitució de Miquel Martí. Freixas passa a ser vicepresident de l'AMC i Vicens passa a ser vocal territorial de l'AMC. El 2000 Antoni Roviras és nomenat nou president de l'AMCG (i passa a substituir Pere Freixas com a vicepresident de l'AMC). El 2002 hi ha un nou canvi d'equip a l'AMCG, amb Jordi Falgàs (com a president), Glòria Nyaco i Joaquim Mateu. El 2003 es nomena vocal territorial de Girona Gemma Carbó.

En aquests anys, l'AMCG manté un conveni d'assessorament jurídic sobre defensa professional amb un bufet jurídic especialitzat.

En aquesta etapa, les activitats es faran conjuntament, entre l'AMCG i l'AMC. La primera gran activitat fou el seminari *Taxació i assegurances d'objectes museístics* (Girona, 7 i 14 de febrer 1997), coordinat per Salvador Claret. Va suposar un gran èxit de participació (91 inscrits). Les ponències foren publicades el 1998 a Papers de l'AMC 1. La segona fou el seminari sobre polítiques d'adquisicions (Girona, 5 i 6 de novembre de 1999). D'altra banda, l'AMC, amb l'AMCG com a punta de llança, va organitzar amb gran èxit l'Escola d'Estiu de Museologia a Girona, conjuntament amb la Universitat de Girona, entre els anys 2000 i 2006.

L'1 d'abril de 1998, l'AMCG presenta al Museu d'Història de la Ciutat de Girona (MHCG) el llibre *El Visitant. Guia del patrimoni cultural i natural de les comarques de Girona*, editat per l'AMCG, que culminava un projecte iniciat anys abans. Els autors foren David Santaulària Serra i Joan Vicens i Tarré. L'AMCG va participar també en els *Debats de Museologia*, celebrats a Arbúcies i Olot els anys 1996 i 1997, que foren recollits en un volum editat el 1998 per la UdG, l'associació i els museus d'Olot i Arbúcies.

De manera gradual, es va obrint pas la necessitat de dissolució de l'entitat, un cop consolidada l'AMC. Finalment, amb Jordi Falgàs de president, l'AMCG es dissol l'any 2004. Els socis s'integren formalment a l'AMC, a efectes de cens i de quotes. El desembre de 2006 es cancel·la el compte corrent de l'AMCG i el saldo s'ingressà al de l'AMC.

2.4. El Grup de Museòlegs del Col·legi de Llicenciats (1990-1995)

El panorama professional dels museus als anys 80 era desolador: no hi havia estudis especialitzats, no hi havia associacions professionals actives i les paraules *museologia* i *museòleg* eren desconegudes fora de l'àmbit dels museus. La majoria de professionals que treballaven als museus eren multiassociatius i pertanyien a moltes associacions relacionades amb el sector, entre les quals la Societat Catalana d'Arqueologia i el Col·legi de Llicenciats.

De l'efervescència professional de la gent dels museus del país, que es volia allunyar de les formes del passat, especialment de la imatge del "*cuero de conservadores de museos del Estado*", va sorgir l'any 1990 un Grup de Museus dins del Col·legi de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya (en endavant, Col·legi o CDL). Com a objectius, a part de vertebrar el sector, el Grup es proposava aprofitar la cobertura del Col·legi per a la defensa professional, aconseguir un apartat propi dins dels honoraris mínims professionals que el CDL publicava, i explorar les possibilitats de constituir un col·legi professional de museòlegs.

D'altra banda, el sector s'estava despertant. El context de la formació del grup cal emmarcar-lo en un moment en què passaven coses, com per exemple, l'impuls de la Secció Tècnica de Museus de la Diputació de Barcelona, que va iniciar les Jornades de Museus Locals i Administració Local (1988) i va promoure la creació de la Comissió de Cooperació dels Museus Locals de les comarques barcelonines (1989), així com la celebració a Olot i a Arbúcies del I Congrés Català de Museus Locals i Comarcals (1989).

El Grup de Museus es va crear per iniciativa d'un grupat de museòlegs col·legiats, i va ser possible gràcies a les facilitats que va donar el CDL, que va oferir espais i la sala d'actes per fer trobades, reunions, taules rodones i jornades. Aquesta generositat va perdurar fins després de la fundació de l'AMC (1995). El Col·legi va acollir l'AMC i en va ser la seu oficial fins que es va traslladar a l'estatge de la Societat Catalana d'Arqueologia, al carrer Bailèn de Barcelona, l'any 2002. Posteriorment, el CDL va seguir acollint les reunions de la JD fins que l'AMC es va traslladar a la seu del carrer València, el març de 2007.

Com diu Domènec Ferran, que va formar part de la junta del Col·legi, el grup va néixer «l'any 1990, essent el principal motiu la discussió del llavors projecte de llei de museus, que iniciava el seu tràmit parlamentari. Un grup de professionals de museus ens vam reunir en el marc de la Comissió de Patrimoni Cultural del Col·legi de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya,

on ja funcionava el Grup d'Arqueòlegs i on es gestava un Grup d'Historiadors de l'Art. Després d'aquesta trobada, es va constituir un Grup de museus més o menys estable» (JPPM, 1994). A partir de 1994 es va transformar en Grup de Museòlegs.

Més endavant, Domènec Ferran ens explica que l'any 1992 «el Grup de Museus va definir les seves línies d'actuació, basades fonamentalment en la consecució d'una plataforma que servís per defensar la professió del museòleg en diversos aspectes: els honoraris professionals, les qüestions deontològiques que l'afecten, la coordinació entre els diversos professionals que intervenen en un programa museístic, la relació del Grup amb la Junta de Museus de Catalunya, i la problemàtica de la planificació museística del país» (JPPM, 1994).

La gènesi del Grup va ser el següent. El 23 de gener de 1990 es va crear el Grup, en el marc d'una reunió al Col·legi, per parlar del projecte de llei de museus, poc abans de la seva aprovació (Llei 17/1990). Es va fer un acte i un document de posicionament que es va enviar als mitjans de comunicació. Entre les persones assistents es va crear un grup de treball format per Josep Ballart, Domènec Ferran, Dolors Llopart, Alfred Mauri, F. Xavier Menéndez, Daniel Solé i Josep M. Solias.

El 4 de maig de 1992 es reuneix el grup, que existia des de feia dos anys amb poca activitat, i es reactiva. Hi havia dues comissions de treball, la de reivindicació de la professió i la d'exposicions temporals. El 24 de maig, la comissió promotora del Grup de Museus, amb Jaume Bernades al capdavant, convoca l'Assemblea constituent del Grup de Museus de la Comissió de Patrimoni del Col·legi, que se celebra l'11 de maig de 1992. S'elegeix una comissió permanent.

L'any 1992 també va ser motiu de debat la posició del Grup respecte del projecte de llei del patrimoni cultural català.

El 9 de juny de 1993 es va fer una reunió (la convocatòria estava signada per Daniel Solé) a la seu del Col·legi, on es va presentar un document amb dues línies d'actuació: la reivindicació professional i la reflexió sobre la situació dels museus catalans. Aquest document serà la base del manifest que es presentarà l'any següent i que ocuparà l'activitat del grup en reunions subsegüents.

El document en qüestió s'envia el 26 d'abril de 1994 als membres, que són convidats a presentar-hi esmenes. En aquesta carta (signada per Santi Barjau, Jusèp Boya, Domènec Ferran, Llum Torrents, F. Xavier Menéndez i Daniel Solé) es convoca una taula rodona per al 16 de maig, amb motiu del Dia Internacional dels Museus (DIM), en què es presentarà el manifest, i s'informa de la propera organització d'unes jornades sobre el perfil professional del museòleg el mateix any 1994.

El 16 de maig de 1994 es va celebrar, a l'auditori del Col·legi, la taula rodona *Els Museus a Catalunya: present i futur* en el marc del DIM, organitzada pel Grup de Museòlegs del Col·legi, amb la col·laboració de l'Associació de Museòlegs de les Comarques de Girona (AMCG). Els participants previstos eren: Eduard Carbonell, director general de Patrimoni Cultural de la Generalitat; Joan Fuster, diputat president de la Diputació de Barcelona; Joaquim de Nadal, regidor de Cultura de Barcelona; Joan Pluma, regidor de Girona i representant de la FMC; i Jordi Moltó, regidor de Sallent i representant de l'ACM. No hi van assistir tres dels cinc ponents: els representants de la GC, de l'Ajuntament de Barcelona i de l'ACM. Com que només van comparèixer els representants de la Diputació i la FMC, es van incorporar a la taula Pep Espadalé, president de l'AMCG, i Camil·la González, presidenta de ICOM-Espanya. Va moderar la sessió Jusèp Boya, del Grup de Museòlegs. Durant l'acte es va presentar el manifest, a càrrec de Domènec Ferran.

El 18 de maig de 1994, en el marc del DIM, es va fer públic el manifest del Grup de Museòlegs del Col·legi i l'AMCG. Era un document de quatre pàgines amb una introducció i cinc apartats, que feien referència a les polítiques d'inversió en matèria de museus de les administracions públiques, a la participació dels professionals en la definició d'aquestes polítiques, a les condicions tècniques dels professionals de museus, a la formació i el reciclatge professional, i als processos de selecció. El document finalitzava amb quatre peticions lligades al reconeixement professional dels museòlegs i es demanava el desplegament de la llei de museus amb un reglament de personal tècnic i directiu de museus (que no es va publicar fins al 2001: decret 232/2001). El manifest es va distribuir als mitjans de comunicació i va tenir una notable repercussió. El Butlletí del Col·legi el va publicar (Butlletí 89, juliol 1994).

El grup va reprendre les activitats el mateix maig per tal de debatre el model de la nova Associació que es pretenia crear (tipologies de soci, articulació territorial, etc.). A tal fi es van crear dos grups de treball: la comissió impulsora de les Jornades (Santi Barjau, Josep Espadalé i F. Xavier Menéndez) i la d'estatuts (Maria Raya i Lluís Ramoneda), que van treballar fins a la celebració de la jornada sobre el perfil professional del museòleg que va tenir lloc al Museu Marítim el 23 de novembre de 1994, i que explicarem en el següent capítol.

En aquesta jornada es va posar el fonament de la futura AMC. Es va definir la professió i es van presentar els criteris estatutaris de la nova Associació. Encara faltava camí. D'aquestes jornades en sorgí una comissió promotora, formada per membres del Grup i de l'AMCG, que culminà en la fundació de l'AMC, el 30 de juny de 1995, a Girona.

En tot aquest període, van participar en el Grup de Museòlegs, a més dels ja citats més amunt, i d'entre altres, Núria Casas, Roger Marcet, Núria Molist i Llum Torrents.

2.5. L'Associació de Professionals de la Difusió del Patrimoni Cultural i Natural (1994)

L'any 1994 un grup de companyes que treballaven en el món de la difusió dels museus van crear una altra associació, que pràcticament no va tenir recorregut, ja que atesa la creació imminent de l'AMC, es va acabar sumant al projecte unitari. Es tracta de l'Associació de Professionals de la Difusió del Patrimoni Cultural i Natural.

Es va fundar el 15 d'abril de 1994 i era d'àmbit català. Les promotores eren joves llicenciades que havien coincidit al Centre Europeu del Patrimoni i a l'escola taller Tecla Sala, que defensaven que s'havia de configurar, en el món patrimonial i dels museus, una nova professió a l'entorn de la difusió-mediació-interpretació que calia diferenciar de la branca dels conservadors curadors. L'equip fundacional es va constituir en junta directiva. La configuració era la següent: Mireia Mayolas, presidenta; Gemma Carbó, vicepresidenta; Mònica Borrell, tesorera; Muntsa Guasch, secretària; Carme Baqué, Teresa Verdaguer i Sònia Blasco, vocals. Inicialment, van demanar la inscripció a Justícia, però el terme *professional* a l'enunciat va fer que Justícia les instés a demanar la inscripció a Treball. Finalment, es van legalitzar a través de Treball (per tant, com a associació sindical) (inscrites el 20/9/1994).

D'acord amb els estatuts, l'associació volia aplegar els treballadors que es dedicaven professionalment a la difusió del patrimoni cultural i natural, «tant els treballadors que presten serveis per compte d'altri com els qui exerceixen lliurement aquesta professió». Per tant, tampoc era ben bé una associació d'assalariats (que és el que defineix una associació sindical), sinó que també volia sumar els lliureprofessionals (igual que l'AMC). Les finalitats de l'associació eren, entre d'altres, potenciar la professió, col·laborar en la defensa dels drets dels seus professionals, i definir l'àmbit d'actuació dels difusors. Els professionals eren membres de ple dret, però també s'acceptaven persones interessades en la difusió com a socis adherits.

L'associació no es va arribar a presentar. L'acte públic de presentació, previst el 17 de novembre de 1994 al Pati Llimona, es va suspendre a causa del procés constituent de l'AMC. Els promotors de l'AMC van convidar les impulsores a sumar-se a la nova associació, i així ho van fer. Formalment, l'Associació de Professionals de la Difusió mai es va arribar a dissoldre.

3. El procés constituent

3.1. La Jornada sobre el perfil professional del museòleg (MMB, 23/11/1994)

Com hem dit, el Grup de Museòlegs del Col·legi i l'AMCG, després de la taula rodona del 16 de maig de 1994 i la presentació del manifest, van decidir convocar una jornada sobre el perfil professional del museòleg, per tal de definir fefaentment la professió, com a pas previ imprescindible a la creació de l'Associació (d'acord amb un model jurídic i de socis que encara calia escatir).

Els objectius de la jornada foren: a) definir la figura del museòleg o conservador de museus com a professional del patrimoni cultural i el seu paper en les polítiques de conservació i dinamització del patrimoni cultural i natural entès de forma global i integral; b) debatre sobre la formació acadèmica i les titulacions universitàries adequades per a l'exercici de la professió; c) reivindicar el reconeixement de la professió des del punt de vista tècnic, laboral, legal i social.

Un objectiu afegit de la jornada era definir, com a conseqüència del debat dels punts esmentats, quin havia de ser el model adequat d'organització i defensa dels interessos professionals que hauria d'adoptar el col·lectiu de museòlegs. Les jornades també havien de servir, per tant, per promoure un procés associatiu constituent, ampli, unitari, i estès a tot el territori de Catalunya –seguint l'exemple de Girona i heretant el llegat de l'ATMC–, que assumís una doble funció: la defensa dels nostres interessos professionals i la prestació de serveis al col·lectiu (formació, informació, recursos), però que, alhora, fos igualment capaç de reivindicar i d'opinar sobre la política museística del país (el desenvolupament de la llei de museus, els grans projectes museístics, el suport als museus locals i comarcals, etc.), i de fer-se escoltar per les administracions.

El dia 23 de novembre de 1994 es va celebrar, a l'auditori del Museu Marítim de Barcelona, la Jornada sobre el perfil professional del museòleg, organitzada amb la finalitat de definir clarament les característiques que identifiquen el nostre col·lectiu.

La jornada va ser organitzada pel Grup de Museòlegs del Col·legi i per l'Associació de Museòlegs de les Comarques de Girona, amb el suport del Servei de Museus de la Generalitat de Catalunya i la col·laboració del Comitè Espanyol del Consell Internacional de Museus (ICOMCE) i del Museu Marítim de Barcelona. La comissió

organitzadora estava constituïda per Santi Barjau, Josep Espadalé i F. Xavier Menéndez, a més d'un ampli equip format per, entre d'altres, Domènec Ferran, Lluís Ramoneda, Maria Raya, Daniel Solé i Llum Torrents. Fou destacable la col·laboració dispensada pel personal del Servei de Museus (especialment, Magda Gassó i Glòria Juncosa), del Museu Marítim de Barcelona i del Col·legi de Llicenciats (que va assumir la secretaria i tresoreria de la jornada).

Després de les salutacions institucionals (director del Consorci de Drassanes, degana del Col·legi i presidenta d'ICOM-CE), va tenir lloc un bloc introductor per repassar les darreres experiències en associacionisme professional en museus, en què Ramon Sagués, Domènec Ferran i Gabriel Alcalde exposaren les experiències passades i presents, respectivament, de l'ATMC, l'AMCG i el Grup de Museòlegs del Col·legi. Ramon Sagués, en nom de l'ATMC, es posà a disposició del nou projecte. A continuació, es presentà (i lliurar als assistents) un document de propostes sobre associacionisme professional, preparat per l'organització i elaborat i presentat per Lluís Ramoneda i Maria Raya, amb l'objectiu de fomentar el debat sobre el futur procés constituent de la nova Associació. L'objectiu del document no era debatre'l durant la jornada, sinó lliurar-lo als presents com una aportació al futur debat que havia d'encetar-se.

Posteriorment s'inicià el bloc de ponències. Les dues del matí pretenien oferir les dues cares d'una moneda: en primer lloc, una visió i una anàlisi més quantitativa del sector (mitjançant la ponència *Situació actual de la professió museística a Catalunya*) i, en segon lloc, una reflexió més qualitativa de la professió (mitjançant la ponència *Algunes reflexions sobre el perfil del museòleg en el marc del patrimoni cultural*).

La primera ponència, a càrrec de Josep Espadalé, Joan Ramon González, Joan Muñoz, Daniel Solé i Joana Xandri, va evidenciar la precarietat professional del col·lectiu de treballadors de museus a Catalunya. Els autors avançaren els primers resultats d'un estudi del personal d'una part dels museus catalans, i comunicaren que havien detectat que molts museus de Catalunya no disposaven de personal fix o tenien personal contractat per sota de les categories laborals que els pertocarien en funció de les tasques desenvolupades. Especialment es va ser crític amb la pràctica de fer contractes de tècnic mitjà per a perfils professionals corresponents clarament al grau superior, com una manera d'abaratir costos laborals.

En la segona ponència, Santi Barjau, F. Xavier Menéndez i Josep Manuel Rueda es plantejaven la definició de museòleg, entès com a gestor de patrimoni, i emmarcaven l'esmentada definició en el context de la resta de professions implicades en el patrimoni cultural. La ponència plantejava, en primer lloc, una reflexió sobre l'ús i

l'abast del terme *museòleg*, i en proposaven fins i tot una definició: «El museòleg és aquell professional, proveït de la formació universitària adequada o de l'experiència tècnica necessària, especialitzat en la gestió del patrimoni cultural i natural, que administra, conserva, documenta, investiga, difon i dinamitza socialment un conjunt de dades i béns d'interès cultural i natural, de caràcter moble, immoble o immaterial, en el marc d'una institució o d'un projecte museístic orientat al servei de la comunitat on s'insereixen». Arran del debat, es va encunyar una definició més directa, breu i concisa: «el museòleg és aquell tècnic que gestiona patrimoni i que treballa en un museu o en relació als museus». Es tractava de introduir-hi clarament la paraula *museu*, d'acord amb la definició que en fa l'ICOM, molt àmplia i avançada.

Una de les qüestions més punyents del debat subsegüent fou la conveniència d'adoptar el terme *museòleg* per definir-nos professionalment. Tot i que el terme no acabava de convèncer (per grandiloqüent, o perquè no corresponia a cap disciplina acadèmica real), finalment sembla que els assistents van acceptar la fórmula *museòleg*, si més no de manera instrumental, per tal d'adoptar una terminologia comuna i de donar identitat al col·lectiu amb vista a la futura Associació. Altres aspectes sorgits en el debat foren les diferents professions museístiques i el seu encaix en el terme *museòleg* (restauradors, difusors, gerents, etc.), així com la mobilitat i l'accés a la professió, i l'abast dels estudis superiors en museologia (si convenien carreres de segon cicle universitari en museologia o, al contrari, mestratges o postgraus de tercer cicle). Sobre aquest darrer punt, sembla clar que, en tot cas, els participants avalaven la necessitat de la creació d'una titulació universitària específica, al mateix temps que requerien un reciclatge professional permanent del col·lectiu. En definitiva, en el debat es va palesar la voluntat d'avançar cap a una cohesió professional més gran del col·lectiu. Pel que fa a la qüestió de la creació d'una plataforma professional, en el debat es va esmentar les circumstàncies de l'extinció de l'ATMC i es van plantejar diverses possibilitats (potenciar el grup de museòlegs del Col·legi, crear un grup català a l'ICOM-CE, reconstituir l'ATMC o crear una associació professional *ex novo*). En el debat també hi va participar Elisa Mohíno, presidenta de l'Asociación Española de Museólogos, la qual va presentar la seva entitat.

La sessió de la tarda es va iniciar amb l'exposició de la ponència *El museòleg i la legislació sobre patrimoni cultural a Catalunya. Situació actual i propostes*, a càrrec de Fina Parés i de Joan Rosàs, cap del servei i de secció, respectivament, de Museus de la Generalitat de Catalunya. Aquesta ponència plantejava el punt de vista de l'administració, que, com a conseqüència de la llei de museus aprovada el 1990, tenia l'obligació de desenvolupar un reglament sobre personal tècnic i directiu

de museus. Els ponents van exposar els principis generals del futur decret de personal de museus (que recordem que no va ser publicat fins al 2001) i van oferir al col·lectiu la possibilitat de conèixer i debatre el text del decret abans de l'aprovació definitiva.

La taula rodona celebrada a continuació estava dedicada al tema de *La formació museològica*. Va comptar amb l'assistència de representants de cursos i altres iniciatives de formació en matèria de museus i patrimoni: Xavier Ballbé (Centre Europeu del Patrimoni); Francisca Hernández (màster de museologia de la Universidad Complutense de Madrid); Neus Moyano (departament d'art de la UAB); Jusèp Boya (tècnic del Servei de Museus de la Generalitat de Catalunya, que va parlar del projecte de postgrau sobre museologia i patrimoni etnològic de la UB); i Francesc Tarrats, director del Museu Nacional d'Arqueologia de Tarragona, com a presentador i moderador de la taula. En el debat subsegüent, es va evidenciar la dispersió d'iniciatives existent. Atesa la situació de multiplicitat d'ofertes, tant de tipus no universitari com universitari (amplificat per l'augment d'universitats catalanes), i de proliferació de productes (màsters i postgraus de gestió cultural, arxivística, museologia, gestió de patrimonis arqueològic, museologia i antropologia, museografia i arquitectura, etc.), que alguns van criticar, no faltaren veus que consideraven que la competència no era negativa i que calia evitar encarcerar, limitar o homogeneïtzar les ofertes formatives i deixar actuar lliurement el mercat. En el debat va intervenir també el (en aquell moment nou) director general de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya, Josep Maria Huguet (present a la sala per cloure la reunió), el qual es va comprometre a iniciar contactes amb el Departament d'Ensenyament, de cara a l'establiment d'uns futurs estudis reglats de museologia a Catalunya.

Després del debat, es va procedir a la lectura, a càrrec de Domènec Ferran, de les conclusions de la jornada, conclusions preparades per la comissió organitzadora a partir de les ponències i de les intervencions dels assistents en els debats.

Aquestes conclusions, que van gaudir d'una certa projecció als mitjans de comunicació, foren, *grosso modo*, les següents: a) assumim les experiències d'organització professional existents fins al moment (ATMC, AMCG, Grup del Col·legi) com a punt de partida del procés associatiu que ara iniciem; b) constatem la necessitat de crear una estructura professional i constituïm la comissió organitzadora de l'Associació Catalana de Museòlegs; c) tot i reconeixent la millora de la situació professional dels museòlegs en els darrers anys, aquesta encara està molt lluny d'una situació normalitzada; d) cal incidir en la definició de les funcions del personal tècnic dels museus i en la seva qualificació professional; e) acceptem el terme *museòleg*

com una fórmula de consens que pot aglutinar el nostre col·lectiu; f) considerem com a requisit mínim per ser museòleg la titulació universitària superior; g) la formació museològica s'ha de desenvolupar fonamentalment en el marc universitari (tercer cicle); h) constatem la necessitat del desenvolupament de la llei de museus, sobretot en els aspectes que facin referència a la reglamentació de personal i la formació, i recollim l'oferiment del DG de Patrimoni Cultural de ser informats sobre els continguts dels nous decrets, abans de la seva aprovació; i) a partir d'aquesta jornada, iniciem el procés per a la constitució d'una Associació de Museòlegs de Catalunya, de caràcter territorial.

L'organització, en aquest moment, va convocar un grup de treball obert –ja anunciat al matí– que comencés a posar les bases d'una proposta d'articulació professional del col·lectiu. La crida va tenir èxit, ja que en acabar la reunió, un total de 22 voluntaris s'hi van apuntar.

La clausura de la jornada fou a càrrec del director general de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya, Josep Maria Huguet i Reverter.

L'assistència a la jornada va superar llargament les previsions més optimistes. Els assistents foren 123 –el nombre de butlletes d'inscripció rebudes havia arribat a 145–. Dels 123 inscrits, un 69,2% treballaven fefaentment en museus, la major part en museus locals i comarcals, i principalment de titularitat municipal (un 45,4% en relació amb el total d'assistents a la jornada, un 37,3% sense incloure-hi els de l'Ajuntament de Barcelona).

L'any 2020, i en paral·lel a l'edició del present llibre, hem publicat les actes de la històrica jornada del 1994 al web de l'AMC. Era un deute que teníem des de llavors, ja que l'edició que es tenia preparada no va veure mai la llum. Els materials que ara hem penjat tenen un innegable valor documental i històric. S'hi inclou la major part de les ponències, una crònica detallada de la sessió, amb un petit estudi sobre els assistents, les conclusions, la relació de la documentació lliurada, un directori complet dels assistents, i un petit estudi sobre la situació professional dels associats fet el 1996 per Josep Manuel Rueda, a partir d'una enquesta als socis.

3.2. La comissió promotora. El debat sobre el perfil de l'Associació

En el període que va des de la celebració de la Jornada sobre el perfil professional del museòleg (MMB, 23/11/1994) fins a l'Assemblea constituent de l'AMC (Girona, 30/6/1995), es va activar una comissió promotora, impulsada pel Grup de Museòlegs del Col·legi i l'AMCG, per crear la nova Associació, amb diverses reunions en què varen participar les persones que s'havien ofert en

la mateixa jornada del Marítim: Santi Barjau, Jaume Espinagosa, Pep Espadalé, Domènec Ferran, Carles Marfà, Joan Mayné, F. Xavier Menéndez, Carla Padró, Lluís Ramoneda, Maria Raya, Josep Manuel Rueda, Ramon Sagués, Daniel Solé, Maties Solé, Josep Tarrús, Enric Torrent, Llum Torrents i Francesc Vilà.

En aquestes reunions –se'n van celebrar vuit o nou entre desembre de 1994 i juny de 1995– es van debatre i definir les grans qüestions que condicionaven la creació de l'Associació. Quins eren els temes de debat i les decisions que calia prendre?

En primer lloc, el tipus d'associació. Havia de ser de caràcter sindical, de sector (museus), o bé de caràcter professional (museòlegs)? És a dir, havia de ser una associació com l'antiga ATMC, que aplegava tots els professionals que treballaven en un museu, des del conservador fins als subalterns, passant per tècnics de difusió (mestres) i els administratius, i per tant, formada per qualsevol treballador de museu, tingués una titulació universitària o no? O bé havia d'esdevenir una associació de caràcter més corporatiu, només formada pels museòlegs, és a dir, només pels tècnics de museus (superiors, encara que no sempre tenien aquesta categoria) i en possessió d'una llicenciatura universitària, seguint el model dels arxivers? (L'Associació d'Arxivers era, en aquell moment, l'única associació del sector de patrimoni que funcionava, a més del Grup Tècnic de Conservadors-Restauradors).

La decisió tenia, a més, connotacions jurídiques. El primer model era sindical, es regulava per la legislació sindical (LOLS), i l'Associació s'havia de legalitzar a través de la Conselleria de Treball. En aquest model només hi podien participar assalariats i no persones d'empreses o autònoms. Sobre aquest model, teníem un precedent que vam analitzar: l'Associació de Professionals de la Difusió del Patrimoni Cultural i Natural, una associació creada feia poc, el mateix 1994, impulsada principalment per tècnics de difusió de museus i patrimoni (vegeu capítol 2.5), que finalment no es va desplegar, i que va acabar sumant-se a l'ÀMC. Tot i que també volia aplegar lliureprofessionals i no només assalariats, aquesta associació s'havia legalitzat sota aquest model sindical.

El segon model era de tipus cultural i les associacions es regulaven a través de la Conselleria de Justícia (DG d'Associacions i Fundacions). El funcionament era més flexible i comportava l'adhesió com a soci de qualsevol persona, però l'entitat no podia lluir la paraula *professional* al nom ni tenir objectius explícits de defensa professional. En tot cas, els interessos professionals havien de quedar diluïts enmig d'altres objectius, si no, Justícia derivava la iniciativa a Treball. Amb tots aquests antecedents a la mà, i amb els estatuts de totes les entitats esmentades sobre la taula, vàrem optar pel model *cultural* (via Justícia).

Sobre la qüestió de si havíem d'explorar la via del col·legi professional, era una possibilitat que no es descartava a la llarga, però que es veia molt complicada a curt i a mitjà termini, entre altres raons, per la manca d'una formació universitària específica. D'altra banda, el marc legal era molt complex i s'anunciaven reformes legals en els models de col·legiació, que s'albiraven més flexibles i menys corporatius. Es va decidir primer crear l'Associació com a pas previ, i veure què feien les altres associacions (en especial, els arxivers). Més tard es va veure que la via col·legial (que van emprendre inicialment restauradors conservadors i arqueòlegs, i que més tard van abandonar) era molt complicada, amb un procediment legal i parlamentari feixuc, i amb una regulació que no blindava l'intrusisme i que ja no regulava la tarificació (els nous col·legis naixien d'acord amb el nou marc europeu de lliure competència).

En segon lloc, s'havien de definir els requisits per ser soci. Qui podia ser soci, qualsevol persona que treballava en un museu? O només els tècnics? O tal vegada qualsevol persona interessada en el món dels museus? Què passava amb els estudiants, amb els llicenciats a l'atur, amb els *freelance*? El debat sobre el terme *museòleg* ja havia quedat substanciat en la jornada del Marítim. Enteníem com a museòleg un tècnic de museu o que treballava en el camp dels museus i el patrimoni, amb titulació universitària. Es va optar per un model flexible, però que, en tot cas, prioritzava el personal tècnic en actiu (remunerat, en qualsevol modalitat més o menys estable, laboral o externalitzat i, en cap cas, voluntari), que treballava en un museu (públic o privat) o que treballava a l'administració pública en tasques de museus i patrimoni cultural (també el que treballava en empreses privades de patrimoni), sempre en possessió d'una llicenciatura universitària (en qualsevol especialitat). Les categories no eren impediment; és clar que crèiem que els tècnics de museus havien de ser tècnics superiors, però també ens adreçàvem als tècnics mitjans i, fins i tot, auxiliars que desenvolupaven tasques tècniques en un museu, sempre que fossin titulats universitaris. Podien ser-ne membres, per tant, restauradors, difusors (mestres o no) o bibliotecaris de museu, tot i que érem conscients que aquests col·lectius ja tenien les seves pròpies associacions o col·legis professionals. A tots aquests perfils se'ls atorgava la categoria de membres de ple dret o actius. Llavors, es creava una segona categoria de membres, els adherits, per a la resta de persones afectades: llicenciats a l'atur, autònoms o lliureprofessionals, professors d'universitat, estudiants de museologia, jubilats, voluntariat, aficionats i erudits locals amb experiència i coneixements en museus, etc. Els estatuts havien de marcar els drets, i deures dels socis de ple dret i adherits (els adherits tindrien tots els drets, excepte el de votar i ser elegits).

D'altra banda, es va descartar l'existència de socis institucionals, protectors o benefactors. És a dir, es va decidir que els museus i altres institucions, com a tals, no podien ser socis –en altres associacions s'acceptaven les institucions del sector, principalment, com a font de finançament de l'entitat–. Teníem clar que l'AMC havia de ser una associació de persones, de museòlegs, no de museus. I d'altra banda, es volia garantir la independència dels museòlegs respecte dels museus. D'altra banda, es va decidir que la JD podria nomenar membres honorífics.

En tercer lloc, calia definir el model territorial. El debat estava condicionat, lògicament, per la dinàmica consolidada d'un dels agents promotors, l'AMCG. Girona proposava un model més aviat federal o confederal (que comportava la creació d'altres entitats territorials semblants a la resta del país). Finalment, s'optà per una única associació a nivell de Catalunya però territorialitzada i descentralitzada, amb la constitució al seu si de quatre seccions territorials, una per territori (província), amb reconeixement orgànic i autonomia organitzativa, financera i de gestió. D'aquesta manera es volia facilitar un marc d'activitat pròpia, descentralitzat, als diferents territoris. Tots els socis havien de pertànyer a una secció territorial. Les seccions territorials enviaven un representant a la JD i tenien dret a rebre el 50% de les quotes dels socis, d'acord amb un programa propi d'activitats, presentat a la JD. L'AMCG es mantenia i assumia el rol de secció territorial de Girona (adoptant els seus membres una doble *militància*). D'altra banda, es va decidir posar als estatuts la possibilitat de crear comissions de treball de caràcter sectorial o temàtic, d'àmbit nacional o territorial, però sense caràcter orgànic.

El 19 de maig de 1995 –amb motiu del Dia Internacional dels Museus (DIM)– la comissió promotora va convocar un acte de presentació del projecte d'estatuts i de manifest fundacional, i una roda de premsa al Museu de la Marina de Vilassar de Mar.

Amb data de 22 de maig es va enviar a tot el col·lectiu la convocatòria inicial de l'Assemblea constituent per al 30 de juny a Girona, amb l'ordre del dia i els projectes d'estatuts i de manifest fundacional, i s'obria un període de presentació d'esmenes als citats documents i de presentació de candidatures per a la JD. El 6 de juny es va trametre la convocatòria definitiva, amb dia, lloc i hora (Girona, 30 de juny de 1995), amb una butlleta d'inscripció.

El 22 de juny es va enviar un comunicat de premsa, amb el manifest fundacional.

3.3. Manifest fundacional i estatuts

Fruit de l'esmentat debat previ, es van presentar, debatre i aprovar els dos documents principals a l'Assemblea constituent de Girona del 30 de juny de 1995.

El manifest fundacional anunciava el naixement de l'AMC, a partir dels seus antecedents (ATMC, AMCG i Grup del Col·legi), amb la finalitat bàsica de «millorar els museus de Catalunya a través del col·lectiu de museòlegs, per tal d'afrontar els reptes de modernització i professionalització que requereixen els nostres museus».

El manifest definia la professió: «En aquest marc entenem el museòleg com el professional, proveït de la formació universitària adequada o de l'experiència tècnica necessària, especialitzat en la gestió del patrimoni cultural o natural, que administra, conserva, documenta, investiga, difon i dinamitza socialment un conjunt de dades i béns d'interès cultural o natural, de caràcter moble, immoble o immaterial, en el marc d'una institució o un projecte museístic orientat al servei de la comunitat on s'insereix».

El document també feia una breu anàlisi crítica de la situació dels museus del país, en un seguit d'aspectes en què l'AMC es proposava incidir: el reconeixement social dels museus; la necessitat de comptar amb professionals amb una formació adequada en museologia, que han de tenir contractes i retribucions salarials adients amb la seva categoria professional; la necessitat que la universitat ofereixi una titulació professional en museologia amb caràcter estable; la dotació de recursos tècnics i econòmics suficients per al correcte funcionament dels museus; la planificació i desenvolupament museístic del país, i en concret, garantir la presència de museòlegs en els grans projectes museístics de país (que han de dotar-se prèviament de projectes museològics i museogràfics, i que no han de ser fruit de la improvisació o l'intervencionisme polític, sinó que han de ser abordats sota paràmetres de coordinació institucional i equilibri territorial); assegurar la presència professional a la Junta de Museus de Catalunya; etc.

Pel que fa als estatuts, es van aprovar, amb algunes esmenes presentades pels assistents —la comissió va promoure que arribessin esmenes vives a l'Assemblea per fomentar el debat, com així va ser. Els estatuts (que, en aquell moment, encara s'emparaven en la llei espanyola d'associacions de 1964, i que foren posteriorment presentats al registre d'associacions de la Conselleria de Justícia), seguien els models habituals organitzatius de les associacions del moment, i recollien els aspectes bàsics de model que més amunt hem detallat.

En fem un breu resum:

- L'AMC es constitueix com a societat científica i cultural, sense ànim de lucre (art. 1).
- Té com a finalitat principal procurar la millora i professionalitat dels museus de Catalunya i ajudar al desenvolupament professional dels museòlegs, així com també vetllar pel patrimoni cultural i natural (art. 1).
- Té personalitat jurídica pròpia (art. 2).
- L'àmbit territorial de l'Associació és Catalunya (art. 3).
- Domicili social (art. 4).
- Les finalitats de l'AMC (art. 6). Són sis punts, però aquí destacarem el primer, dedicat a l'aspecte professional (els altres són molt genèrics: delimitar el treball museístic, fomentar la relació, les activitats i la formació, vetllar pels museus i el patrimoni, etc.). La proposta inicial, aprovada en l'Assemblea, establia: «Defensar els interessos professionals dels museòlegs, de forma individual i col·lectiva, així com potenciar el treball i el reconeixement social i laboral de la professió». Aquest redactat fou objectat per Justícia quan vam anar a legalitzar l'Associació. Vam haver de redactar un enunciat més *light*, sense la paraula *professional*: «Potenciar i definir el treball i la figura del museòleg, col·laborar en la defensa dels seus legítims drets i interessos, de forma individual i col·lectiva, així com potenciar el reconeixement social i laboral de la professió».
- Condió de soci. Poden ser membres de l'Associació totes aquelles persones que es dediquin professionalment a la feina de museòleg (art. 5). En qualitat de soci actiu, qualsevol persona amb titulació universitària que treballi de forma remunerada amb responsabilitats tècniques o de direcció en un museu o ens de gestió de museus de Catalunya (art. 8.1). També podran formar part de l'Associació, en qualitat de socis adherits, totes les persones que estiguin interessades en els museus. Gaudiran dels mateixos drets que els actius, menys el de tenir vot en les assemblees generals i el de ser elegibles per ocupar càrrecs en els òrgans de govern (art. 8.3). La junta directiva podrà nomenar com a socis honoraris aquelles persones que s'hagin distingit en l'àmbit de la museologia (art. 8.4). La junta directiva podrà acceptar com a socis actius persones que no compleixin alguna de les condicions esmentades, en reconeixement de la seva trajectòria museística (art. 9).
- Drets i deures dels membres (art. 10-12). Els habituals en aquest tipus d'associacions.

- Òrgans: l'Assemblea general, la junta directiva i les seccions territorials. El funcionament i les funcions dels òrgans són els habituals en aquest tipus d'associacions i en garanteixen el funcionament democràtic (art. 13-22). La junta directiva està composta per un president, un vicepresident, un secretari, un tresorer, de tres a cinc vocals generals, més un vocal per cada secció territorial. Per ser candidat es requereix la qualitat de soci actiu i una antiguitat d'un any, com a mínim, a l'Associació.
- Les seccions territorials, decidides per l'Assemblea general, tenen autonomia organitzativa i de gestió. Han d'escollir, en reunió plenària, un membre representant a la junta directiva, el qual tindrà un mandat de dos anys, i poden elegir en reunió plenària una comissió de coordinació. Poden organitzar activitats i crear comissions de treball. Tenen autonomia financera per administrar els recursos econòmics propis i disposaran del 50% de les quotes dels socis de la secció territorial, i també de les aportacions finalistes i les partides específiques que hi destini la junta directiva (art. 20-21). Els socis pertanyen obligatòriament a una secció territorial. La junta directiva pot crear comissions de treball amb autonomia funcional, tant de caràcter sectorial com per a un determinat àmbit territorial. La disposició addicional tercera estableix inicialment les seccions territorials de les comarques de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona, i la quarta, estableix que la de Girona està constituïda per l'Associació de Museòlegs de les Comarques de Girona.
- Règim econòmic. L'habitual en aquest tipus d'associacions (art. 23-27). L'entitat es finança amb les quotes anuals dels socis i pot rebre donacions i subvencions.
- Dissolució de l'Associació. S'estableix el mecanisme habitual en aquest tipus d'associacions (art. 28-30). El romanent net, els béns o la documentació passaria a una nova associació o a una institució cultural, segons decideixi l'Assemblea.
- L'AMC es declara hereva de l'esperit de l'Assemblea de Museus i de l'Associació de Treballadors de Museus de Catalunya (ATMC), i assumeix el treball desenvolupat pel Grup de Museòlegs del Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Lletres i en Ciències de Catalunya (disposició final).

Com ja hem comentat més amunt, el 20 d'octubre la junta directiva modificà, a requeriment del Departament de Justícia, l'art. 6.1. Tot i que ja estàvem avisats i que havíem redactat una funció de defensa professional força ambigua, la DG d'Associacions i Fundacions ens va dir que no podien acceptar el redactat, més propi d'una associació sindical. La solució fou eliminar l'adjectiu *professional*. Un cop salvat aquest escull, els estatuts foren aprovats pel Departament de Justícia.

El volum que aquest any també hem editat, en format digital i penjat al web de l'AMC, amb les actes de la Jornada sobre el perfil professional del museòleg (MMB, 23/11/1994), inclou el manifest fundacional i els estatuts de 1995.

3.4. L'Assemblea constituent (Girona, 30/6/1995)

L'Assemblea fundacional de l'AMC va tenir lloc a la ciutat de Girona, al Museu d'Història de la Ciutat, el dia 30 de juny de 1995. Fou convocada per la comissió promotora (impulsada pel Grup de Museòlegs del Col·legi i l'AMCG) i s'adreçava a tot el col·lectiu professional. Hi assistiren 62 persones que, d'acord amb l'acta de la sessió, esdevenen socis fundadors.

L'ordre del dia era el següent: 1. elecció de la mesa; 2. debat i aprovació dels estatuts; 3. aprovació de quotes i del pressupost 1995; 4. elecció de la junta directiva i del seu programa de treball, si escau; 5. resolucions i propostes. La mesa de l'Assemblea va proposar un nou punt, entre l'1 i el 2: el manifest fundacional.

En les carpetes es facilitava als assistents el projecte d'estatuts, les esmenes presentades, la butlleta d'inscripció i de domiciliació bancària, el full de votació de la candidatura a la JD, la relació de preinscrits i una targeta de votació. El manifest fundacional s'havia enviat per correu, anteriorment.

Va obrir la sessió Josep Tarrús, president de l'AMCG, en nom de l'organització. La inauguració formal va anar a càrrec de Joaquim Nadal, alcalde de Girona, que va donar la benvinguda als presents. Pere Freixas (director del Museu d'Història de Girona) exercí d'amfitrió.

A continuació es configurà la mesa, amb la següent composició: president, Josep Tarrús; moderador, Carles Marfà; secretari, F. Xavier Menéndez.

L'Assemblea va aprovar, llegit per Carles Marfà, el manifest fundacional, al qual s'incorporà una esmena tècnica a proposta de F. Pau Verrié. A continuació, Daniel Solé va fer de ponent dels estatuts: en va exposar els principals trets, va destacar la flexibilitat en l'admissió de membres i el caràcter territorialitzat de l'entitat. Els estatuts foren aprovats, un cop debatudes i transaccionades tres esmenes. Són les que van quedar vives després que la comissió promotora (que va assumir la major part de la vintena d'esmenes presentades els dies anteriors) les traslladés a l'Assemblea. Després, l'Assemblea aprovà les quotes (5.000 ptes., tant per als socis actius com per als adherits). L'Assemblea rebutjà per majoria la proposta de la comissió promotora d'establir una quota reduïda (4.000 ptes.) per als col·legiats.

Després d'una pausa, s'arribà al punt de l'elecció de la junta directiva. A la mesa només arriba, per escrit, una candidatura, que havia estat elaborada i consensuada prèviament per la comissió promotora. La composició era la següent: president, Joan Mayné (Museu de Badalona); vicepresident, Josep Tarrús (Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles; AMCG); secretari, F. Xavier Menéndez (Museu d'Arqueologia de Catalunya); tresorer, Daniel Solé (Museus de la Diputació de Barcelona). Els vocals eren Jaume Espinagosa (Museu Comarcal de l'Urgell, Tàrraga), Carles Marfà (Museu Comarcal del Maresme, Mataró), Jaume Massó (Museu Nacional Arqueològic de Tarragona), Josep Manuel Rueda (Museu Etnològic del Montseny, Arbúcies) i Llum Torrents (Museu de la Marina de Vilassar de Mar). Sotmesa a votació, la llista és aprovada per majoria, amb cap vot en contra i cinc abstencions. La mesa proclama electa la nova JD, especificant que cal encara elegir, d'acord amb els estatuts, els quatre representants de les quatre seccions territorials (Girona, que equivalia a l'AMCG, Tarragona, Girona i Barcelona). La mesa fa una crida als assistents perquè siguin nomenats per les seccions territorials, un cop constituïdes, abans del 30 de setembre.

La candidatura presentada era molt equilibrada, a nivell dels quatre territoris, i amb una clara majoria de companys de museus locals, en què mancava segurament alguna representació de tècnics de la Generalitat (tot i que hi havia dos conservadors de museus de la GC) i de l'Ajuntament de Barcelona. On no hi havia equilibri és, malauradament, en la paritat de gènere. En aquell temps, aquest aspecte no estava a l'ordre del dia.

Després de la votació, va prendre la paraula el nou president de l'AMC, Joan Mayné, que anuncià l'elaboració i tramesa d'un programa de treball de la JD en un termini breu. També va anunciar els primers objectius de la JD: en primer lloc, la legalització de l'entitat, i pel que fa a continguts, entre d'altres, la defensa de la professió, la creació d'instruments de formació i informació, l'impuls de la dinàmica territorial de l'Associació, i el seguiment del projecte de decret de personal de museus que preparava el govern de la Generalitat.

L'Assemblea acabà amb un torn de precís i preguntes, en què s'acordà, a proposta de F. Pau Verrié, fer constar en acta un reconeixement a la trajectòria museística d'Irene Peypoch, i traslladar aquest homenatge a la interessada.

Finalment, la mesa convida els assistents a lliurar les butlletes d'adhesió a la taula presidencial. Els nous socis seran inscrits per ordre d'arribada. Això provocà corre-disses cap a la mesa, mentre els impulsors estaven encara aixecant-se o responent consultes. El guanyador de la cursa fou Josep Maria Codina, director del Museu Arxiu Municipal de Calella, que per això li va correspondre l'honor de ser el soci núm. 1.

La creació de l'AMC va tenir una presència notable en la premsa, sobretot la comarcal.

4. El desplegament organitzatiu

4.1. Els primers passos

La JD electa es va reunir per primera vegada el 13 de juliol de 1995 a Badalona. Immediatament es van posar les bases, els mesos següents, per desplegar tots els aspectes organitzatius i logístics necessaris.

Legalització de l'Associació

Per fer els tràmits, es redacta i presenta, per imperatiu legal, una acta fundacional signada per la nova JD, que resumeix l'acta de l'Assemblea fundacional de Girona. També es presenten els estatuts. Com hem explicat més amunt, el mes de setembre la DG d'Associacions i Fundacions de la Generalitat ens comunica la no acceptació dels estatuts, ja que l'article 6.1, que enuncïava la "defensa dels interessos professionals", era més propi d'una associació sindical. El 20 d'octubre de 1995 la JD modificà el redactat, en els termes que ja hem comentat. Un cop salvat aquest escull, els estatuts foren aprovats pel Departament de Justícia, i l'AMC fou inscrita en el Registre d'Associacions de la Generalitat de Catalunya, amb data 13 de desembre de 1995, i amb el número 17.426 de la Secció 1a del Registre de Barcelona (NIF G60963089). El 15 de febrer de 1996 l'AMC és declarada exempta de l'IVA, segons l'article 20.1.12 de la llei de l'IVA. El canvi forçat dels estatuts fou ratificat per la II Assemblea de l'AMC (2 de març de 1996).

Finances

La JD engega el procés d'obertura d'un compte corrent (un cop aprovada la legalització) i organització de la tresoreria, així com el cobrament de les quotes (a partir de 1996). Mentrestant, comptàvem amb una CC prèvia, amb un saldo favorable del romanent de la Jornada sobre el perfil professional del museòleg (MMB, 23/11/1994) (en endavant JPPM), destinat a la publicació de les actes.

Manteniment de la seu al Col·legi de Llicenciats

Es va mantenir la seu al Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i Ciències de Catalunya, a la Rambla de Catalunya, 8, de Barcelona. Les reunions amb la degana del Col·legi van ser positives i va permetre l'acord perquè l'AMC celebrés les reunions i tingués un racó de magatzem. Vam oferir-los cursos

de formació per a l'Escola d'Estiu. També volíem oficialitzar tarifes professionals mitjançant el col·legi. La intenció era regular la relació per conveni. El setembre de 1996 la JD va lliurar una proposta de conveni, que, finalment, mai es va arribar a signar. La JD es va seguir reunint al Col·legi fins al 2007 (malgrat estar instal·lats a la seu de la SCA, al carrer Bailèn, des de 2003), degut a la seva ubicació cèntrica. Tot i que marxem el 2007, aquell any encara hi va haver converses entre l'AMC i el Col·legi sobre tarifes mínimes, cursos, borsa de treball i un possible conveni, que finalment tampoc va reeixir. L'AMC està en deute amb el Col·legi de Llicenciats per la generositat amb què ens va acollir.

Imatge i logotip

Dins de la JD es van presentar tres propostes de logotip, preservant l'anonimat de l'autoria. L'octubre de 1995 la JD en va aprovar una de les tres, que després es va revelar que era obra del mateix president, Joan Mayné. El gener de 1996 ja teníem la imatge desenvolupada i la cartereria a punt. També es va editar un tríptic de presentació amb la butlleta d'adhesió. Aquest logotip va ser substituït el 2005.

4.2. El procés d'admissions, les altes de socis i el perfil dels associats

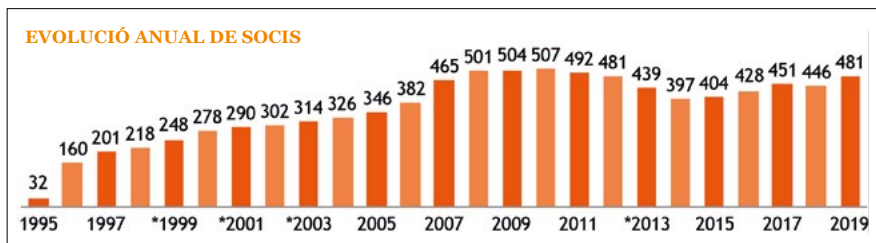
Una altra de les primeres mesures de la primera JD va ser posar en marxa el procés d'admissions i el manteniment del *mailing* de socis i sòcies. El procés d'admissions va crear força maldecaps. L'existència de dues categories de socis (de ple dret i adherits) va generar dubtes i discussions, i molta feina quant a comprovacions i contactes personals. Totes les propostes, que preparava el tresorer, passaven per la JD. Val a dir que els criteris eren força laxos i que s'intentava admetre tothom com a membre de ple dret. Aquesta distinció es va acabar amb els nous estatuts aprovats el 2012.

La petició d'altes va ser constant. Dels 62 assistents a l'Assemblea fundacional de Girona (30/6/1995), 32 van formalitzar *in situ* la inscripció. Aquests, juntament amb els 35 socis i sòcies de l'AMCG, formen el primer contingent. El degoteig les següents setmanes va ser constant. El primer directori de socis editat (febrer 1996) ja comptava amb 160 socis i sòcies (148 ple dret i 12 adherits); 79 eren de la ST de Barcelona, 27 de Tarragona, 11 de Lleida i 42 de Girona (més 1 de Castelló). Un 62,5% de socis treballaven en museus de l'administració local. A la III Assemblea (8 de març de 1997) ja érem 201 socis, 177 de ple dret (un 88,5%), 23 adherits i una sòcia honorària (la JD va declarar sòcia honorària Irene Peypoch el 1996). Més de la meitat són de la ST de Barcelona (109). Un 54,2% dels socis treballaven en museus de l'administració local. El juny de 1997 ja érem 218 socis i sòcies.

Els associats no van disposar de carnet fins a principis de 1997: es va considerar que tenia sentit un cop acordats determinats avantatges i serveis (gratuïtats i descomptes) amb els museus. Es va *copiar* de l'ICOM el sistema de carnet plastificat amb petits adhesius anuals. Durant el 1996 es va anar demanant per carta als museus què podien oferir als socis. El maig de 1997 ja hi havia una llista de 56 museus amb entrada lliure i altres serveis i descomptes. La llista es va ampliar l'octubre de 1997. Posteriorment, s'ha anat ampliant fins als actuals 79 centres, que el 2021 estan relacionats en l'actual web de l'AMC.

La JD va acordar el febrer de 1996 crear la figura d'entitat col·laboradora, un cop descartada la introducció de la figura de soci institucional, que hauria comportat reformar els estatuts. Amb aquesta figura es volia recaptar suport econòmic de museus i institucions (mitjançant una subscripció o una quota de donació) a canvi de la tramesa del butlletí, informació, publicacions, etc. El maig de 1996 vuit museus havien omplert la butlleta. La possibilitat d'instituir formalment aquesta figura, pensada més per a empreses i institucions que per a museus, es va anar formulant al llarg dels successius programes anuals, sobretot entre 2004 i 2011, sense resultats tangibles. Finalment, la reforma estatutària de 2012 no va preveure, almenys orgànicament, aquesta categoria de soci.

L'Associació va seguir creixent, amb un saldo positiu entre altes i baixes (la majoria d'aquestes, per impagament; el tresorer insistia a donar-los de baixa i la JD s'hi resistia). L'octubre de 2000 ja som 278 socis i sòcies (després de 29 altes i 23 baixes); el novembre de 2004, 326 socis (24 altes i 8 baixes); el desembre de 2005, 346 socis (30 altes i 11 baixes); a finals de 2006, 382 socis (48 altes i 6 baixes); a finals de 2007, 465 socis (després de 15 baixes i 97 altes); el desembre de 2008, 501 socis (65 altes, 6 baixes) i el desembre de 2009, 504 socis (34 altes, 17 baixes). S'arriba a una estabilització, amb un rècord el 2010: 507 socis i sòcies (després de 15 baixes i 20 altes). A partir de llavors, del 2010 al 2015, es produeix un lleuger descens, en què les baixes –tal vegada per la crisi econòmica– superen les altes. El desembre de 2011 es comptabilitzen 492 socis (després de 37 baixes i 22 altes); el desembre de 2012, 481 (32 baixes i 21 altes); i el desembre de 2014, 397 socis (10 altes i 38 baixes). A partir de 2015, es torna a produir un creixement de socis i sòcies: el desembre de 2015 el nombre d'associats era de 404 (després de 10 altes i 9 baixes); el desembre de 2016, de 428 (38 altes i 14 baixes); el desembre de 2017, de 451 (31 altes i 8 baixes); el desembre de 2018, de 446 (38 altes i 43 baixes, la majoria per regularització d'impagaments); i el desembre de 2019, de 481 (després de 47 altes i 12 baixes).

Els anys amb asterisc reflecteixen un nombre de socis aproximat, obtingut per la mitjana dels anys propers (atesa la falta de dades).

Respecte dels perfils de les sòcies i socis, al llarg dels anys s'han fet dues enquestes: el 1996 i el 2012.

L'enquesta de 1996 va ser realitzada per Josep Manuel Rueda. Aquest estudi, *Situació dels professionals de museus a Catalunya*, va ser presentat a principis de 1997 i lliurat a la III Assemblea. El volum digital de les JPPM 1994 inclou l'estudi i un quadre sobre els resultats. Es va fer una enquesta als socis sobre la seva situació professional, que va obtenir 109 respostes, més de la meitat dels socis de llavors, que proporcionava un quadre, tot i que no exacte, sobre l'estat real dels treballadors tècnics de museus en el primer període de funcionament de l'Associació.

Els resultats de l'enquesta suggerien que la pràctica totalitat dels nostres socis treballaven directament en els museus, mentre que el nombre de persones que desenvolupaven la seva tasca en serveis museístics era mínima. Més insignificant encara era el nombre d'associats que treballaven per a empreses privades. Pel que fa a la funció desenvolupada en el lloc de treball, el 31% dels socis enquestats eren directors i un 28%, conservadors. Un 19% duien a terme altres tasques de tècnic superior de museus (gestors, difusors, departaments didàctics, recerca). També hi eren representats, encara que residualment, el col·lectiu de restauradors (3%). Finalment, hi havia un 19% dels enquestats que feien altres tasques diverses en el museu o referides al món dels museus.

Una altra dada significativa és que, de manera aclaparadora, la major part dels associats depenien de l'administració municipal. A continuació, i a molta distància, hi havia el grup dels museòlegs de la Generalitat, seguit pel de les Diputacions, i a més distància, el dels Consells Comarcals. Pel que fa a la iniciativa privada, l'enquesta revelava que començava a estar present en els nostres museus. En algunes ocasions, però, amb formulacions irregulars o poc sòlides, com col·lectius constituïts en associacions o similars, que podrien ser

interpretades com a modalitats de subcontractació encoberta emprades per les administracions públiques, segons l'estudi de Josep Manuel Rueda. No obstant, al costat d'aquest sector pseudoprivat, amb situacions laborals precàries, l'enquesta detectava empreses ben constituïdes, fundacions privades o col·leccions propietat d'una persona.

Pel que fa a la categoria professional, el 56% estaven catalogats com a tècnics de grau superior (nivell A) i un 9% estaven contractats com a tècnics de grau mitjà (nivell B). La resta, majoritàriament, eren persones subcontractades, amb contractes en precari. Un 4% apareixien com a propietaris de les seves col·leccions o museus, o d'empreses de serveis museístics, i un 5% treballava com a empleat en aquestes mateixes empreses.

Pel que fa a la modalitat de contracte, l'enquesta palesava un equilibri total entre funcionaris i personal laboral fix. Això reflecteix (afirmava Josep Manuel Rueda en aquell 1996) una pràctica de contractació que està esdevenint generalitzada entre les administracions, la substitució del funcionari pel laboral fix. En un percentatge inferior apareixien els treballadors fixos privats i els que treballen a temps parcial. Segons Josep Manuel Rueda, augmentava la tendència dels treballadors temporals i el nombre de persones que entraven en l'epígraf d'altres modalitats de contractació, dada que considerava inquietant.

La conclusió de l'estudi era que es constata la precarietat de la nostra situació laboral, així com la manca d'una normativa que regulés unes condicions mínimes de contractació.

El 2012 la JD va realitzar una enquesta als socis, *on line*, a través del web, sobre el perfil i els interessos dels socis (situació laboral i serveis que voldrien rebre), amb 60 variables. Els resultats es publicaren al web. Van respondre 150 socis (el 30,2% del total). A continuació oferim una síntesi dels resultats. 65% dones i 35% homes. Mitjana d'edat: 43,5 anys (es conclouïa que era una associació amb un cert envelliment). Els membres acumulen molta experiència laboral: la mitjana d'anys de professió és de 19 anys i el 34% tenen més de 20 anys d'experiència. Es constata un clar predomini de la província de Barcelona (residència i lloc de treball). Es registra un alt nivell de qualificació: un 94% té almenys dos títols superiors. Molts tenen titulacions d'especialització (màster o postgrau) relacionats amb museologia i gestió del patrimoni cultural. Hi predomina l'estabilitat: la mobilitat laboral es pot considerar moderada (mitjana de canvis de feina: 3,5 vegades); un 23% dels socis no ha canviat mai de lloc de treball. Quant a la situació laboral, es constata que el 87,5% treballa, i el 7% no té feina (un 5,5% dels enquestats no van respondre la pregunta). Dels que treballen, el 59% ho fa al

sector públic (un 20% són funcionaris de carrera), el 15% al sector privat i el 13,5% són autònoms. Un 64% exerceixen com a tècnics superiors. Un 7% són directors. Pel que fa als interessos, la informació sobre ofertes laborals ocupa el primer lloc. En segon lloc hi ha la revista, i en tercer lloc, la formació.

4.3. Les seccions territorials i altres grups de treball

Un dels principals reptes de l'AMC era l'articulació territorial, d'acord amb el model estatutari aprovat a l'Assemblea fundacional. La JD va posar de seguida en marxa la convocatòria de les seccions territorials.

El 18 de juliol de 1995 es constitueix la secció territorial de Tarragona amb 16 assistents i elegeixen una comissió de cinc membres. Com a vocal a la JD designen M. Teresa Subirats. El 5 de setembre de 1995 es constitueix Lleida amb 7 assistents. Envien a la JD com a vocal Jesús Navarro. El 29 de setembre de 1995 es constitueix Barcelona amb 30 assistents. No surten voluntaris per fer una comissió (tampoc a les noves reunions celebrades el 6/10/1995 i el 24/11/1995). El vocal a la JD serà Domènec Ferran. Pel que fa a Girona, és la vigent AMCG la que assumeix el rol de secció territorial. El 17 d'octubre de 1995 l'AMCG ratifica Miquel Martí, secretari de l'entitat, com a vocal territorial.

Els dies 18 i 20 de juny de 1996 es van reunir les quatre seccions territorials, convocades per la JD, per tal de debatre el primer esborrany del decret de personal de museus. L'assistència va ser poc nombrosa.

En els primers anys i, en general, al llarg dels 25 anys de la història de l'AMC, les seccions territorials han tingut un paper desigual i discontinu. A Girona, Tarragona i Lleida han funcionat com a fòrum local en què els professionals del territori es podien reunir i acordar accions, decisions i activitats sense dependre de Barcelona (recordem que, per estatuts, disposaven del 50% de les quotes dels seus integrants, fins al 2012). Aquest paper mai el va tenir la ST de Barcelona, que realment no ha funcionat mai. En qualsevol cas, al llarg dels 25 anys d'història de l'AMC, totes les juntes directives sempre han comptat amb els quatre vocals territorials, elegits per les ST, o per cooptació. Les principals actuacions de les ST han consistit habitualment en l'organització d'activitats de formació.

La ST de Lleida, en la seva primera reunió, va acordar donar suport al pla de museus de Lleida i va proposar la creació d'un grup de treball específic de museus del Pirineu. El 1996 arriba una proposta a la JD de constituir una ST o un grup de treball de museus del Pirineu, signada per sis socis. S'acorda que sigui un grup de treball dins Lleida. El 1997 proposen fer *La Ruta del Temps* i organitzen un seminari sobre

patrimoni i desenvolupament local (1997), en el marc de la ST de Lleida. De fet, la ST es dirà Lleida-Pirineus, en aquesta etapa.

Una contribució cabdal de la ST de Lleida fou el fet d'assumir l'edició del butlletí de l'Associació (cinc números, 1996-1997). Amb tot, la principal activitat de la secció en aquests 25 anys d'història ha estat l'elaboració dels diversos posicionaments de l'AMC sobre el patrimoni diocesà de les parròquies de la Franja i de Sixena, reclamat per l'Aragó, i dipositat al Museu de Lleida Diocesà i Comarcal (MLLDC). El primer comunicat sobre el tema és del febrer de 1997. La secció ha anat fent públic el seu posicionament al llarg dels anys i ha elaborat els informes de l'AMC, a favor de la unitat de la col·lecció del museu.

El setembre de 1997 l'AMCG elegix Pere Freixas com a nou president en substitució de Josep Tarrús i Joan Vicens i Tarré com a nou secretari, que passa a ser vocal territorial de la JD per Girona. Girona assumeix també la comissió de defensa professional que posa en marxa la JD, coordinada per Josep Manuel Rueda, de 1995 a 1998. L'AMCG impulsa també el seminari *Taxació i assegurances d'objectes museístics* (1997) i el de *Polítiques d'adquisicions* (1999). Més endavant s'implica en els Cursos d'Estiu de Museologia a Girona (2000-2006). El 2003 l'AMCG entra en crisi, i el 2004 té lloc la integració a l'AMC dels socis de l'AMCG arran de la seva dissolució (vegeu apartat 2.3). El 28 de setembre de 2019 la secció territorial de Girona es va reunir al Museu de la Pesca de Palamós i va renovar la seva representació a la JD.

La ST de Tarragona va treballar en la primera proposta de web de l'AMC. La seva prioritat, però, ha estat la formació, sobretot de 2001 a 2011. El 2001 organitza un seminari sobre la llei de propietat intel·lectual amb el Col·legi d'Advocats de Tarragona. Posteriorment col·laboren amb la URV per organitzar un curs sobre museus i comunicació (2003) i un curs sobre política i estratègies culturals (2004) (en el marc de la Universitat d'Estiu de la URV). Aquesta relació amb la URV es va cancel·lar el mateix 2004. Posteriorment, van organitzar la taula rodona *Els museus i els seus públics* (29/11/2007), el curs *Equipaments museístics. Què són? Quina és la seva problemàtica?* (2018), les jornades *Museus, agents de canvi social i desenvolupament i Recerca externa i museus* (2018) i la jornada tècnica *Museografia i tecnologia LED* (6.6.11). La secció també va organitzar diverses visites a museus tarragonins, sobretot els anys 2008 i 2009.

El 2006 va signar un conveni amb la Diputació de Tarragona per elaborar el catàleg de museus i col·leccions de la demarcació, que es va materialitzar, el 2008, en l'edició de dues guies de museus (Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre). Es van presentar el 6 d'abril de 2010 i es van trametre a tots els socis. La secció s'ha anat

reunint i ha anat renovant els seus equips (vegeu apartat 4.4). També van fer una enquesta estudi dels socis. A la XIII Assemblea de l'AMC (28/2/2009) van exigir a la JD un major reconeixement orgànic de la ST, reivindicant el seu caràcter orgànic i la transferència automàtica del 50% de les quotes tal com establien els estatuts. La secció tarragonina, els següents anys, s'ha anat reunint de forma periòdica, la majoria de les vegades, per renovar el seu representant a la JD (26 de maig 2009; 7 de febrer de 2013; 9 de novembre de 2015; 3 de juliol de 2019).

Finalment, cal ressenyar que el 1997 es crea, a proposta de Montse López Tolosana, el grup de treball de difusió de museus, amb la participació de Mònica Borrell i Teresa González. Aquesta darrera, com a membre de la JD, la coordinava. L'objectiu era plasmar en un grup específic els objectius de l'Associació de Professionals de la Difusió del Patrimoni Cultural i Natural, creada el 1994 i que no es va desenvolupar. El 1997 el grup realitzà un curs sobre didàctica de museus dins de la XXIV Escola d'Estiu del Col·legi de Llicenciats. El grup també va realitzar un estudi dels socis mitjançant una enquesta i va participar en el projecte Ciutats Educadores de Barcelona (1999). El grup no va tenir continuïtat. No hi ha hagut altres comissions sectorials a proposta dels associats, però sí un bon nombre de comissions de treball organitzades des de la JD en què han participat altres socis i sòcies (revista *Mnemòsine*, jurats dels Premis AMC de Museologia, estatuts, formació, etc.).

4.4. Les juntes directives i les assemblees

Presidència de Joan Mayné (1995-1997)

Els primers anys l'activitat de la JD va ser molt intensa, amb una reunió cada mes a la seu del Col·legi.

La JD va distribuir les responsabilitats entre els membres i també es va fer una divisió de tasques per àrees. Aquestes no van funcionar, però sí els encàrrecs individuals, tot i que, com sempre passa, amb caràcter desigual. Les reunions registraven força inassistències, de la qual cosa es queixava sovint el president. Els desplaçaments a Barcelona eren un clar inconvenient (algunes reunions es van fer a comarques). Però els membres van desplegar una meritòria activitat, com veurem en els següents capítols.

Es va elaborar un programa molt ambiciós, que va ser aprovat per la II Assemblea el 2 de març de 1996. Era un programa per al 1996, però era certament inabastable; era més aviat un programa plurianual, que es va seguir desenvolupant en els propers exercicis. Els punts principals eren: l'edició de les actes JPPM; la convocatòria de jornades, seminaris i cursos de formació, i de sortides-visites a museus; la

convocatòria d'un gran congrés de museologia; l'edició d'un butlletí; l'obtenció de serveis i avantatges per al soci; la defensa professional; la interlocució amb la DGPC en relació al decret de personal de museus i en altres aspectes de gestió museística; iniciar contactes amb els màsters de museologia i contribuir a definir la formació universitària en la matèria; instituir un premi a la trajectòria museística cada 18 de maig en el marc d'un acte social (sopar homenatge); establir una línia d'edicions de materials pràctics sobre museologia, etc.

La JD elegida a Girona el 30/6/1995 es va reforçar aviat amb els quatre vocals territorials elegits per les seccions territorials de Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona, a finals de l'estiu. La JD tenia, doncs, la següent composició: president, Joan Mayné; vicepresident, Josep Tarrús; secretari, F. Xavier Menéndez; tresorer, Daniel Solé; vocals generals, Jaume Espinagosa, Carles Marfà, Jaume Massó, Josep Manuel Rueda i Llum Torrents; vocals territorials, Maite Subirats (Tarragona), Jesús Navarro (Lleida), Miquel Martí (Girona) i Domènec Ferran (Barcelona).

Entre la I Assemblea i la II, la JD es va reunir en nou ocasions, la primera de les quals a Badalona.

La II Assemblea general ordinària va tenir lloc el 2 de març de 1996 al Centre d'Art Santa Mònica, amb l'assistència de 60 socis. Es va ratificar la modificació dels estatuts (per imperatiu legal) i es van aprovar el programa i el pressupost de 1996, així com la memòria de gestió i el balanç econòmic. Es va lliurar el tríptic *Fes-te'n soci*, el butlletí núm. 1, el directori de socis (febrer 1996), els estatuts, així com el llibre donat per l'ATMC *Primeres Jornades de Museologia* (Montserrat-Montblanc, 1981) editat per l'ATMC el 1985. En el debat, es va qüestionar l'increment de quotes i es van constatar recels respecte a relacionar-nos amb l'Asociación Española de Museólogos, pel que feia a assumir i a distribuir la seva revista. També es va qüestionar la proposta del premi anual. A la tarda, va tenir lloc una sessió de treball sobre el futur Museu d'Història de Catalunya, amb la participació de la comissària del projecte, Carme-Laura Gil.

Entre les Assemblees II i III, la JD va celebrar onze sessions, la darrera de les quals a Arbúcies.

La III Assemblea es va celebrar el 8 de març de 1997 al Museu Comarcal d'Igualada, amb la participació de 40 socis. Es van aprovar la memòria de gestió i l'estat de comptes de 1996, així com el programa de treball i el pressupost per al 1997. Es va procedir a una renovació parcial de junta. En aquesta sessió va tenir gran repercussió l'aprovació de dues resolucions crítiques amb la DGPC: la *Resolució sobre l'esborrany de decret de personal de museus* i el document *5 anys de Llei de*

Museus. També es va lliurar formalment el document *Situació dels professionals dels museus de Catalunya* (a partir d'una enquesta feta als socis), que hem exposat més amunt. També es va suscitar el debat sobre el boiximà dissecat del Museu Darder de Banyoles. En acabat, es va visitar el Museu Comarcal d'Igualada.

A la III Assemblea (8/3/1997) van entrar dos nous vocals, Josep Muntal i Teresa González, en substitució de dos membres que havien dimitit: Jaume Massó (setembre 1996) i Llum Torrents (gener 1997).

El maig de 1997 el president Joan Mayné exposa la intenció de dimitir atès que ha assumit un càrrec tècnic de confiança a l'Ajuntament de Badalona, que considera incompatible amb la presidència de l'entitat. D'acord amb els estatuts, es decideix convocar una Assemblea extraordinària. Des de la III Assemblea s'havien celebrat quatre reunions de JD: la primera, extraordinària, a Banyoles, el 14 de març de 1997, on l'AMC va definir-se i fer públic el seu capteniment sobre el boiximà del Museu Darder (vegeu capítol 10.2), i la darrera, a Terrassa.

L'Assemblea extraordinària va tenir lloc el 5 de juliol de 1997 al monestir de Sant Cugat del Vallès. Hi van assistir 33 socis. Joan Mayné, president sortint, va fer balanç, i es va escollir nou president, per unanimitat, Carles Marfà. En acabat, es van visitar les instal·lacions del CRBMGC.

Presidència de Carles Marfà (1997-2007)

El setembre de 1997 entra com a vocal Pere Freixas (nou president de l'AMCG) per cobrir la vocalia vacant de Carles Marfà. Joan Vicens i Tarré entra com a nou vocal territorial de Girona en substitució de Miquel Martí. Entre les Assemblees III i IV van tenir lloc deu reunions de la JD.

La IV Assemblea ordinària va tenir lloc al Museu Marítim de Barcelona el 30 de maig de 1998. Hi van assistir 51 socis. A més dels punts orgànics (aprovacions de l'acta anterior, de la memòria i comptes de l'any anterior i del programa i pressupost de l'any en curs), es va introduir un punt (deliberant) de debat sobre les seccions dels Museus Nacionals (la intenció de la JD era incloure als ordres del dia aspectes de debat i contingut, més enllà dels punts estatutaris). També s'aprovà un nou document sobre el decret de personal de museus, amb les esmenes que proposava l'AMC. En el debat es constatà la dificultat d'executar tot el programa de treball, tal vegada per ser massa ambiciós i estar per sobre de les possibilitats reals de l'entitat. Es va aprofitar per lliurar als socis tres llibres: *Patrimoni cultural i drets d'autor. Instruments per a la seva gestió*. Ajuntament de Girona (1998); les ponències del seminari *Taxació i assegurances d'objectes museístics*. Papers de l'AMC 1, maig 1998; i *El Visitant. Guia del patrimoni cultural i natural de les comarques de Girona* (AMCG, 1998).

A la IV Assemblea es procedí a la renovació global de la JD, sota la presidència de Carles Marfà. Atesos els canvis que ja s'havien operat, la JD va obviar la disposició estatutària de renovar la JD per meitats. La nova JD, presidida novament per Carles Marfà, fou la següent: vicepresident, Pere Freixas (mantenint la tradició que fos el president de l'AMCG); secretari, Daniel Solé; tresorera, Conxita Gil; vocals, Jordi Abella, Jordi Enrich, Teresa González, Pep Muntal i Maite Subirats. Jordi París substitueix Maite Subirats com a vocal territorial de Tarragona. Es mantenen els vocals territorials de Barcelona, Domènec Ferran; de Girona, Joan Vicens i Tarré; i de Lleida, Jesús Navarro.

De la IV a la V Assemblees, la nova junta (que celebra sis reunions, entre d'altres sessions de treball) reestructura les seves responsabilitats.

La V Assemblea, celebrada al Museu d'Art Modern de Tarragona, va tenir lloc el 16 de juny de 1999, i va comptar amb l'assistència de 37 socis. L'ordre del dia era únicament orgànic, sense cap tema punyent. Es van lliurar als socis el directori de socis 1999, els llibres que es van distribuir a la IV Assemblea (*Taxació i drets d'autor*) i el llibre *Coloquio internacional La Conservación preventiva en bienes culturales* (Vigo, 1996), que va comprar l'AMC a bon preu. Es va assistir a una presentació del nou audiovisual del MNAT i a la tarda es va visitar la vil·la romana dels Munts (Altafulla).

La junta, entre la V i la VI Assemblees, celebra vuit reunions ordinàries (a més d'altres de monogràfiques). Antoni Roviras assumeix la vicepresidència en substitució de Pere Freixas, en qualitat de nou president de l'AMCG.

La VI Assemblea es va celebrar el 22 d'octubre de 2000 al Museu d'Història de la Joguina, a Sant Feliu de Guíxols, amb la participació de 22 socis. En aquesta reunió es va lliurar el darrer avantprojecte de decret de personal de museus (versió 14/9/2000).

A la VI Assemblea, a causa d'algunes dimissions, es renova la JD i s'elegeix globalment una nova JD, que comporta els següents canvis respecte a l'anterior: Pere Izquierdo esdevé el nou secretari i Joan Vicens i Tarré, el nou tresorer; Daniel Solé passa a vocal; i entra com a nova vocal Carme Clusellas. Es ratifica Antoni Roviras com a vicepresident.

La VII Assemblea va tenir lloc a Vic, al Museu d'Art de la Pell de Vic, el 6 d'abril de 2002. Hi van assistir 38 socis. A la memòria de gestió es va destacar la participació de l'AMC a la conferència de l'ICOM Barcelona 2001, a l'Escola de Museologia de Girona, així com el gran esforç i dedicació que va comportar l'organització d'un seminari en el marc de Tecnoart 2001. També hi va haver un debat sobre les dificultats de l'AMC per formar part de la JMC.

La VIII Assemblea es va convocar a Barcelona, al Museu Picasso. Va tenir lloc el 22 de novembre de 2003, amb l'assistència de 30 socis. L'ordre del dia fou l'habitual, amb una renovació parcial de la JD.

De nou es va escollir una JD de manera global. El nombre de baixes torna a implicar no renovar per meitats, sinó proposar una candidatura sencera. Un dels objectius és el rejuveniment de l'equip. Carme Clusellas ja havia estat nomenada per la JD, interinament, com a vicepresidenta, uns mesos abans. La nova JD és la següent: president, Carles Marfà; vicepresidenta, Carme Clusellas; secretari, Joan Vicens i Tarré; tresorera, Elisenda Casanova; vocals, Pere Izquierdo, Mireia Mayolas, Jordi Montlló, Guillem Mundet, Montse Trias. Vocals territorials, Domènec Ferran (Barcelona), Gemma Carbó (Girona), Jesús Navarro (Lleida), Anna Figueras (Tarragona).

En el període entre la VIII i la IX Assemblees, la JD es va reunir mensualment (11 reunions plenàries, a més d'altres per comissions). La nova JD s'organitza en quatre comissions: serveis al soci, web, formació i activitats, i revista (aquesta darrera, amb persones de fora de la junta).

La IX Assemblea es va reunir a Barcelona, al Cosmocaixa, l'11 de desembre de 2004, amb 47 socis.

Entre novembre de 2004 i desembre de 2005 (entre la IX i la X Assemblees), la JD es reuneix en vuit ocasions (a més d'altres reunions de comissions o monogràfiques). La JD s'organitza en cinc comissions de treball (ara s'afegeix relacions externes a les quatre que ja hi havia). La ST de Tarragona elegeix com a vocal territorial Gerard Martí, en substitució d'Anna Figueras.

La X Assemblea es va celebrar al Museu d'Història de Catalunya (MHC), a Barcelona, el 22 de desembre de 2005, amb una assistència de 21 socis. La sessió va cloure amb el sopar de celebració del X aniversari de l'AMC, al mateix MHC, en què es van lliurar els primers Premis AMC de Museologia.

De la X a la XI Assemblees, la JD va celebrar vuit reunions, a més d'altres. Es mantenen les cinc comissions internes de treball.

La XI Assemblea es va reunir a Barcelona, novament al MHC, el 3 de febrer de 2007 (corresponia a l'exercici 2006). Al finalitzar, va tenir lloc la presentació del núm. 3 de la revista *Mnemòsine*.

En aquesta Assemblea es va renovar la JD i la presidència. Carme Clusellas substitueix Carles Marfà al capdavant. La nova JD és la següent: presidenta, Carme Clusellas; vicepresident, F. Xavier Menéndez; secretària, Teresa Blanch; tresorera,

Elisenda Casanova; vocals, Jordi Montlló, Guillem Mundet, Carme Rius, Carles Marfà, Francesca Garcia. Vocals territorials: Montse Trias (Barcelona), Joan Vicens i Tarré (Girona), Gerard Martí (Tarragona), Jesús Navarro (Lleida).

Els ordres del dia de les assemblees, de 1999 a 2007, eren orgànics, únicament. És a dir, consistien en els estrictament estatutaris: debat i aprovació de l'acta anterior, de la memòria i el balanç econòmic de l'exercici anterior, del programa i el pressupost de l'exercici en curs (així com les quotes), i les renovacions de la JD quan calia. No s'hi incloïen debats o resolucions sobre temes de fons. Els programes dels darrers anys, que s'anaven repetint, van acabar sent, més que propostes de gestió, formulació d'objectius, tot i que de les memòries s'extrau un gran activisme i dinamisme. Pel que fa al balanç econòmic i als pressupostos anuals, es constata, a cada assemblea, una política d'estalvi molt prudent de l'entitat, amb grans superàvits i amb importants romanents que es van arrossegant any rere any. Gràcies a aquest coixí, l'AMC va poder afrontar, a partir de 2004, el lloguer de la nova seu, el seu equipament, la contractació d'una secretaria tècnica i les despeses de gestoria, el nou web, els actes del X Aniversari, el Premi AMC de Museologia, així com la revista *Mnemòsine*. En aquest període, l'entitat va rebre diverses subvencions de la Generalitat.

Presidència de Carme Clusellas (2007-2015)

Aquest període s'inicia, com hem dit, amb la XI Assemblea (Barcelona, 3/2/2007).

Entre la XI i la XII Assemblees consten deu reunions de JD, a més d'altres de comissions o monogràfiques. Es mantenen les comissions de treball que ja existien (relacions, serveis al soci, web, revista, formació i activitats) i se'n creen de noves: universitats i formació, publicacions (que després s'integra a formació), treballs tècnics i assessoria, premis i centenari JMC. Es proposa crear la de defensa professional, però s'aparca la decisió; de moment, la temàtica s'integra dins de serveis al soci i, després, a la de relacions externes.

En el període dimiteix, el gener de 2018, el vicepresident F. Xavier Menéndez. En carta a la JD, al·lega la manca d'empenta reivindicativa de l'AMC en matèria de defensa professional i amb relació a la política museística de les administracions. El juny de 2007 Montse Caballero relleva com a vocal territorial de Tarragona Gerard Martí, que es manté com a vocal general. També plega la vocal de Barcelona, Montse Trias.

La XII Assemblea va tenir lloc a Barcelona, a la seu de Montjuïc del Museu d'Arqueologia de Catalunya el 15 de febrer de 2008, amb l'ordre del dia habitual i

amb una renovació parcial de la JD. Després de l'Assemblea va tenir lloc el sopar i el lliurament de la segona edició dels Premis AMC de Museologia. La JD elegida un any abans registra els següents canvis: Teresa Blanch passa de secretària a vicepresidenta, i Guillem Mundet passa de vocal a secretari; Carme Rius passa a vocal territorial de Barcelona; com a nous vocals generals entren Jusèp Boya i Núria Serrat, a més de Gerard Martí. El vocal Jordi Montlló renuncia abans de la següent assemblea i és substituït provisionalment per Conxita Gil.

Entre la XII i la XIII Assemblees, la JD ha celebrat nou reunions, a part d'altres de comissions i monogràfiques. Les comissions de treball de la JD són: relacions externes, serveis als socis, web, revista, activitats, formació i publicacions, i treballs tècnics i assessoria. Es reorganitza la dels premis.

La XIII Assemblea, que es va celebrar al Museu de Badalona el 28 de febrer de 2009, va aprovar una nova remodelació de la JD. Com a vocals generals, entra Conxita Gil i surten Jordi Montlló i Gerard Martí. El 26 de maig de 2009 es reuneix la secció de Tarragona i elegeix Jaume Massó (que retorna a la JD de l'AMC) com a vocal territorial en substitució de Montse Caballero. Per primera vegada hi ha més dones que homes a la JD (set a sis). A l'Assemblea hi van assistir 34 socis.

En aquest moment la JD està configurada de la següent manera: presidenta, Carme Clusellas; vicepresidenta, Teresa Blanch; tresorera, Elisenda Casanova; secretari, Guillem Mundet. Vocals: Carles Marfà, Francesca Garcia, Jusèp Boya, Núria Serrat, Conxita Gil. Vocals territorials: Carme Rius (Barcelona), Joan Vicens i Tarré (Girona), Jaume Massó (Tarragona), Jesús Navarro (Lleida).

Entre la XIII i la XIV Assemblees, la JD va dur a terme sis reunions, a part d'altres reunions monogràfiques o de comissions. Les comissions de treball de la JD són les mateixes que en l'anterior mandat.

La XIV Assemblea va desenvolupar-se al Museu d'Art de Cerdanyola del Vallès el 17 d'abril de 2010. Hi assisteixen 18 socis. Es ratifiquen nous retocs de la JD: Olga López substitueix Carme Rius com a vocal de Barcelona. D'altra banda, Jaume Massó havia substituït, el 2009, Montse Caballero com a vocal de Tarragona.

Durant el període entre la XIV i la XV Assemblees, la JD es reuneix en set ocasions (a més d'altres reunions). La JD s'organitza en sis comissions de treball: relacions externes, serveis als socis, web, revista, formació i publicacions, i treballs tècnics i assessoria.

La XV Assemblea va tenir lloc a Barcelona el 5 de març de 2011, al temple de la Sagrada Família, amb una participació de 62 socis (participació sens dubte

afavorida per l'acte que es va celebrar a continuació: la presentació del nou projecte del museu de la Sagrada Família i la visita al temple). L'ordre del dia, a més dels punts habituals, també preveu la ratificació d'alguns canvis operats a la JD, que la mateixa JD ja havia implementat l'octubre de 2010 per tal de substituir algunes dimissions. La vicepresidenta Teresa Blanch deixa la JD i el vocal Jusèp Boya passa a la vicepresidència. Entra com a vocal Neus Ribas.

Entre la XV i la XVI Assemblees, la JD es reuneix nou vegades (a més d'altres reunions). La JD s'organitza en quatre comissions de treball: serveis als socis, web, revista i publicacions, formació i activitats.

La XVI Assemblea, celebrada al Museu Marítim de Barcelona el 26 d'abril de 2012, ratifica uns canvis que la JD ja havia hagut d'executar amb anterioritat. Al ser nomenat cap de Servei de Museus, Jusèp Boya dimiteix i és substituït a la vicepresidència per Olga López. Neus Ribas passa a ser vocal de Barcelona i entra com a vocal Mònica Borrell. A l'Assemblea hi assistiren 30 socis. La reunió es va complementar amb la presentació del nou projecte museogràfic del MMB i la visita a les Drassanes Reials en obres i a la sala de reserva.

En aquesta Assemblea de 2012 es va incrementar la quota de 40 a 45 €. Des de l'Assemblea de 2007 no s'havia modificat i en assemblees posteriors es va optar per la congelació. La proposta va aixecar una forta oposició i l'increment es va decidir per una votació molt ajustada. Val a dir que també es va acordar establir moratòries o exempcions temporals per a aturats i estudiar quotes amb descomptes per a estudiants o aturats. En aquell exercici, sis associats es van acollir a l'exempció temporal.

Entre la XVI i la XVII Assemblees, se celebren sis reunions de JD (més altres de diferent format). Ara les comissions internes són les quatre següents: web i xarxes socials, revista, publicacions, formació i activitats, i nous estatuts.

El 15 de desembre de 2012 es va celebrar a Barcelona, al Museu d'Història de Catalunya, l'Assemblea extraordinària per aprovar els nous estatuts. Es va aprovar, amb una sola esmena, la proposta presentada per la JD. Van participar-hi 23 socis i sòcies. En acabat, es feu una visita a les noves sales i a les exposicions temporals del MHC.

El 27 d'abril de 2013 té lloc la XVII Assemblea a la seu de Barcelona del Museu d'Arqueologia de Catalunya, amb l'assistència de 30 socis. En acabat, es feu la visita de l'exposició temporal del MAC *Històries de tocador*. L'ordre del dia fou l'habitual i va incloure la renovació parcial de la JD (es tractava de la mateixa composició que l'anterior, amb la incorporació d'Ester Magriñà com a vocal de Tarragona en lloc de Jaume Massó, elegida per la ST el 7/2/2013).

Recapitem. En aquest moment (2013) la composició de la JD és la següent: presidenta, Carme Clusellas; vicepresidenta, Olga López; tresorera, Elisenda Casanova; secretari, Guillem Mundet; vocals generals, Carles Marfà, Francesca Garcia, Conxita Gil, Mònica Borrell i Núria Serrat. Vocals territorials: Neus Ribas (Barcelona), Joan Vicens i Tarré (Girona), Jesús Navarro (Lleida) i Ester Magriñà (Tarragona). S'incrementa la presència de dones (nou a quatre), una tendència i una proporció (8/9 a 4/5) que es mantindrà, més o menys, de 2009 a 2020.

Entre les Assemblees XVII i XVIII, la JD es reuneix en sis ocasions, sense comptar les reunions de les comissions i altres. Les comissions internes són: web i xarxes socials, revista, premis, i publicacions, formació i activitats (que prioritza els manuals, les visites i els tallers).

El 26 d'abril de 2014 té lloc la XVII Assemblea al CaixaForum de Barcelona. Hi assistiren 17 socis. L'ordre del dia, a més dels temes orgànics, preveia la presentació de la nova web i l'elecció de la nova JD. Tot i que la JD elegida a l'anterior Assemblea es mantenia, calia elegir una candidatura completa per a quatre anys, d'acord amb els nous estatuts. Així es presentà i elegí la nova JD (de fet es ratificà l'anterior), amb un únic canvi: la incorporació del vocal Txema Romero en lloc de Núria Serrat, que havia presentat la renúncia uns mesos abans. Tot seguit, els assistents van visitar l'exposició temporal *Mediterrani: del mite a la raó*, al CaixaForum.

En el període entre la XVIII i XIX Assemblees, es van produir nou reunions de JD (sense comptar-ne d'altres de comissions i monogràfiques). Les comissions internes són les mateixes que en la JD anterior. Durant el període, tenen lloc un seguit de renúncies de membres de la JD: la vocal Conxita Gil (desembre 2014) i la presidenta Carme Clusellas (març 2015). La vicepresidenta Olga López n'assumeix les funcions. La dimissió de la presidenta comporta l'elecció d'una nova JD per als propers quatre anys en la següent Assemblea.

Presidència d'Olga López (2015-2019)

El 18 d'abril de 2015 se celebra, al nou Museu de les Cultures del Món de Barcelona, la XIX Assemblea de l'AMC, amb la participació de 31 socis. La sessió va incloure la visita al museu. L'ordre del dia inclou l'elecció de la nova JD. Es presenta una única candidatura, encapçalada per Olga López, que esdevé la nova presidenta de l'AMC.

La nova JD està composta per: presidenta, Olga López; vicepresidenta, Mònica Borrell; secretari, Guillem Mundet; tresorera, Elisenda Casanova; vocals generals, Carme Clusellas, Francesca Garcia, Txema Romero, Mireia Rosich i Xavier Fornós.

Vocals territorials: Neus Ribas i San Emeterio (Barcelona), Joan Vicens i Tarré (Girona), Jesús Navarro (Lleida) i Ester Magriñà (Tarragona).

Entre la XIX i la XX Assemblees, la JD celebra vuit reunions de junta ordinàries i una d'extraordinària, a més d'altres de monogràfiques. Les seves comissions de treball són: comunicació (web i xarxes socials), revista, publicacions, formació i activitats i serveis al soci.

La següent Assemblea, la XX, va tenir lloc al Museu de l'Hospitalet de Llobregat el 30 d'abril de 2016, amb l'assistència de 26 socis. El seu contingut va ser l'habitual, i va culminar amb una visita a l'exposició temporal del museu, *Fams i abundàncies*.

En el període següent, entre les Assemblees XX i XXI, es van celebrar vuit reunions de JD ordinàries i una d'extraordinària (a més d'altres reunions). Les comissions de treball de la JD, obertes a altres socis, són: avantatges per als socis, coordinació professional, formació i activitats, manuals de museologia, reforma de la revista *Mnemòsine*, VI Premis AMC de Museologia.

La XXI Assemblea, celebrada al Museu del Monestir de Sant Cugat del Vallès l'1 d'abril de 2017, també va tenir un ordre del dia totalment orgànic, i com l'anterior, sense canvis a la JD. Hi van assistir 22 associats. Al final, es va fer la visita al museu.

Entre les Assemblees XXI i XXII, la JD es va reunir en onze ocasions de forma ordinària (al marge d'altres reunions de comissions i similars).

La següent Assemblea ordinària, la XXII, va tenir lloc el 27 de gener de 2018, al Museu Can Tintoré d'Esplugues de Llobregat, amb la participació de 25 socis. En aquesta sessió, a més dels continguts habituals, s'aprovà pujar la quota anual i es ratificaren un seguit de canvis a la JD operats uns mesos abans. Surten de la JD les vocals Carme Clusellas i Francesca García i el secretari Guillem Mundet. Es proposa Neus Ribas com a nova secretària. Entren com a nous vocals, Pepa Ventura i Vàngelis Villar, així com Marta Llach com a vocal territorial de Barcelona. Respecte de la quota, es va votar incrementar-la de 45 a 50€ (en votació es desestimà seguir en 45 i pujar a 55€). Estava congelada des de 2012 i, ja a les Assemblees de 2016 i 2017, s'havia verbalitzat la necessitat d'apujar-la. També es va abordar el problema dels impagaments. Abans de l'Assemblea, es va oferir als assistents una visita als museus d'Esplugues, Can Tinturó i el recinte de La Rajoleta.

Entre les Assemblees XXII i XXIII, la JD es va reunir onze cops (a més d'altres sessions de treball de les comissions). Abans d'acabar l'exercici, durant el 2018, diversos membres de la JD manifesten la voluntat de plegar: Xavier Fornós, Mireia Rosich, Neus Ribas, Mònica Borrell i Olga López. Tot i així, l'equip es manté, però la dimissió de la presidenta Olga López comporta l'assumpció de la presidència en

funcions per part de la vicepresidenta Mònica Borrell i la inclusió a la propera Assemblea ordinària d'un punt de renovació global de la JD per als propers quatre anys.

Presidència de Joan Vicens i Tarré (a partir de 2019)

La XXIII Assemblea, celebrada al Museu Marítim de Barcelona el 30 d'abril de 2019, presentava un ordre del dia orgànic i l'elecció de la nova JD. L'única candidatura presentada l'encapçala Joan Vicens i Tarré. La nova junta elegida és la següent: president, Joan Vicens Tarré; vicepresidenta, Marta Llach; secretària, Pepa Ventura; tresorera, Elisenda Casanova. Vocals generals: Txema Romero, Vàngelis Villar, Marta Núñez, Jacqueline Glarner, Damià Amorós. Vocals territorials: Jesús Navarro (Lleida), Ester Magriñà (Tarragona). A l'Assemblea, restaven vacants les de Girona i Barcelona (pendents d'legir en l'Assemblea de la secció territorial corresponent).

Des de la XXIII Assemblea fins al juny de 2020, la JD s'ha reunit en tretze sessions ordinàries i dues d'extraordinàries, a més de les reunions de les comissions de treball. Aquestes experimenten un creixement notable en aquest període. Són onze: manuals de museologia, revista *Mnemòsine*, projecte perfils professionals, premis, formació i activitats, comunicació, commemoració 25 anys, seguiment de convocatòries laborals, desenvolupament de públics, procés de reflexió i JMC.

El 3 de juliol de 2019, l'Assemblea territorial de Tarragona va aprovar l'elecció de Damià Amorós com a vocal territorial, rellevant en el càrrec Esther Magriñà. D'altra banda, el 28 de setembre de 2019 l'Assemblea de la secció territorial de Girona va elegir Lada Servitja com a representant territorial de Girona.

El juliol de 2020 es van produir les dimissions de la vicepresidenta Marta Llach, la secretària Pepa Ventura i la vocal Jacqueline Glarner. Provisionalment han estat substituïts pel vocal Vàngelis Villar com a secretari i per dues noves incorporacions com a vocals, Norma Vélez i Albert Forest, el setembre i l'octubre de 2020.

L'Assemblea de l'any 2020 (corresponent al 2019) no s'ha pogut celebrar en aquest any a causa de la pandèmia de Covid-19. El juny de 2020 es van trametre als socis la memòria de gestió 2019 i el pla de treball de 2020.

Un dels principals compromisos de la JD per al 2020 fou la celebració dels 25 anys de l'Associació, amb un acte i una publicació, que la pandèmia de Covid-19 va alterar. Es va crear una comissió de la JD a l'efecte. Es dissenyà un logotip especial de l'entitat per a l'ocasió. Es va proposar acompanyar la commemoració amb un procés de reflexió intern que permeti definir les línies de treball futures.

Finalment, aquest 2021 es portarà a terme la celebració amb l'edició del recull històric d'aquests 25 anys.

4.5. Els nous estatuts (2012)

L'any 2008 el Parlament de Catalunya va aprovar la nova llei 4/2008, del 24 d'abril, del llibre tercer del Codi civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques (DOGC núm. 5.123, 5/2008), que és la que actualment regula el règim legal de les associacions i fundacions a Catalunya i que deroga l'anterior llei 7/1997 d'associacions de Catalunya. La nova llei obligava totes les associacions del país a adaptar els estatuts a la nova normativa, per tal de garantir el seu funcionament democràtic. S'obligava les entitats a incloure als estatuts l'empara legal, el domicili, l'àmbit territorial, les activitats, el règim disciplinari, determinats percentatges i terminis del règim assembleari, etc. El termini per modificar i adaptar els estatuts de les associacions registrades a la nova llei cloïa el 31/12/2012. Per tant, el govern, en aquest any, va recordar aquesta obligació a les entitats.

A la XVI Assemblea (26/4/2012), l'AMC va obrir el procés de canvi d'estatuts, que necessàriament havia de culminar amb la convocatòria d'una Assemblea extraordinària dins l'any 2012. La JD va crear, el maig de 2012, una comissió composta per membres de la JD i per socis externs (Conxita Gil, Olga López i F. Xavier Menéndez).

L'AMC va abordar l'actualització dels seus estatuts el 2012, per imperatiu legal (adaptar-se a la llei de 2008), però també per altres dues raons. La primera és que calia ancorar-se a la legalitat catalana (els estatuts de l'AMC ni tan sols apel·laven a l'anterior llei catalana d'associacions, la de 1997, ja que l'AMC es va fundar el 1995 i, per tant, es constituïa a l'empara de la CE i de l'antiga llei estatal franquista de 1964, en vigor a Catalunya fins al 1997). I la segona era perquè calia aprofitar l'avinentesa per normalitzar alguns aspectes dels estatuts que havien quedat superats o que no s'aplicaven. Era el moment de revisar la figura dels socis adherits, d'eliminar la renovació de la JD per meitats o de revisar l'estatus de les seccions territorials. I de passada, d'aplicar un llenguatge no sexista.

D'altra banda, els darrers anys s'havia anat debatent al si de la JD i de les assemblees la conveniència de crear la figura del soci institucional per possibilitar que entitats i institucions poguessin col·laborar amb l'AMC amb una quota que comportés un suport econòmic per a l'entitat. Aquesta possibilitat apareixia en els darrers programes de treball. D'altra banda, a la XVI Assemblea es va debatre la possibilitat d'establir quotes diferenciades per a estudiants de màster o aturats.

Un altre debat molt polèmic que es va produir a les Assembles XIV (17/4/2010) i XV (5/3/2011) fou el canvi del nom de l'entitat, des d'una perspectiva igualitària i no sexista (ja que *museòlegs* és masculí). Els detractors sostenien que la mesura comportava canviar els estatuts, que en tot cas caldria abordar-ho en el marc d'una reforma general d'estatuts, i que calia valorar el cost de canviar la imatge i el logotip quan ja tenim consolidada la marca. Es va decidir demanar un dictamen a l'IEC. Aquest ens va remetre a un document de l'Institut Català de la Dona. Es va acordar a la XV Assemblea aparcar la qüestió com a no prioritària i que la JD elaboraria un ventall d'opcions per a una futura Assemblea extraordinària.

Amb tots aquests precedents, la comissió d'estatuts va elaborar una proposta, que va ser enviada als socis, amb un termini per presentar esmenes (no se'n va presentar cap). Finalment, la proposta de nous estatuts (amb una esmena *in voce*) fou aprovada en l'Assemblea extraordinària que va tenir lloc el 15 de desembre de 2012 al MHC.

Es van presentar a la DG d'Associacions i Fundacions de la Generalitat, que va inscriure els nous estatuts sense cap requeriment d'esmena.

Els nous estatuts van adoptar una línia continuista. Es va decidir mantenir el nom de l'entitat (ningú va proposar cap canvi) i aplicar un llenguatge no sexista a tot l'articulat (socis/sòcies). Les finalitats de l'Associació no van patir cap canvi. Respecte als membres, es va adoptar una sola categoria. No es va introduir la categoria dels socis institucionals o benefactors (una possibilitat que s'havia anat reproduint en els programes de les juntes i assemblees dels darrers anys, com una manera de millorar els ingressos). Tampoc es van establir quotes per a aturats o estudiants. Respecte de les seccions territorials, tot i constatar el seu dèbil funcionament, es va optar per mantenir-les, però sense l'autonomia pressupostària que tenien.

Les principals novetats dels nous estatuts, respecte dels de 1995, són les següents:

- S'actualitza el marc normatiu en què s'empara l'entitat.
- S'actualitza la seu social.
- Desapareixen les dues categories de socis que hi havia: membres de ple dret i adherits. Ara només hi ha una sola modalitat. L'article 8 estableix: «Podrà ser membre de l'AMC qualsevol persona amb titulació universitària que treballi de forma remunerada amb responsabilitats tècniques o de direcció en museus o en equipaments, institucions o empreses de gestió museística i de patrimoni cultural de Catalunya. També podran ser membres les persones que acreditin

una experiència o trajectòria professional i/o una formació superior específica especialitzada en museologia a nivell de postgrau».

- Els òrgans i les seves funcions no varien. Ara es detallen les funcions de la JD. S'estableixen una sèrie de garanties sobre terminis, votacions, llibres d'actes, etc., determinades per la llei. Una novetat important és que ara es faculta l'Assemblea general a adoptar sistemes de vot no presencials, per correspondència o per delegació (tres vots delegats com a màxim).
- La composició de la JD no varia. S'afegeix que «es procurarà mantenir una composició equilibrada de la JD per raó de gènere, de procedència territorial i de perfil professional».
- Es mantenen les seccions territorials (que d'acord amb la transitòria, segueixen sent les quatre actuals), però s'elimina la seva "autonomia financera" i el dret a gestionar el 50% de les quotes dels seus socis. Poden organitzar activitats, que podran ser finançades per la JD.
- S'introdueix un article sobre les quotes.
- S'introdueix un article sobre el règim disciplinari.
- S'actualitza i complementa la disposició final, sobre la fundació de l'AMC i les seus antecedents, dels quals l'AMC es declara continuadora (ATMC, AMCG, Col·legi de Llicenciats).

4.6. Les seus i la secretaria tècnica

La primera vegada que la JD es planteja una secretaria tècnica remunerada és al febrer de 1998. El principal problema no era tant l'econòmic, sinó la seu. L'AMC tenia un acord amb el Col·legi de Llicenciats (Rambla Catalunya, 8) per reunir-se a la seva seu, però era complicat introduir una persona per treballar-hi. D'altra banda, instal·lar-se en un museu podia posar en entredit la independència de l'AMC, en funció de la seva administració titular. Tot i això, la voluntat de la JD era buscar una seu de l'oficina tècnica de l'AMC, en un museu o institució pública (i per tant sense cost), i sense renunciar al Col·legi com a seu de les reunions (és un lloc cèntric).

El 1998 hi va haver converses amb el MNAC per posar-hi el despatx (al costat de l'oficina de l'Assemblea ICOM-BCN 2001). El MNAC, al ser un consorci de l'Ajuntament de Barcelona i de la Generalitat de Catalunya, garantia a l'AMC una certa equidistància i neutralitat. Però l'acord no es va materialitzar. Els següents anys es van multiplicar els contactes amb altres possibles estatges i associacions (CERC Pati Manning, MHCB, MHC, SCA, IEC, AAC, APGCC, etc.). A la VI Assemblea de

l'AMC (2000) es va prendre la decisió (ja formulada en les anteriors) de transitar a una nova seu, per tal de contractar una secretària, mantenint oficialment la del col·legi. El 2001 l'estructura jurídica del Departament de Cultura frustra l'oferta de Jaume Sobrequés, director del MHC, de cedir-nos un espai al museu. Llavors, l'AMC canvia d'estratègia i opta pel món associatiu. D'aquesta manera es preservava la independència de l'entitat, que podia quedar en entredit si ens instal·làvem dins un museu d'alguna administració.

El 2001 s'arriba a un acord amb la Societat Catalana d'Arqueologia (SCA) per compartir la seu, pagant un lloguer. La VII Assemblea (2002) ratifica l'acord i aprova convocar (després d'un debat sobre el perfil) el lloc de secretaria tècnica de l'AMC (amb perfil administratiu), amb un contracte formal, i mitjançant un concurs públic. A principis de 2003 l'AMC ja es troba instal·lada a la seu de la SCA, al carrer Bailèn, 125, entresol 1a, amb un despatx amb mobiliari i equip informàtic propi, telèfon, internet i correu electrònic. La JD, però, es continua reunint a la seu del Col·legi. El concurs de la secretaria, al qual es presenten tres persones, el guanya M. Dolors Bocanegra, que inicia la seva tasca com a secretària remunerada de l'AMC amb una dedicació de tres dies a la setmana, de 16 a 19 h. El 2004 la secretaria es consolida i s'amplia l'horari: ara ja és de dilluns a dijous, de 15 a 20 h. El 2005 M. Dolors Bocanegra plega i la JD, al setembre, convoca un nou concurs entre els socis i obert als no socis. Es reben 27 currículums. La JD entrevista cinc candidats i opta per contractar Maria-Josep Boronat, que s'estrena el novembre de 2005. El desembre de 2007 s'amplien les seves funcions (suport a les reunions de JD, a les comissions del web i del centenari de la JMB, i secretariat de la revista *Mnemòsine*) i l'horari d'atenció s'amplia deu hores més (dimarts i dijous 9-14 h). El 2008 i el 2009 l'horari es manté en 30 hores setmanals.

Atès l'increment i la finalització del lloguer previst per al 2008 (sense possibilitats de renovar), l'AMC (juntament amb la SCA i també l'Ad'AC, l'Associació d'Arqueòlegs de Catalunya, que també compartien la seu del carrer Bailèn), l'AMC torna a entrar en contacte, els anys 2006 i 2007, amb diferents institucions, entre les quals l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat. Les tres associacions formulen una primera proposta de "Casa del Patrimoni Cultural", que s'ofereix a l'Ajuntament. Consistiria a accedir a un espai municipal (cedit o amb un lloguer assequible) a canvi d'una contraprestació de serveis en l'àmbit del patrimoni cultural.

A finals de 2006, la SCA comunica que ha trobat un nou local de lloguer. L'AMC (i també l'Ad'AC) decideixen sumar-s'hi. És més petit, però és cèntric; es troba al carrer València, 225, àtic 3a. L'abril de 2007 l'AMC s'hi trasllada. Disposa d'un despatx propi i accés a la sala de reunions, compartida. El 2010 amplia el lloguer

per disposar, al mateix pis, d'un petit espai de magatzem. Tot i el nou local, l'AMC, durant el 2007, continua treballant en la proposta d'una plataforma catalana d'associacions de patrimoni que pugui gestionar una "Casa del Patrimoni" en un local municipal, a canvi de prestar serveis a la ciutadania en la matèria.

Mentrestant, les reunions de la JD es van seguir celebrant al Col·legi de Llicenciats fins al març de 2007 (tot i que l'AMC, des de 2003, tenia la secretaria tècnica a la seu de la SCA, al carrer Bailèn). A partir de l'abril de 2017, la JD ja es reuneix a la nova seu del carrer València.

El 2010 la secretaria tècnica està plenament consolidada i ateses les altres funcions que ha assumit Maria-Josep Boronat (citades més amunt), s'amplia la seva jornada laboral, que passa a 40 hores setmanals. També s'amplia l'horari d'atenció al soci (de dilluns a dijous de 9 a 15 h i els dimecres de 16 a 20 h). Durant tres cursos lectius (2009-2012), la secretaria tècnica va tenir el suport de quatre alumnes en pràctiques (60 h) (dos el 2009, una el 2020 i una el 2011), en conveni amb el Departament d'Art de la UAB, signat el 2008.

El 2013 Maria-Josep Boronat deixa la secretaria tècnica després de vuit anys intensos i molt fructífers. Aquest any, l'AMC no gaudeix d'aquest servei, tot i que la sòcia Montse Palomar exerceix algunes funcions de suplència. En el corresponent procés de selecció convocat el setembre de 2013 (primer restringit a socis i després obert), es presenten 57 candidatures. La persona escollida és Raquel Castellà. El nou horari d'atenció al soci és de dos matins i tres tardes (22 hores). Al cap d'un any, el novembre de 2014, Raquel Castellà renuncia al lloc. El desembre de 2014, Carme Brancas es va incorporar a la secretaria tècnica de l'AMC, amb un horari d'atenció de 24 hores (quatre matins, de dilluns a dijous i la tarda de dimarts). Aquest règim horari es manté inalterat fins al 2020, any en què la Carme, després de més de cinc anys d'extraordinaris serveis a l'Associació, deixa la secretaria tècnica. El setembre de 2020 la JD va convocar un concurs per cobrir la vacant que, en primer lloc i durant tres mesos ocupà l'Anna Agramunt, i posteriorment, la Marina Peris.

D'altra banda, a partir del 2017, l'AMC, degut a l'increment del lloguer, es posa a buscar nova seu i es planteja novament cercar un espai cedit per una administració pública. El 2018 es van iniciar converses amb el Museu d'Arqueologia de Catalunya per tal de traslladar-hi la seu de l'AMC el 2019. El 2020 la proposta de conveni encara no havia estat aprovada per l'ACdPC, de qui depèn el MAC. Mentrestant, l'AMC va haver d'abandonar la seu del carrer València, que des de 2007 havia compartit amb la SCA i l'Ad'AC, a causa de la finalització del lloguer. El 19 de desembre de 2019 es fa efectiu el trasllat a l'espai de treball compartit The Woodcoworking, al carrer del Comte Borrell, 105 (08015 Barcelona).

D'altra banda, el 2005, en el marc de les actuacions del X Aniversari de l'AMC, la JD va decidir canviar el logotip de l'Associació. El nou, actualment vigent, es va encarregar a l'empresa Postdata i el seu autor és Salvador Carreras.

4.7. El web i els serveis al soci

Els serveis al soci

És evident que els principals serveis al soci que ha ofert i ofereix l'AMC són la formació, les publicacions i la defensa professional, a més de la secretaria tècnica. Aquests aspectes seran tractats monogràficament més endavant. Aquí abordarem els serveis als socis més lligats a la condició de soci i al carnet: el directori de socis i l'accés gratuït als museus, descomptes, etc. Uns serveis que des de la creació del web, estan molt vinculats al propi web. Val a dir que a part de la formació pròpia, la pertinença a l'AMC ha permès també importants descomptes en cursos, jornades i congressos organitzats per tercers.

Com hem dit més amunt, el primer carnet es va materialitzar a principis de 1997, com un mitjà per accedir a determinats avantatges i serveis (gratuïtats i descomptes) acordats amb els museus i altres institucions. Primer, calia concretar aquests serveis. Al llarg de 1996 es van anar demanant per carta als museus. El maig de 1997 ja hi havia una llista de 56 museus amb entrada lliure i altres serveis i descomptes (publicacions, activitats, etc.). La llista es va ampliar l'octubre de 1997. Tots els programes de treball de les diferents JD en els anys posteriors, i en cada assemblea, es reafirmava el compromís d'oferir nous serveis als socis i sòcies, i d'ampliar el llistat d'avantatges. Els resultats han estat desiguals, degut a l'esforç de dedicació que comportaven les gestions.

El 2004 estrenàvem nou carnet, de periodicitat biennal. Els anys 2002 i 2003 es va treballar en un acord amb La Caixa per tenir un carnet que servís al mateix temps com a targeta de crèdit, però no va reeixir. El 2005 es va fer una nova campanya de captació, i es van aconseguir gratuïtats, descomptes i beneficis en 106 equipaments. El 2008 s'edita el nou carnet, ara per a tres anys. El juny de 2009 s'actualitza el llistat de centres. El 2011 es va fer una nova campanya i es va actualitzar el llistat, ja allotjat a l'àrea restringida del web. En una nova campanya duta a terme el 2013, s'amplien els beneficis però es constaten les dificultats de gestió, ja que es requereix molta dedicació. El 2015 es comença una nova campanya centrada en la província de Barcelona i es confirmen 67 acords amb museus i altres institucions, que ofereixen l'accés gratuït o en condicions preferencials als socis de l'AMC. El 2016 s'afegeixen

19 nous acords, fins a un total de 86 museus/equipaments. El 2017, el total d'acords sumen 88. Actualment (2020), segons el web de l'AMC, el llistat de gratuïtats i beneficis consta de 79 centres.

El directori de socis

D'altra banda, l'AMC ha mantingut actualitzar el directori de socis, com una eina a compartir per facilitar el contacte i l'intercanvi entre els membres. Els primers anys, se'n van editar quatre en paper (febrer 1996, març 1997, 1999 i novembre 2004). A partir de 2007, s'opta, lògicament, per integrar el directori al lloc web, en un apartat a l'àrea restringida, i deixar d'editar-lo en paper. Mantenir al dia les bases de dades dels socis, amb els seus correus electrònics, era un repte imprescindible per mantenir-hi el contacte per mitjans electrònics. Però la seva publicació al web va tenir molts entrebancs al llarg dels anys, a causa de la dedicació que comporta actualitzar les dades, de la mateixa arquitectura del web (i la no activació de l'àrea restringida) i de la normativa de protecció de dades. El 2009 s'havia actualitzat el directori, i novament el 2012, però encara no era visible al web.

El web de l'AMC i la presència a les xarxes

L'AMC es va plantejar crear el seu web corporatiu ja des dels inicis. Els primers treballs van ser assumits, els anys 1988 i 1989, per la secció territorial de Tarragona. Rosa Maria Ricomà i el MAMT, des de Tarragona, lideren el projecte i l'AMC signa un contracte amb Tinet. El dissenyador Carles Soriano en realitza el disseny i la imatge. A la V Assemblea de l'AMC (16 de juny de 1999) es presenta el nou web de l'AMC (www.fut.es/amuscat), que entra en fase de proves, i el nou correu electrònic (amuscat@tinet.cat). A partir d'aquest moment, el web de l'AMC va millorant, gradualment, en continguts i prestacions. El 2002 es crea el grup electrònic de socis (mitjançant Yahoo), que es converteix en un element clau de comunicació entre els associats.

El novembre de 2004 s'encarrega un nou web, aquest cop a Museàlia, que esdevé operatiu el 2005. En l'acte de commemoració del X Aniversari de l'AMC, el 7 de juliol de 2005, es presenta el nou web (www.museologia.org) i el nou logotip. A partir de 2017, el directori de socis es trasllada al web, on es manté actualitzat i (en algunes etapes) consultable.

En paral·lel, es crea al web de l'AMC, el 2004, la plataforma Zona Pública, un espai obert per publicar treballs i experiències relacionades amb els museus i els públics, que també adoptarà forma de butlletí trimestral. La iniciativa està

coordinada per Gemma Carbó i Mireia Mayolas. El 21 de juliol de 2005 es presenta el núm. 1 de *Zona Pública*, al Museu del Cinema de Girona, en el marc de la 6a Escola de Museologia de Girona. L'1 de gener de 2006 es publica el núm. 2. Posteriorment, dins el 2006, es publiquen tres nous butlletins (cada tres mesos), els números 3, 4 i 5. El 2007 es publiquen dos nous lliuraments (núm. 6, juny i núm. 7, octubre), i després, ja no té continuïtat. Es poden consultar al web.

Mentrestant, continua operatiu el grup de distribució Yahoo entre els socis. El 2007 es modernitza el grup electrònic, destinat a ser el principal canal de comunicació entre la junta i els socis, i d'intercanvi d'informació entre els socis. En un parell d'ocasions, es va produir algun problema puntual de mala praxi, que va obligar la JD a posar-hi un filtratge, una normativa i un moderador (juny de 2007) per evitar missatges impropis.

El 2007 el web continua enriquint-se en continguts, amb notícies pròpies (AMC) i alienes (actualitat), amb convocatòries i activitats. També es vol fer servir per oferir als socis cursos de formació en línia (el 2007 es va fer el primer, amb notable èxit). Però el format del web dona molts problemes de manteniment i gestió, la qual cosa dificulta l'increment de seccions i serveis. El 2008 es decideix renovar en profunditat el web, en conveni amb la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) (Grup Òliba), amb la participació de César Carreras (UOC) i amb finançament del DC de la Generalitat. Al llarg dels anys 2008 a 2011, es materialitzen gradualment les millores i els nous continguts, en el marc del conveni amb la UOC. Es converteix en una eina útil d'informació i servei als socis, en combinació amb la llista electrònica. Però l'arquitectura del gestor del web continua donant problemes, especialment en l'espai restringit als socis, on es volen fer noves seccions (de transparència, amb les actes de la JD; amb el directori, que ja està actualitzat, però encara no és consultable, cursos *on line*, avantatges del carnet de soci, butlletí electrònic, etc.).

Un altre dels serveis que es vol gestionar des del web són les enquestes. El 2011 es va realitzar una enquesta *on line* per conèixer el perfil dels socis, la seva situació professional i els seus interessos quant a serveis a prestar, des de l'AMC. Es va obtenir 132 respostes (un 30% dels membres). Els resultats es penjaren al web (vegeu un resum de resultats a l'apartat 4.2).

Pel que fa a les ofertes laborals, mai es va posar en marxa una borsa de treball al web, però sí que es publicaven totes les ofertes i convocatòries que arribaven (que no eren gaires), a més de premis, beques o subvencions, però sobretot es difonien a través de la llista electrònica de correus, autèntica columna vertebral de comunicació interna de l'entitat. Per accedir a més ofertes, l'AMC es va subscriure a diversos portals, com Cultunet.

El 2012 la JD acorda una nova estratègia de reforma del web, sobretot a l'àrea restringida al soci, ja que l'arquitectura i el mòdul de gestió del lloc web encara donaven molts problemes i el programari es revelava obsolet. El 2013 l'AMC encarrega a una empresa la renovació, el disseny i la posada en funcionament d'un nou espai virtual amb un disseny i una funcionalitat més adaptades a les necessitats de l'organització. El setembre de 2013 es va detectar una important amenaça de virus que va afectar el web de l'AMC, així com les llistes de distribució. Es va fer un important esforç de depuració i es va adquirir un nou equip informàtic i un nou programari. El resultat, després d'un ingent esforç, fou disposar d'un nou lloc web el 2014 i iniciar la revisió i l'actualització dels llistats de distribució i del directori dels associats. En aquesta etapa d'apagada del web, la llista electrònica es convertí en un factor essencial de comunicació interna, per debatre, difondre convocatòries i intercanviar informacions sobre esdeveniments museístics. Un altre dels objectius del nou web era la inserció de publicitat d'empreses i/o professionals del sector i l'extensió a les xarxes socials (vegeu més avall). A partir de 2014, el nou web ja disposava del directori de socis actualitzat, consultable a l'àrea restringida del soci, accessible amb *password*. D'altra banda, es procedí al registre de la base de dades de l'Associació en compliment de la llei de protecció de dades. També s'activà dins la zona privada per als socis la llista d'avantatges del carnet soci i un repositori amb diversos documents i recursos en museologia, per consultar i descarregar. D'altra banda, durant el 2014, es van incorporar al nou web totes les versions digitals dels números 1 al 7 de la revista *Mnemòsine*. El web (juntament amb les xarxes socials i la llibreta electrònica) també esdevé l'espai de comunicació d'ofertes laborals.

El 2015 l'AMC desenvolupa un pla bàsic de *social media*, o de comunicació digital, elaborat per Anna Coromines amb l'assessorament de l'empresa MKT Cultural. A l'àrea de soci, a part del directori i dels avantatges, hi recalen materials dels tallers de museologia, la documentació de les assemblees i els comunicats de la JD, i es reforcen els apartats oberts de notícies i agenda, incloent-hi les ofertes laborals. Es configura un canvi en el sistema de tramesa de correus electrònics a través de la llista electrònica, que ara es fa mitjançant Yahoo Groups. El 2016 s'habilità el web com a plataforma de participació i votació dels socis en els Premis AMC de Museologia 2016, amb un repositori per consultar les candidatures. A partir de 2016, s'han implementat els butlletins digitals (amb la plataforma Mailchimp), com a via complementària de comunicació amb els socis, que s'ha anat mantenint. El nombre de visites del web al llarg dels anys han sigut: el 2016 foren 30.577; el 2017, 32.399; el 2018, 23.415 (amb 4.940 usuaris); i el 2019, 17.454.

El 2018 es va dur a terme una nova reforma del web de l'AMC, desenvolupada per l'empresa MKT Cultural, per introduir-hi noves millores i per disposar d'un lloc web tecnològicament capaç d'acollir la nova plataforma digital de la revista *Mnemòsine*. Es modificà la portada (primera pantalla), es destacà l'accés a les xarxes socials i la finestra de fer-se soci, i es millorà la visibilitat dels diversos apartats, incloent-hi l'àrea del soci.

El gener de 2011, l'AMC inicia la seva presència a les xarxes socials. Obre un perfil propi a Facebook, amb el nom @associaciodemuselegs, i un grup a LinkedIn, restringit a socis. Aquest darrer té un escàs ús, però el grup de Facebook creix: el desembre de 2011 comptava ja amb 200 seguidors o amics; el desembre de 2012, amb 331; l'abril de 2014, amb 482; i l'abril de 2015, amb 810. El 2015 es crea el perfil @museolegs a Twitter. L'any 2016, els seguidors a Facebook són 1.644; el 2017, 1.783; el 2018, 1.877; i el 2019, 2.107. Els de Twitter són, el 2016, 290; el 2017, 457; el 2018, 771; i el 2019, 1.362. Aquests canals es fan servir per compartir i comunicar tant les activitats, convocatòries i notícies de l'entitat com per fer-nos ressò de l'actualitat del sector de la museologia.

L'any 2013, es va actualitzar i completar l'entrada "Associació de Museòlegs" a Viquipèdia, amb la col·laboració de diferents associats i especialment de Vàngelis Villar. Igualment es va actualitzar l'entrada de l'AMC a l'*Enciclopèdia Catalana*.

5. Relacions institucionals

5.1. La relació amb les administracions

Els inicis

Un dels aspectes que des del minut 1 posa en marxa l'Associació és el de les relacions institucionals, sobretot amb el Servei de Museus i la Direcció General del Patrimoni Cultural (DGPC) de la Generalitat de Catalunya. La primera acció fou demanar entrevista amb la cap del servei, Fina Parés, i el director general, Josep Maria Huguet. Al llarg del primer període (1995-1997), les entrevistes del president amb la cap del servei foren freqüents, cordials i fructíferes. En canvi, el DG no va agendar l'entrevista demanada.

Amb el Servei de Museus es van acordar ajuts econòmics (per a l'edició de les actes JPPM) i per altres activitats, i coorganitzar el gran congrés de museologia de 1997, que no es va dur a terme. També s'acordà l'accés a la biblioteca del Servei. Es demanà formar part d'una comissió de la Junta de Museus (JMC) per treballar el tema de la formació universitària i el decret de personal de museus. El debat sobre aquest decret va galvanitzar la relació entre l'AMC i la DGPC, de 1995 a 2000, amb períodes de col·laboració i també de discrepàncies (vegeu capítol 9.2).

Igualment, es van celebrar entrevistes amb el regidor de Cultura de Barcelona, Joan Fuster (gener 1996), i amb els responsables de Cultura i Patrimoni de la Diputació de Barcelona (març 1996).

En el període següent, a partir de 1997, les relacions amb el Servei de Museus i la DGPC van seguir de forma cordial i regular. Es van desenvolupar projectes en col·laboració, amb subvencions de la Generalitat (alguns seran tractats en els capítols subsegüents: la revista *Mnemòsine*, els manuals de museologia, etc.). L'AMC es va erigir també en un interlocutor principal en temes de política museística, com veurem després (plans de museus, litigis de l'art de l'Aragó, etc.).

El CoNCA

L'any 2004 el govern de la Generalitat proposa la creació del Consell Nacional de la Cultura i les Arts (més endavant, conegut com a CoNCA). El 2004 tenim una

primera entrevista amb el comissari del projecte, Josep Maria Bricall. A partir de 2006, l'AMC celebra diverses reunions amb l'oficina del projecte CoNCA (com altres associacions). En aquell moment es debatia l'avantprojecte de llei del CoNCA i s'havia creat una plataforma d'associacions, la Plataforma de la Cultura per a un Consell de les Arts de Catalunya, que era la principal interlocutora. Estava formada per 33 organitzacions professionals, però totes (excepte els gestors culturals, APGCC) pertanyien a l'àmbit de la creació, les arts i l'espectacle (teatre, dansa, música, cinema, etc., a més dels escriptors). Ni l'AMC ni la resta d'associacions del patrimoni hi érem. L'AMC va sospesar afegir-s'hi, però també va plantejar-se muntar una plataforma d'entitats patrimonials (vegeu més avall) com a interlocutor diferenciat. Però el fet és que la resta d'entitats patrimonials no estaven motivades en aquest tema. La Plataforma va muntar un procés obert i participatiu per elaborar i votar llistes de candidats al ple del CoNCA. Els noms pertanyien als sectors artístics; eren escassos els museòlegs (excepte alguns de pertanyents als museus d'art) i els patrimoniòlegs. El maig de 2007, la JD elabora el document *Informe sobre el Consell de la Cultura i de les Arts, en relació a l'AMC* (signat per F. Xavier Menéndez). El document posa l'èmfasi en el fet que, tot i que l'organisme és de cultura, tot el moviment reivindicatiu al seu voltant pertany al sector de la creació i de les arts. Per tant, ens temem que el seu capteniment i composició estiguin molt escorats a les arts, i que altres sectors culturals, com els museus, no hi estiguin representats. El document també recordava –tal com es va explicar al comissari Josep Maria Bricall, a les reunions que vam mantenir– que determinats sectors ja comptàvem amb consells sectorials assessors i representatius creats per llei (com la Junta de Museus, el Consell Nacional d'Arxius o el Consell de Biblioteques), i que el projecte de llei no havia sabut relligar aquestes realitats amb el CoNCA.

Un cop creat per llei el CoNCA, l'AMC va participar en alguns projectes. L'any 2010 i 2011 l'AMC va participar en diverses reunions sobre el Fons d'Art de Catalunya, participant en el corresponent estudi del CoNCA. L'any 2011 l'AMC va col·laborar en l'*Informe anual de l'estat de la cultura i les arts de Catalunya* (2011). Els presidents de l'AMC i el CoNCA es van reunir el 17 de març de 2011. Participem en reunions i contestem un qüestionari. La JD elabora un informe resposta que envia al CoNCA el mes d'abril. Però l'experiència va ser agredolça perquè, quan vam assistir el 26 de juny, al Museu Picasso, a la presentació de l'Informe, vam constatar que en l'apartat de museus no s'havien tingut en compte les nostres aportacions. Tot i constar en els crèdits, no ens identificàvem amb el contingut de l'informe. Vam enviar cartes de queixa al president del CoNCA (amb còpia als socis), a la JMC i a la DGPC. D'altra banda, el 2010 vam participar també en l'elaboració del pla d'actuació en matèria

d'adquisicions públiques d'art a Catalunya, que impulsava el CoNCA. Vam assistir a reunions i vam fer aportacions, a través de la JMC. El juliol de 2011 va tenir lloc la presentació del volum *Diagnosi i Pla d'actuació en matèria d'adquisicions públiques d'art a Catalunya* al MACBA. El 21 de setembre de 2011 la presidenta de l'AMC va participar en una taula rodona sobre el tema, organitzada pel CoNCA.

No vam tornar a participar directament en els informes anuals sobre l'estat de la cultura fins a l'any 2017. Ho vam fer mitjançant aportacions a la Taula d'Associacions Professionals de la Cultura, que es va reunir al Palau Moja el juliol de 2017. L'any 2018 l'AMC va participar en diversos actes promoguts pel CoNCA, entre els quals la presentació de l'*Estudi CoNCA: desigualtats de gènere en el sector cultural*, elaborat des de la UB, que es va difondre als membres de l'AMC amb una invitació a la participació a l'acte. El 4 de juliol 2019, l'AMC va ser convidada a la cerimònia de lliurament dels Premis Nacionals de Cultura. Entre els guardonats hi havia la museòloga Josefina Matamoros i el Museu de Lleida Diocesà i Comarcal.

El centenari de la JMC (2007)

Els anys 2007 i 2008 van tenir lloc els actes commemoratius del centenari de la JMC (la JMB fou fundada el 1907). Aquí l'AMC va començar fent propostes a la Generalitat i al final va acabar fent de col·laborador d'un programa d'activitats executat pel DC i la JMC. L'abril de 2007 s'envia a la JMC el document *Propostes per a la celebració del centenari de la JMC: cent anys en l'organització dels museus catalans (1907-2007)*, signat per l'Associació Cultural Projectes 58 (Andrea Garcia, principal redactora del projecte) i l'AMC (C. Marfà). Tenen lloc reunions entre l'AMC i DGPC, i la proposta es presenta a la JMC: es valora com a molt ambiciosa, i el calendari, just. Es proposava una taula rodona, una jornada, un web, una publicació, una exposició, activitats, etc. i endegar una reflexió i un debat sobre el futur de la JMC. També es volia implicar totes les administracions. Tot i que es va constituir una comissió del centenari, en què l'AMC hi era present (amb C. Marfà, C. Clusellas i R. Sagués), la realitat és que finalment van liderar el projecte la DGPC i la JMC, amb la discreta col·laboració de l'AMC i P58. La comissió (delegada de la JMC) es va reunir quatre vegades el 2007 i el 2008 i era multitudinària, on l'AMC va quedar diluïda. L'acte inaugural de la commemoració va tenir lloc el 22 de gener de 2008 al MNAC, amb una conferència d'Oriol Bohigas. L'AMC es trobava a la taula presidencial. Altres activitats foren: la creació d'un web propi al portal de la GC i el disseny d'una imatge gràfica pròpia; el cicle *El Cinema va al museu*, a la Filmoteca de Catalunya (març 2008); la producció, per encàrrec de la DGPC, del documental *100 anys de la Junta de Museus*, a càrrec de Paral·lel 40, que va ser emès pel Canal

33 (18/5/2008) i per BTV (7/7/2008), i editat en DVD; la producció de l'exposició *Fent museus, fent país. Cent anys de la Junta de Museus de Catalunya*, comissariada per Jordi Padró i produïda per Calidoscopi (Palau Moja, juliol-setembre de 2008); la publicació del llibre *Cent anys de la Junta de Museus de Catalunya 1907-2007*, editat per Publicacions de l'Abadia de Montserrat l'octubre de 2008 i presentat el gener de 2009; i un reguitzell d'altres actes, conferències i presentacions organitzades per diferents museus i institucions.

D'altra banda, l'AMC va participar també, el 2013, en els actes de commemoració del cinquantenari de la mort de Joaquim Folch i Torres (concretament en una taula rodona, el 8 d'octubre, sobre *Museus ahir i avui: la creació de la Junta de Museus. El paper dels tècnics*).

La Generalitat. La DGPC, l'ACdPC i els plans de museus

Però com és lògic, el principal interlocutor de l'AMC ha estat la Direcció General del Patrimoni Cultural (DGPC) de la Generalitat de Catalunya. Les relacions han estat constants al llarg dels anys.

Els primers anys, l'AMC va fer avaluacions crítiques sobre el marc legislatiu. El 1997 va fer pública una valoració sobre els incompliments de la llei de museus de 1990 (vegeu apartat 10.3). El maig de 1997 es va voler iniciar un procés de debat amb la resta de les associacions de patrimoni sobre la llei 9/1993 del patrimoni cultural català (LPCC) i el seu escàs desplegament. Es va elaborar el document (a càrrec de F. Xavier Menéndez) *Proposta de procés de debat i avaluació de la LPCC*, que es va trametre a les entitats. Però la iniciativa no prosperà. El febrer de 1999, la JD va fer un informe (encarregat a F. Xavier Menéndez) sobre l'esborrany del decret de protecció del patrimoni arqueològic, lliurat al Col·legi de Llicenciats i a demanda d'aquest, en el marc de la col·laboració entre l'AMC i el Col·legi. El 2000, la JD va proposar una jornada sobre la LPCC, que tampoc es materialitzà.

L'any 2006, el DGPC Josep Maria Carreté es va reunir per separat amb les associacions professionals patrimonials. Va convocar l'AMC i una delegació de sis museòlegs va reunir-s'hi l'11 de juny de 2006, amb resultats que es van considerar molt positius i esperançadors. S'intercanvien punts de vista sobre el desplegament dels museus nacionals i les xarxes territorials de museus. El 20 de juliol de 2007 té lloc una nova reunió, en què Carreté exposa a l'AMC i a altres entitats el pla d'objectius en museus 2007-2010, que ha de culminar en un pla de museus. El primer pla de museus de tots els que veurem fou redactat el 2007 i presentat el 21 de gener de 2008 al MNAC. Es tracta d'un document molt breu que fa propostes

molt concretes d'estructuració del sistema museístic català. Entre altres coses, es proposen quatre museus nacionals i desplegar les xarxes territorials i temàtiques de museus. Una de les novetats era la creació d'un nou museu de societat (de ciències socials) agrupant la història, l'arqueologia i l'etnologia (sobre el contingut del pla, vegeu Generalitat de Catalunya, 2010, i Menéndez, 2019). El pla no va ser objecte de cap procés de participació amb el sector i, concretament, amb l'AMC. Tot i que és el primer pla de museus que hi ha al país (des del Llibre Blanc de 1984), no és ben bé un pla estratègic, sinó que és més aviat un pla d'acció de govern (Menéndez, 2019).

Un cop presentat el pla, l'AMC participa en reunions, el 2008, convocades per la DGPC, sobre el desenvolupament del pla. L'AMC elabora el document *Consideracions de l'AMC sobre el Pla de Museus* (25 de gener de 2008), que trameta a la DGPC i als MMCC. El document demana un debat sobre el futur Museu de Ciències Socials i sobre l'encaix del Museu d'Arqueologia de Catalunya en ell, fent avinent la contradicció del projecte amb la llei de museus. En paral·lel, l'AMC fomenta el debat al si de l'Associació, mitjançant un fòrum virtual vinculat a l'espai web de l'Associació, que va generar poques aportacions. Tot i això, va permetre informar l'associat del pla de museus i el debat generat en premsa. El 22 de maig de 2008 l'AMC va organitzar, al Pati Manning, una taula rodona sobre el pla de museus, amb el títol *Pla de Museus: les xarxes dels museus nacionals i les xarxes de territori*. Hi van participar Alex Farnós, Montserrat Macià, Pepe Serra i Rosa Serra, amb Ramon Sagués com a moderador.

El 2009 l'AMC participa en les reunions convocades per la DGPC per debatre i participar en el desenvolupament del projecte del futur Museu de Societat i formar part del consell assessor del futur Museu d'Història, Arqueologia i Etnologia de Catalunya.

D'altra banda, l'AMC tampoc no va ser cridada a participar pel DC en el pla d'equipaments culturals de Catalunya 2010-2020 (PECCat), iniciat el 2008 i publicat el 2010. Fou un bon document (que, com sempre, passa amb els bons documents, dorm en un calaix), excepte en l'apartat de museus, en què es va recollir una aportació de la JMC absolutament insuficient.

El 2011 hi ha canvi de govern i comença l'etapa de les retallades. El desplegament del pla de museus pateix una aturada. El febrer de 2011 l'AMC demana entrevista al nou HC Ferran Mascarell, que delega en el nou DGPC Joan Pluma. El 12 de maig l'AMC s'entrevista amb el DGPC i s'obre el diàleg sobre el paper de l'AMC, la revista, els premis, el reconeixement laboral, el pla de museus i la reforma (que ara es creu necessària) de la llei de museus.

Però el nou govern de la Generalitat presenta al Parlament quatre lleis òmnibus per aprimar l'administració. En una d'aquestes es crea l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural (ACdPC). Però mentre la llei òmnibus està en tràmit, el DC cola l'Agència en una altra llei, la llei 7/2011 de mesures fiscals i financeres (la d'acompanyament dels pressupostos), que és aprovada al juliol de forma urgent i sense debat. Amb una mesura tan important, que afecta la major part dels museus nacionals, decidida amb precipitació, opacitat i sense diàleg amb el sector, la JD de l'AMC fa arribar al DGPC i al HC, el juny de 2011, el document *Consideracions de l'AMC sobre l'ACdPC*. El posicionament crític de l'AMC surt en premsa. L'Associació demana diàleg i mantenir l'autonomia dels museus nacionals. El 8 de juliol la presidenta de l'AMC s'entrevista amb l'HC i el DGPC i demana participar en el desplegament. Aquell mateix dia, la presidenta compareix al Parlament (juntament amb altres associacions) per opinar sobre el contingut de la llei òmnibus. Aquesta segueix el tràmit parlamentari (segueix contenint un apartat sobre l'Agència). Els mesos següents hi ha nous contactes amb grups parlamentaris. El 22 de novembre té lloc una reunió de l'AMC i diversos directors de museus amb el DGPC. Finalment, la llei òmnibus és aprovada el 21 de desembre (Llei 11/2011), amb un apartat que modifica i amplia les funcions i els òrgans de l'ACdPC, és a dir, que modifica parcialment la llei 7/2001 que creava l'Agència.

Tot i els canvis, es creava una Agència (que per llei funciona com un ens privat) molt escorada a l'explotació comercial i turística dels museus i monuments, deixant en segon pla la recerca i la conservació, i amb un règim laboral amb unes condicions anòmales quant a remuneracions i transparència. De l'Agència en depenen, a més del CRBMC, cinc museus: MAC, MNACTEC, MHC, MNAT i MdA (Girona). En conseqüència, els museus nacionals van perdre la seva personalitat jurídica, i la resta, el règim de gestió desconcentrada. Els directors es convertien en delegats de l'Agència amb menys atribucions i escassa autonomia (per a més informació sobre l'ACdPC, vegeu Menéndez/Solé, 2018 i Menéndez, 2019).

El 17 de juliol de 2013 va tenir lloc una nova reunió dinar entre la DGPC i una dotzena de directors de museus, en què s'exposà el desplegament de l'Agència. Aquesta entrà en vigor l'1 de gener de 2014. L'octubre de 2015 l'AMC va mantenir una reunió amb el gerent de l'ACdPC per tractar sobre la nostra disconformitat en relació als continguts i a la convocatòria d'una jornada didàctica, i sobre la poca difusió de les convocatòries de personal de l'Agència. L'AMC s'ofereix a col·laborar en la difusió de jornades i ofertes laborals. El juny de 2016, l'AMC es va tornar a reunir amb el gerent per tractar del model d'externalització dels serveis educatius dels museus dependents de l'Agència (juny 2016).

Tornem enrere per reprendre el pla de museus. El 2012 la DGPC es planteja l'elaboració d'un nou pla de museus. El 7 de març de 2012 es presenten en roda de premsa al Palau Marc les *Bases del Nou Pla de Museus de Catalunya*. La presidenta de l'AMC és convidada a la presentació. Fou una sorpresa: no havia transcendit cap indici del nou pla. L'AMC decideix que cal fer-se escoltar i obre un debat al si de l'Associació. L'AMC convoca els socis i sòcies a una sessió de debat sobre el pla, al MNAC, l'11 d'abril de 2014, amb una alta participació. Les aportacions del debat es van recollir en el document *Sobre les bases del Nou Pla de Museus de Catalunya. Consideracions i valoracions de l'AMC. Abril 2012*, que va ser lliurat als socis i a la DGPC, i exposat a la JMC (vegeu una àmplia referència sobre aquest debat i sobre el document a Blanc, 2018).

En l'esmentat document, l'AMC considerava que el pla s'escorava massa cap a la comercialització, cap a la mercantilització i cap al turisme, i que es posava massa l'èmfasi en l'increment de visitants i d'ingressos. També es criticava que es donés tant protagonisme a l'empresa privada i a les externalitzacions, sense cap mesura per evitar la precarietat. També es criticava la manca de tractament de la qüestió professional: el pla proposava uns perfils allunyats de la museologia real. El document demanava també revisar el decret de personal de museus de 2001 i criticava la manca de concursos públics transparents, així com la manca de formació. D'altra banda, el pla no tenia diagnòstic. Pel que fa als museus nacionals, el document qüestionava la pèrdua de personalitat jurídica i autonomia dels museus nacionals actuals en el marc del nou MNHC, i es preguntava sobre com encaixar les xarxes del MACBA i del MNAC. Es palesava el desacord amb la creació de nous museus nacionals, com el d'arquitectura. També s'alertava que el pla no preveia la realitat dels museus no registrats i centres d'interpretació del país. També es trobava a faltar l'especificitat de Barcelona. El tractament de la recerca, la conservació, la restauració i la documentació es considerava també insuficient. I en definitiva, el document de l'AMC criticava les presses i la manca de participació del sector i denunciava la falta de diàleg (amb l'AMC i amb la JMC) (Menéndez, 2019).

El pla va estar plantejat del 2012 al 2015, però en un moment donat, el 2014, va desaparèixer de l'agenda política (Menéndez, 2019).

El maig de 2015 té lloc una nova reunió amb el DGPC, Joan Pluma, en què es presenta la nova JD elegida a la XIX Assemblea, amb la nova presidenta Olga López al capdavant. L'AMC reclama opinar sobre el pla, tot i que en aquests moments sembla aturat i sense un document públic actualitzat. Uns dies després, la DGPC demana formalment a l'AMC aportacions. L'AMC organitza durant el mes de juliol

un procés de debat entorn del pla de museus 2015-2025. Però el 31 de juliol de 2015 el conseller i el DGPC presenten públicament als mitjans el document, ja tancat. I ho fan pocs dies després d'haver demanat, per fi, i formalment, aportacions a l'AMC, sense deixar a aquesta temps material suficient per debatre i enviar aportacions, per tal de ser valorades i incorporades. Tot i això, l'AMC, per tal de recollir les impressions dels socis, va organitzar un debat al Museu Marítim de Barcelona el 16 de setembre de 2015. Les conclusions van ser recollides en un document que es va fer arribar a la JMC. En aquest procés de debat es van incorporar les associacions professionals ARMICE i CRAC, que no havien estat convocades per la Generalitat. Les seves reflexions sobre el pla es van transmetre a la JMC juntament amb les de l'AMC.

No va haver-hi resposta ni retorn del DC a les esmenes i aportacions de l'AMC (ni tampoc a les de la FMC i a les de l'Ajuntament de Barcelona). La JMC tampoc va ser consultada en aquesta fase final. De nou les presses electorals marcaven el calendari. Les eleccions al Parlament estaven convocades per al 27 de setembre de 2015. El pla de museus 2012-2015 (que va ser publicat en un llibre el juliol de 2015 amb el títol *Pla de Museus de Catalunya. Document de treball 2015-2025*) no va ser aprovat pel govern, com estava previst, i quedava en un calaix, a l'espera del nou govern.

En paral·lel al pla de museus i a l'Acord Nacional per la Cultura, el DC impulsa, en aquest mandat, el pla estratègic de cultura, Catalunya 2021. L'AMC hi és convidada i participa en dues sessions de treball, una sobre patrimoni cultural (30/11/2011) i una altra sobre museus (2/2/2012). Aquest pla i l'Acord Nacional també van quedar (com el PecCAT del mandat anterior) en un calaix.

Un cop celebrades les eleccions al Parlament, i amb un nou titular al capdavant de la DGPC, Jusep Boya, a principis de 2016 s'obre una nova etapa. S'aborda la revisió del pla de museus, i després d'uns mesos en què s'estudien alguns canvis, finalment s'opta per la redacció d'un nou pla de museus, amb la participació activa de la JMC i del sector. Ja des dels primers mesos de 2016, l'AMC manté un seguit de reunions amb el nou DGPC, amb la finalitat d'intercanviar impressions sobre el pla de museus. L'AMC participa activament durant el 2016 i 2017 en el nou procés de debat impulsat des de la DGPC, i també al si de la JMC, especialment en allò relacionat amb la pràctica professional. La DGPC opta per un pla de museus conceptuat com un pla estratègic, amb un ampli diagnòstic, missió, visió, taules de treball d'experts, objectius, mesures, calendari, etc. Membres de la JD participen en dues taules el 2016. El 2017, l'AMC participa en diverses taules de treball (governança, territori, gestió de col·leccions) i coordina la dedicada a la situació

del sector professional. L'AMC va presidir el debat de la Jornada sobre actuacions estratègiques del pla de museus de Catalunya dedicat a *Nous perfils per a noves funcions: el sector professional* (9 de març de 2017).

El 22 de setembre de 2017 el nou pla de museus, amb el títol *Museus 2030. Pla de Museus de Catalunya*, es presenta al MNAC en un acte multitudinari i amb una assistència massiva de directors i tècnics de museus. Tot i les mancances, es pot afirmar que el pla compta amb el consens del sector. L'AMC s'hi sent còmoda. Tot i que el pla no serà aprovat formalment pel govern fins a l'octubre de 2020, no queda aquest cop en un calaix, i el Servei de Museus treballa intensament en el seu desplegament, des del 2018. En aquest procés, l'AMC segueix en contacte amb la DGPC i col·labora en diverses reunions sobre el desenvolupament de diversos plans d'actuació derivats del pla de museus (sobretot en matèria de formació, publicacions i aspectes professionals).

El 18 d'octubre de 2019 es va celebrar una reunió de cortesia amb la Hble. Sra. Mariàngela Vilallonga i Vives, consellera de Cultura, per presentar la nova JD, en què es va mostrar el suport al desplegament del pla.

D'altra banda, l'AMC està participant, des de 2015, en diferents comissions avaluadores de les subvencions de la DGPC (a través de l'OSIC) als museus, a petició del Servei de Museus. Va estar present a les dels ajuts als museus de la Xarxa Territorial de Museus de Girona (Servei de Museus, GC i Diputació de Girona) els anys 2015, 2016, 2017 i 2018, i també a les de diverses convocatòries d'ajuts per als museus de Tarragona i Barcelona a partir de 2016. També va participar en la comissió avaluadora dels projectes per a la reforma de la museografia del Museu Nacional d'Arqueologia de Tarragona (2016).

Altres administracions

D'altra banda, l'AMC ha mantingut contactes i reunions amb l'Ajuntament de Barcelona. En ocasions, s'han produït per queixar-nos a l'ICUB dels procediments irregulars en matèria de convocatòries laborals (Museu Picasso 2016; vegeu capítol 9.3). Però també ens hem entrevistat, de tant en tant, amb els màxims responsables (reunió amb la comissionada de Cultura, Berta Sureda, el 17 de setembre de 2015) i hem col·laborat en projectes, com el pla estratègic de cultura de l'any 2007 (vam participar a la taula de treball de *Memòria i Patrimoni*, 2006).

Pel que fa a la Diputació de Barcelona, les relacions amb l'Oficina del Patrimoni Cultural (OPC) han estat sempre excel·lents i fructíferes. Hem executat projectes compartits amb l'OPC i l'àrea de Cultura, sobretot de formació, amb el seu

finançament, i ho hem fet de forma més continuada, a partir de 2013, amb els Tallers de Museologia. L'AMC també ha col·laborat amb les Jornades de Museus i Administració Local que organitza anualment l'OPC. L'any 2009 va participar en la conceptualització i organització de la XXII Jornada sobre Museus i Innovació que va tenir lloc a Cardedeu el mes d'octubre. Aquesta bona relació no ha estat incompatible amb les cartes de protesta (2016-2020) que l'AMC ha adreçat a la presidència de la Diputació amb relació a les convocatòries de lliure designació, sense concurs públic, de les direccions del CCCB, Palau Güell i museus consorciats (vegeu capítol 9.3).

5.2. La participació de l'AMC a la Junta de Museus de Catalunya

En el marc de les relacions entre l'AMC i la DGPC, sens dubte la qüestió de la Junta de Museus de Catalunya (JMC) mereix un capítol a part.

La JMC, hereva de l'antiga JMB de 1907, es crea en el marc de la llei de museus de 1990, cinc anys abans de la fundació de l'AMC. És un organisme assessor i consultiu participat per les administracions. La seva comissió executiva (CE), presidida pel DGPC, està formada per cinc tècnics designats pel Parlament, dos pel DC de la Generalitat, un per l'Ajuntament de Barcelona, dos per les associacions municipalistes (FMC i ACM) i un per la Conferència Episcopal. En els primers anys, els representants eren majoritàriament acadèmics i hi havia poca participació professional. De mica en mica, les places de representació esmentades van ser ocupades, de forma gradual, per professionals dels museus i membres de l'AMC. Però l'AMC no hi tenia una representació directa i pròpia, que tampoc preveia la llei.

Durant les negociacions sobre el decret de personal de museus, que van tenir lloc entre 1996 i 2000, l'AMC es va reunir en diverses ocasions amb delegacions de la JMC per parlar d'aquest tema i d'altres. L'AMC reclamava, en aquest període, participar en comissions de treball de la JMC. En els programes i memòries de l'AMC entre els anys 2000 i 2007, es constata de forma reiterada la voluntat i els intents de l'Associació d'accedir directament a la comissió executiva de la JMC. Es va intentar per la via política, a través del Parlament (que cada quatre anys elegeix cinc vocals), sense èxit. A la VII Assemblea de l'AMC (Vic, 6/4/2002), aquesta, davant la darrera renovació de la JMC, es pronuncia formalment sobre la qüestió, lamentant el menysteniment a l'AMC i mandatant a la JD seguir reivindicant una representació pròpia de l'AMC a la JMC.

L'any 2005 el president de l'AMC, Carles Marfà, es cola per la porta del darrere, gràcies a la generositat de la Federació de Municipis de Catalunya. La FMC nomena

representant seu el director del Museu (municipal) de Mataró, Carles Marfà, en substitució de Ramon Sagués (la FMC sempre enviava a la JMC tècnics municipals de museus, que solien ser socis de l'AMC, com Ramon Sagués).

En els anys següents, l'AMC manté la seva reivindicació de representació directa (i no a través de tercers), sense èxit. El 2009 es va reiterar la demanda i el juny de 2009 la JMC convida la presidenta de l'AMC, Carme Clusellas (que ho era des de 2007), a assistir a les sessions amb veu i sense vot. Per tant, a partir d'aquesta data, la presidenta hi participa regularment. El març de 2010, la JMC va acordar proposar una esmena a la llei de museus per incorporar un vocal en representació de l'AMC a la CE de la JMC. En paral·lel, l'octubre de 2010, la presidenta de l'AMC, Carme Clusellas, accedeix a la CE de la JMC ocupant una de les dues places destinades al DC, que havia quedat vacant. És un nomenament personal, però és clar que es produeix perquè és la presidenta. L'AMC hi accedeix, aquest cop, gràcies a la generositat de la DGPC. Carles Marfà va continuar com a membre fins també el 2010, quan va ser substituït, per la FMC, per Francesca García (també membre de la JD de l'AMC). Tot i aquests avenços, l'AMC seguia sense tenir representació pròpia, i continua reclamant una representació directa.

El març de 2011, el ple del Parlament aprova, en el marc de la llei d'acompanyament dels pressupostos (lleis de mesures fiscals, financeres i administratives), diverses modificacions puntuals de la llei 17/1990 de museus (art. 92), incloent-hi la incorporació d'un nou vocal a la JMC en representació de l'AMC, i a proposta d'aquesta. Els vocals passen d'onze a dotze.

Llavors es produí un fet curiós: la llei no s'aplicà i aquesta vocalia nova no es va cobrir fins al 2019. Fou el 2018 quan l'AMC ho va reclamar i fou el març de 2019 quan la DGPC va nomenar un representant genuí i propi de la professió a la JMC, a proposta de l'AMC, en la persona de Txema Romero, membre de la JD de l'AMC. Aquesta situació irregular es va produir per una certa inèrcia i desídia burocràtica i un cert desconeixement normatiu per part de la DGPC i també de l'AMC, complementat pel fet que l'AMC ja estava suficientment representada a la JMC, cosa que tampoc va originar cap demanda de l'AMC per cobrir la vacant. La presidenta Clusellas seguia (i segueix) sent membre de la JMC, i quan Olga López la va substituir en la presidència de l'AMC (2015), resulta que ja era vocal de la JMC per la FMC.

5.3. La relació amb les universitats. L'AMC i la formació universitària

Una de les fites que es va marcar l'AMC des de la seva fundació fou apostar per la formació universitària en museologia. L'Associació, al llarg de la seva història, mai

va manifestar-se formalment sobre quina havia de ser la titulació universitària per exercir la professió, tal com havien fet arxivers, restauradors i arqueòlegs. És evident que l'AMC sempre ha defensat una titulació acadèmica de rang universitari en museologia, però mai ha tingut clar si havia de ser de 2on o de 3er cicle, és a dir, si havia de ser una llicenciatura específica o una especialització a cursar *a posteriori*, oberta a llicenciats. Amb la reforma de Bolonya i la introducció dels graus, postgraus i màsters, la qüestió s'ha complicat, com tampoc no ha facilitat les coses l'eclosió de nombrosos màsters i postgraus de diferents universitats, sense un marc de coordinació que hauria d'haver impulsat la mateixa Generalitat. D'altra banda, l'AMC dels primers anys considerava més important la formació i el reciclatge dels professionals actuals en actiu (dels seus socis) i no tant prioritzar els màsters per a futurs titulats. Tot i això, l'AMC, des de 1995, va entrar en contacte amb diversos màsters i postgraus per contribuir-hi (UB, UPC, etc.). Al llarg dels anys 90, en els programes de treball de la JD, s'anava insistint en la participació de l'AMC en l'oferta universitària en museologia (en els consells d'estudis) i en aconseguir que els nostres cursos i seminaris es convalidessin en crèdits universitaris (es va aconseguir en alguns casos). Amb tot, els resultats globals han estat més aviat discrets.

El 1996 l'AMC va formar part del consell d'estudis del màster en museologia de la UB i va impulsar places per a socis de l'AMC. El 2005 també hi va col·laborar, amb condicions favorables per als socis de l'AMC, i va aconseguir deu places gratuïtes a les jornades *Els museus locals i la professió de museòleg* (Palamós, 11-12 de març de 2005).

Una altra de les col·laboracions de l'AMC va ser col·laborar en les activitats formatives no reglades de les universitats. Des del 2000 fins al 2007 va coorganitzar, amb la UdG, l'Escola d'Estiu de Museologia a Girona. La col·laboració amb el llavors naixent Institut del Patrimoni Cultural de la UdG, i gràcies al lideratge del nostre consoci Gabriel Alcalde (que malauradament ens va deixar el 2019), va ser estable, extensa i profitosa. També la secció de Tarragona de l'AMC va col·laborar, el 2004, amb l'Escola d'Estiu de la URV (vegeu capítol d'activitats, més avall).

El 2007 es canvia d'estratègia. S'intenta col·laborar amb els màsters i postgraus organitzant conferències inaugurals dels cursos, obertes als socis i al públic, amb professionals de prestigi de fora del país. Així es fa amb una conferència inaugural del departament d'art de la UAB l'octubre de 2007. Però és un format que resulta molt oneros. També es continua intentant negociar crèdits de lliure elecció per als cursos que organitzi l'AMC o per a cursos d'extensió universitària coorganitzats amb l'AMC, amb descomptes per als socis. Hi ha bona disposició i col·laboracions

amb el departament d'art de la UAB, amb el màster de la UB i amb l'Institut de Recerca en Patrimoni Cultural de la UdG.

En anys posteriors, l'AMC diversifica els contactes amb els diferents màsters i coorganitza puntualment actes i sessions acadèmiques amb les universitats. El 23 de maig de 2013, la presidenta Carme Clusellas participa en una sessió informativa i de presentació de l'AMC en el postgrau en gestió de museística de l'IDEC-Universitat Pompeu Fabra. El 29 de maig de 2013, l'AMC coorganitza amb el màster en gestió cultural de la UB i Artimetria una taula rodona al MMB amb el títol *Els professionals dels museus: nous reptes davant la crisi*. L'AMC va prestar suport al curs *Especialització d'estratègia digital en organitzacions culturals* organitzat per la Universitat Oberta de Catalunya i el MNAC, mitjançant el conveni signat amb la UOC, que ha permès a més obtenir avantatges per als socis (10% de descompte en els estudis propis i un 5% en estudis oficials de la UOC). S'ha fet en quatre edicions: 2016, 2017, 2018 i 2019. Igualment, l'AMC està prestant suport i col·laboració en l'organització del postgrau en direcció estratègica de museus i centres patrimonials, que organitza la Fundació Universitat de Girona i l'Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural, que es va fer per primera vegada a Lleida, el curs 2016/2017, amb la Universitat de Lleida i amb la col·laboració de la Xarxa Territorial de Museus de les Terres de Lleida i Aran. En els anys posteriors, el postgrau s'ha celebrat a Girona (2017/2018) i a Barcelona (2018-2021), amb una elevada participació de socis de l'AMC, que han gaudit d'un 10% de descompte en la matrícula.

5.4. Relacions amb altres associacions i institucions

L'AMC ha anat mantenint, des dels primers anys, contactes amb altres associacions professionals. En primer lloc, amb l'Associació d'Arxivers de Catalunya (AAC) i els conservadors restauradors (Grup Tècnic-Associació de Professionals Conservadors Restauradors de Catalunya, GT-APCRC); més endavant, amb l'Associació de Restauradors i Conservadors de Catalunya (ARCC), amb l'Associació de Professionals de la Gestió Cultural de Catalunya (APGCC) i amb l'Associació d'Arqueòlegs de Catalunya (Ad'AC). També ha mantingut relacions amb l'Asociación de Museólogos de España (AEM) i amb el comitè espanyol d'ICOM (que, en el primer període de l'AMC, estava radicada a Catalunya). D'altra banda hem col·laborat en activitats i jornades d'aquestes entitats, hem participat en taules rodones i hem ofert descomptes als socis.

A partir de 2007, l'AMC estrena relacions amb la SCA (Societat Catalana d'Arqueologia) i amb l'Ad'AC, amb qui l'AMC comparteix seu. L'any 2007 l'AMC va liderar un projecte, que no va reeixir, per constituir una plataforma d'entitats professionals

catalanes relacionades amb el patrimoni cultural (arxivers, AAC; arqueòlegs, Ad'AC; restauradors, GT-APCRC i ARCC; i museòlegs, AMC), per tal d'abordar matèries d'interès conjunt (serveis i assessorament jurídic, formació i postgraus universitaris, estratègia amb relació al CoNCA, desplegament de la llei 9/1993 de patrimoni cultural, local social, etc.). D'altra banda, teníem un interlocutor comú: la DGPC. Ja teníem una experiència prèvia de coordinació i treball conjunt: la plataforma d'entitats professionals (PAPAGEC), amb qui el 2001-2002 vam batallar per convertir el Born en un projecte museístic. Però les entitats no sempre teníem interessos conjunts. Els objectius professionals no eren coincidents (restauradors i arqueòlegs encara perseguen crear un col·legi; tampoc coincidíem amb les estratègies quant a titulacions universitàries). Els arxivers ja tenien un bufet jurídic. I el CoNCA, no era un tema d'interès per a la majoria. L'aposta estel·lar era la cerca d'una seu social, tot i que no totes les entitats tenien aquesta necessitat. L'AMC va encapçalar una sol·licitud, adreçada a l'Ajuntament de Barcelona, de cessió d'un espai municipal, per tal de crear una Casa del Patrimoni Cultural. Es tractava d'aconseguir una seu social (gratuïta o amb lloguer tou) per a les entitats a canvi d'un seguit de serveis, activitats, tallers, cursos, visites i assessorament que oferiria la Casa a la ciutadania, en matèria de patrimoni cultural. Aquesta proposta ja comptava amb un precedent: el maig de 2006 l'AMC, la SCA i l'Ad'AC vam demanar un local a l'Ajuntament (quan buscàvem local), però ara la petició s'acompanya de l'oferta de muntar una Casa del Patrimoni. Vam arribar a visitar, el 2007, una possible opció, al carrer Regomir, 7-9. Es tractava de l'edifici annex al centre cívic Pati Llimona, que conté en planta baixa els vestigis d'una de les portes romanes de la ciutat, i que la Casa del Patrimoni hauria gestionat. Finalment, la proposta va decaure.

A partir de 2015, l'AMC inicia una nova etapa de col·laboració amb dues altres associacions professionals vinculades a la gestió del patrimoni cultural: el CRAC (Conservadors Restauradors Associats de Catalunya, l'associació resultant de la fusió de les dues precedents) i l'ARMICE (Asociación de Registros de Museos e Instituciones Culturales Españolas). Amb aquestes, per exemple, ens intercanviem propostes amb relació al pla de museus i amb relació al projecte d'estudi dels perfils professionals dels museus (que impulsa l'AMC, 2016-2020).

El 2017 l'AMC també va col·laborar amb l'Asociación de Museólogos y Museógrafos de Andalucía (AMMA) i amb l'Associação Portuguesa de Museologia (APOM), donant suport a la trobada anual de professionals que organitzen conjuntament. També es mantenen relacions amb l'AME (Asociación Española de Museología), amb l'APGCC (Associació de Professionals de la Gestió Cultural de Catalunya), amb l'ACCA (Associació Catalana de Crítica d'Art) i amb el CRAC (Conservadors Restauradors Associats de Catalunya, 2019).

El 2019 l'AMC entra a formar part de la plataforma Actua Cultura 2%, formada per la majoria d'associacions professionals del sector cultural de Catalunya i creada per exigir uns pressupostos públics més elevats (vegeu més endavant, apartat 10.6).

L'any 2001 va tenir lloc a Barcelona un esdeveniment museístic rellevant: la Conferència General de l'ICOM. Des que es va saber, el 1997, l'AMC es va posar a disposició de l'organització, de l'ICOM-CE i de la seva responsable, Andrea Garcia, per col·laborar-hi. El president de l'AMC va formar part del consell assessor. L'AMC, finalment, es va encarregar (amb altres associacions) de l'organització en paral·lel d'una tribuna oberta, oberta a tots els professionals (i no només als membres de l'ICOM), amb una sessió, *Les associacions professionals de museus: reptes de futur* (4/7/2001). A la conferència, l'AMC va disposar d'un estand, compartit amb altres associacions.

El 1997, l'AMC va participar en el volum dedicat al XX aniversari del Congrés de Cultura Catalana *De les idees als fets*, publicat el 1999, amb un capítol sobre els museus. El 2007 l'AMC va formar part del consell promotor de Barcelona Ciència. El 2012 va participar en l'estudi sobre les professions als museus que va dur a terme l'empresa Artimetria per encàrrec del Ministeri de Cultura, i que es va trametre als socis. El 29 de maig de 2013 l'AMC va coorganitzar una taula rodona, *Els professionals dels museus: nous reptes davant la crisi* al MMB, amb motiu de la presentació de l'esmentat estudi. El 2009, l'AMC va ser en el comitè d'experts per a la selecció del futur projecte museogràfic del Museu Marítim de Barcelona, i el març de 2016, va estar present en l'òrgan avaluador del concurs per a la gestió de l'Untzi Museoa-Museo Naval de Donostia, equipament que depèn de la Diputació Foral.

El 12 de novembre de 2014, va tenir lloc una nova compareixença de la presidenta de l'AMC al Parlament de Catalunya, a petició de Comissió de Benestar, Família i Immigració, amb relació a la tramitació del projecte de llei d'accessibilitat. El 2017 l'AMC es va inscriure en el registre de grups d'interès del Parlament de Catalunya (grup II: Grups d'interès propi, subcategoria col·legis professionals, associacions professionals i sindicats).

L'AMC també ha participat en diverses reunions convocades pel Cercle de Cultura. El 2012 ens vam adherir a la *Declaració de Catalunya per la Cultura*, impulsada pel Cercle de Cultura i vam assistir, el 23 de novembre, a l'acte de presentació. El document fou signat per totes les forces polítiques del Parlament de Catalunya (excepte el PP) i 26 associacions. Es va constituir una comissió de seguiment, en què participava l'AMC. El juny de 2015 l'AMC es va adherir, a petició del Cercle, al

document *Declaració del Cercle de Cultura als consistoris catalans constituïts el 13 de juny de 2015* i el va difondre als socis.

La nostra Associació també ha assistit a convocatòries i presentacions de programa efectuades per partits polítics (com, per exemple, la reunió celebrada, amb altres associacions, amb la sectorial de cultura del PSC pel Llibre Blanc de la Cultura, el 1999). L'AMC també s'ha implicat en l'organització i difusió d'alguns debats electorals organitzats pel sector, sobre les propostes de cultura dels diferents candidats i partits.

D'altra banda, l'AMC ha participat, al llarg dels anys, en diverses taules rodones i debats organitzats per altres institucions i entitats, presentacions de publicacions, jornades i congressos, etc., i ha tingut presència als mitjans de comunicació.

6. Les activitats de formació

Les activitats de formació i reciclatge professional han estat una constant de l'Associació fins i tot abans de néixer. Al primerenc Manifest del Grup de Museòlegs del Col·legi de Llicenciats i l'AMCG, en ocasió del DIM 1994, ja hi havia un apartat dedicat a la formació i al reciclatge professional.

Als estatuts de l'AMC, a l'article 6.3, es defineix la formació com una de les finalitats de l'Associació i d'aquesta manera, des dels inicis, a la JD sempre hi va haver una vocalia de formació.

Des de la seva fundació, l'Associació ha programat seminaris, jornades, conferències, tallers, taules rodones i visites, i ha donat suport a moltes altres jornades i cursos organitzats per tercers.

Als primers programes de treball, l'AMC es va plantejar com a objectiu realitzar un seminari de formació anual, la qual cosa no sempre es va complir. També es plantejava que derivessin en una publicació, cosa que només es va aconseguir amb el primer seminari (1997).

Els tres primers seminaris van ser molt reeixits, quant a assistència, i van marcar un model i un camí, però que posteriorment no es va seguir. El primer fou el seminari *Taxació i assegurances d'objectes museístics* (Girona, 7 i 14 de febrer 1997). L'organitzava l'AMCG i el coordinava Salvador Claret. Va tenir una elevada participació (91 inscrits). Les ponències foren publicades per l'AMC el 1998, a Papers de l'AMC 1. El segon fou el seminari teoricopràctic *Il·luminació d'exposicions "Llum i Ombra"* (Barcelona, 19 i 26 febrer de 1998). El va coordinar Josep Muntal. El responsable de continguts fou Carles Falguera. Es va comptar amb la col·laboració d'ERCO i de diversos museus, on van tenir lloc les sessions pràctiques. Es van ocupar totes les places (60). I el tercer fou el seminari *Polítiques d'adquisicions* (Girona, 5 i 6 de novembre de 1999), organitzat per l'AMCG i l'AMC.

Un aspecte que es volia fomentar era la cooperació amb el Col·legi de Llicenciats, com a contrapartida a l'acollida que ens dispensava. Es van proposar activitats en el marc de la seva Escola d'Estiu, adreçada a docents. Del 7 a l'11 de juliol de 1997, l'AMC va oferir un curs sobre didàctica de museus dins de la XXIV Escola d'Estiu del Col·legi, impartit per Mònica Borrell i Teresa González.

Una altra línia de formació van ser els Cursos d'Estiu de Museologia, organitzats amb la Universitat de Girona (finalment, amb l'Institut de Recerca en Patrimoni Cultural i la Fundació Universitat de Girona Innovació i Formació). Foren coordinats per Gabi Alcalde (UdG) i Daniel Solé (AMC). Amb les universitats es va intentar col·laborar en moltes iniciatives, amb pocs resultats (ho hem explicat més amunt, al capítol 5.3). Però en aquest cas es va consolidar un model d'èxit que va durar set edicions, des de l'any 2000 fins al 2007, amb uns cursos que cada any tractaven un aspecte monogràfic de la museologia. El 2007, la fórmula, degut als pocs inscrits en aquella ocasió, va entrar en crisi i es va deixar de programar.

El 2004, la secció territorial de Tarragona va organitzar un curs en el marc de la Universitat d'Estiu de la URV, però aquesta iniciativa no va tenir continuïtat. Val a dir que aquesta ST va organitzar diversos cursos, seminaris i taules rodones a Tarragona, sobretot entre els anys 2001 i 2011, adreçats als professionals, sovint amb la col·laboració de tercers. També la ST de Lleida-Pirineus va coorganitzar amb la UB un o dos seminaris.

Una fita important a destacar va ser la participació de l'AMC a Tecnoart 2000, una fira internacional de patrimoni cultural realitzada a la Fira de Barcelona amb un doble objectiu: la creació d'una fira d'empreses dedicades als museus i al patrimoni cultural, i d'un espai de trobada per fer jornades, demostracions i seminaris. L'AMC es va implicar activament en l'organització, muntant-hi un estand i organitzant unes jornades tècniques, el 19 i 20 de maig de 2000, amb el títol *Les noves tecnologies: museus i patrimoni cultural*, amb notable èxit de públic (120 participants). Es va editar un CD amb les ponències.

La celebració de l'Assemblea de l'ICOM a Barcelona el 2001 també va donar lloc a la col·laboració i participació de l'AMC en l'esdeveniment, que va organitzar el 4 de juliol de 2001 la sessió de treball *Les associacions professionals de museus: reptes de futur*.

A les 19es Jornades DEAC 2016, celebrades al Museu Marítim de Barcelona (MMB) el maig de 2016, l'AMC va coordinar la taula rodona *Construint noves relacions*, dedicada a la situació professional dels professionals de l'educació als museus, per invitació de l'organització de les jornades. El juny de 2018 va tornar a col·laborar amb el MMB en el V Congrés Internacional d'Educació i Accessibilitat als Museus.

El 2007 es va plantejar el projecte Tallers de museologia, com a transmutació del projecte inicial dels seminaris, però amb continguts més curts i pràctics, i més sovintejats (diversos a l'any). El projecte naixia en paral·lel al de Manuals de Museologia, ja que es volien publicar manuals pràctics derivats dels tallers.

Es van fer diverses propostes (també seminaris de 60 hores) i es va plantejar un programa a la Diputació de Barcelona. Però, en realitat, aquest projecte, els Tallers de museologia, no es va posar en marxa fins al 2013. Consistien en sessions formatives de curta durada (algunes de 4 h, el dissabte al matí), eminentment pràctiques i participatives, adreçades als socis i, en general, a professionals (gratuïtes per als socis), i impartides per professionals i empreses especialitzades. Se'n van fer diversos entre els anys 2013 i 2016, amb una subvenció anual de la Diputació de Barcelona. Els Tallers de museologia han continuat posteriorment, amb molta activitat sobretot el 2017 i 2019, i sempre amb gran èxit d'inscrits. Per aquesta raó, alguns cursos es repetien, i no només a Barcelona, sinó en altres llocs del territori. Alguns s'han impartit de forma virtual.

Els cursos virtuals, *on line*, realitzats per l'AMC, neixen el 2007. El primer, convocat amb *hosting* i plataforma pròpia creada sobre Doodle, es va fer del 4 de juny al 13 juliol de 2007 amb el títol *Els museus davant el repte de les tecnologies de la informació i la comunicació*, a càrrec de Cèsar Carreras (UOC) (30 h), amb 58 inscrits. La creació de la plataforma fou a càrrec de Màrius Tresánchez. Uns mesos abans, però, s'havia realitzat un curs virtual de Microsoft Project subvencionat pel FSE (novembre-desembre 2006).

Les visites tècniques han estat una constant al llarg dels anys, amb una desigual assistència d'associats però sovint nombrosa. Són visites de mig dia o d'un dia a museus, principalment fora de Barcelona, per fomentar el coneixement del ric i divers patrimoni museístic del territori. S'ha intentat, i aconseguit en molts casos, fer visites professionals preinaugurals en museus a punt d'obrir, o visites presentació a museus en projecte. Igualment s'han aprofitat les assemblees anuals per visitar la permanent o una exposició temporal del museu que acollia l'assemblea. A partir de 2014 es proposa un nou model de format de visites, unes trobades *after work* en espais singulars de la ciutat de Barcelona, un cop al mes. Es materialitza a partir de 2016 com a "recursos per a la pràctica museològica". Es tracta de visites, acompanyades i guiades, de curta durada (1,5 hores màxim), en horari de tarda de dia laborable. L'objectiu és fer-ne tres a l'any, a Barcelona principalment.

En aquests 25 anys s'han fet més de 70 visites tècniques a museus i a altres centres. En volem destacar una de les primeres, amb una forta càrrega històrica: la que es va fer el 2 de març de 1996 sobre el Museu d'Història de Catalunya, al mateix edifici, poc després de la inauguració, amb la comissària del projecte, Carme Laura Gil, per explicar el projecte del museu. Va ser una sessió en què l'AMC volia expressar un contrapunt crític sobre la creació d'un nou museu, "fora de la llei de museus", quan no hi havia un pla de suport als museus del territori, però

la presència de Joaquim Nadal, llavors president de la FMC, va aigualir tota reacció crítica. D'altra banda, i arran dels dubtes dels presents de si es podia fer un museu sense col·lecció, la comissària va respondre: «Em van encarregar fer un museu i jo he fet un museu». Una altra de les visites emblemàtiques fou la visita al temple de la Sagrada Família el 5 de març de 2011, en el marc de la XV Assemblea, en què se'ns va presentar el nou projecte de museu. Hi assistiren més de 80 persones.

D'altra banda, al llarg del període, l'AMC ha organitzat diverses taules rodones per debatre aspectes de l'actualitat museística. N'esmentarem algunes: sobre els públics de la cultura (Girona, 11/2/2005), sobre la formació del museòleg (MHC, 8/5/2006), sobre el pla de museus (22/5/2008), *Una conversa entre F. Pau Verrié i Francesc Vicens* (MUHBA, 17/5/2010, en el marc de la presentació del número 5 de la revista *Mnemòsine*), sobre els museus d'art (MNAC, 15/5/2013, en el marc de la presentació del número 7 de la revista *Mnemòsine*), *Els professionals dels museus: nous reptes davant la crisi* (MMB, 29/5/2013, coorganitzada amb Artimetria i el màster de gestió cultural de la UB), sobre els museus de ciències naturals (M. Blau, 27/5/2015, en el marc de la presentació del número 8 de la revista *Mnemòsine*), etc.

Una menció especial mereixen els actes del X aniversari de l'AMC. L'acte principal (commemoratiu, però també de debat) fou la taula rodona *Museòlegs i museologia a Catalunya en les darreres dècades*, amb la participació de Joan Mayné, F. Xavier Menéndez, Ramon Sagués, Andrea Garcia i Josep Manuel Rueda, amb Carles Marfà com a moderador.

L'AMC també ha organitzat conferències, com la que va convocar el 18 d'octubre de 2007, conjuntament amb el departament d'art de la UAB, per inaugurar el curs 2007/2008, a càrrec d'Aurora Herrera. També ha organitzat presentacions (revista *Mnemòsine* i Manuals de Museologia, entre d'altres), actes de lliurament de les diferents edicions dels Premis AMC de Museologia, i altres activitats. L'AMC també ha participat en alguns congressos internacionals. Menció a part mereixen les reunions internes de debat, convocades per l'AMC als seus socis per debatre els plans de museus (MNAC, 11/4/2012 i 11/4/2014).

D'altra banda, des de la seva creació, l'Associació ha col·laborat i participat en moltes taules rodones, jornades i cursos organitzats per tercers (museus, universitats, administracions, altres associacions professionals), relacionats amb la museologia i la gestió del patrimoni cultural. En ocasions, participant en el programa, i en d'altres, donant suport o fent-ne difusió. En la majoria dels casos, s'obtenien descomptes per als socis de l'AMC en els imports de matrícula. Amb algunes institucions, la col·laboració ha estat continuada: les Jornades Antoni Varés d'Imatge i Recerca, organitzades pel Centre de Recerca i Difusió de la Imatge

de Girona; les Jornades Interacció i les jornades anuals Museus i Administració Local de la Diputació de Barcelona; diverses jornades amb el MNAC, el MMB i altres museus; Els Juliols de la UB i diversos seminaris amb les universitats (UB, UAB, UVIC, UPC, UOC, etc.); el Congrés Català de Museus Locals (1999); activitats de l'Associació per a l'Estudi del Moble; simposis de l'Associació Professional de la Gestió Cultural de Catalunya, etc.

Entre les accions no realitzades, cal esmentar el projecte del Congrés català de Museologia, programat inicialment per al 1997, que havia de tractar i definir els projectes museològics. Era una iniciativa conjunta amb el Servei de Museus de la Generalitat (que finançava el projecte), amb un responsable de cada ens. Es va proposar com a responsable, per l'AMC, la museòloga Eulàlia Morral, que va desestimar la proposta amb una reflexió molt crítica (que va fer arribar per carta a la JD) sobre el corporativisme museístic. El fet és que el tema es va aparcar i va desaparèixer dels subsegüents programes de la JD. Però en programes posteriors va tornar a sortir la proposta de fer un gran congrés. El 2003 es va plantejar un congrés, a proposta de la JMC. El 2007 es va proposar un congrés de museologia o de museus per al 2008 o 2009, amb la participació del departament d'antropologia de la UB i d'altres universitats. Totes aquestes propostes van quedar al calaix.

Tampoc es va consolidar el projecte d'oferir viatges museològics fora de Catalunya. Un dels pocs que es va realitzar va desenvolupar-se el 4, 5 i 6 de març de 2005 a Madrid, on es va visitar les principals novetats museogràfiques: MNCARS, Museo del Traje, MNCN, etc., amb acompanyament de Mikel Asensio i Elena Pol.

En el pla d'actuació de 2019 es proposen dos eixos principals de formació: la celebració d'unes jornades anuals i la formació continuada, teòrica i pràctica, a través de cursos taller especialitzats (un o dos cada any). També es proposa la continuïtat de les visites tècniques.

La formació i el debat han estat una constant permanent dins de l'Associació. Segurament no sempre ha donat els fruits esperats, però cal reconèixer que el camí recorregut ha estat llarg i intens.

En l'annex d'aquest volum oferim un llistat, calendaritzat, de les activitats desenvolupades per l'AMC (no només les de formació), al llarg dels 25 anys de la seva existència.

7. Les publicacions

7.1. Els primers anys

El primer programa de treball de la JD era molt ambiciós. A més d'editar les actes pendents de la jornada de 1994 (JPPM) i un butlletí periòdic, es proposava editar tesis, manuals o dossiers tècnics de museologia (traduccions de manuals existents, principalment) i contactar amb editorials per fer-ho possible.

Finalment, les actes JPPM no van veure la llum, tot i que es tenien pràcticament tots els materials, les ponències, la correcció, el disseny i part del finançament (conservàvem un saldo favorable de la realització de la jornada, que va revertir a l'AMC). A finals de 1997 ja disposàvem de pràcticament totes les ponències que mancaven. Aquest fracàs l'esmenem en part el 2021, quan, paral·lelament a l'edició d'aquest volum, hem publicat al web de l'AMC les actes d'aquella jornada celebrada al MMB, l'any 1994, i que va suposar el tret de sortida de l'AMC. El seu contingut té un interès històric remarcable, perquè retrata la situació de la professió en aquell moment.

La JD decideix l'octubre de 1995 publicar el Butlletí de l'AMC i acorda les seves seccions, format i continguts. Havia de tenir una periodicitat trimestral (4 núm. a l'any) i consistiria en un full DIN A3 plegat (4 pàgines) a una tinta. La ST de Lleida fa un pas endavant i n'assumeix els continguts i l'edició. El consell de redacció està format per Jaume Espinagosa, Jesús Navarro, Teresa Reyes, Joan Ramon González i Oriol Saula. Se n'editen cinc números: 1: març-maig 1996; 2: juny-agost 1996; 3: octubre-desembre 1996; 4: gener-març 1997; 5: abril-octubre 1997. El desembre de 1997 el butlletí, amb el núm. 5 encara recent, entra en crisi. La ST de Lleida nota el cansament i constata l'obsolescència de part de la informació que es publica. Ja des del núm. 4 s'estaven plantejant (el 1997!) una edició digital. La JD considera que ambdues vies (paper i internet) són complementàries i obre un període de reflexió, que culmina amb una nova proposta presentada el 1998 o 1999 per la ST de Lleida-Pirineus (amb una nova maqueta, un nou disseny, nous continguts i un equip compartit entre Lleida i Barcelona) per editar la segona època del butlletí. Tot i això (i malgrat que els programes de l'AMC insistien en el tema), el fet és que l'AMC ja no va tornar a editar cap altre butlletí periòdic. L'AMC va preferir bolcar-se en el web que, com hem vist, es va materialitzar en un moment molt primerenc, el 1999.

Pel que fa als Manuals de Museologia, tampoc es van tirar endavant en la primera etapa, però sí que es van publicar, el maig de 1998, les ponències del seminari *Taxació i assegurances d'objectes museístics* (Girona, 7 i 14 de febrer de 1997). Aquesta edició, coordinada per Maite Subirats, va constituir el volum 1 de la col·lecció Papers de l'AMC. Va representar un digne exemple del que es perseguia i un digne precedent dels Manuals de Museologia, publicats per l'AMC a partir de 2012.

També es va col·laborar en l'edició del volum *Patrimoni cultural i drets d'autor. Instruments per la seva gestió*, impulsat per l'Ajuntament de Girona (Girona, 1998).

Per la seva banda, l'AMCG va editar *El Visitant. Guia del patrimoni cultural i natural de les comarques de Girona*, que es va presentar a Girona l'1 d'abril de 1998.

El 2006 l'AMC (la secció territorial de Tarragona) va signar un conveni amb la Diputació de Tarragona per elaborar els continguts d'un catàleg de museus i col·leccions de la demarcació, amb vista a l'edició d'una guia. Es va contractar dues professionals, sòcies de l'AMC de Tarragona, mitjançant un procés públic de selecció. El treball fou coordinat per Alex Farnós i Gerard Martí. En conseqüència, el 2008 la Diputació va publicar dues guies: la dels museus del Camp de Tarragona i la dels museus de les Terres de l'Ebre. Es van presentar el 6 d'abril de 2010 al Museu d'Art Modern de Tarragona i es van trametre als socis.

D'altra banda, l'AMC, en els primers anys, va editar també quatre directoris de socis (febrer 1996, març 1997, 1999, novembre 2004), el díptic *Fes-te'n soci* (1996, 2002), els estatuts i el carnet. També va editar tríptics per donar a conèixer l'Associació, amb la butlleta de fer-se soci. El primer és del 1996. Un altre s'edità a principis dels 2000. El 2013, la JD va editar un quadríptic en quatre idiomes (dos models en dos idiomes cadascun).

7.2. La revista *Mnemòsine*

Sens dubte, la decisió d'editar una revista científica de museologia i museografies va significar una important fita que (juntament amb els premis) va comportar la consolidació de l'AMC. Aquest era un projecte llargament cobejat per l'AMC, atesa la inexistència al país de cap revista general, pública, especialitzada i d'àmbit català sobre la matèria (la Generalitat va deixar de publicar *De Museus* el 1994, i la Diputació, la *Revista de Museus*, el 1988; diversos intents posteriors de l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació no van reeixir). En algunes matèries (arqueologia, etnologia, restauració de béns mobles), la Generalitat editava i edita revistes especialitzades. En d'altres, les associacions professionals assumien el

repte (*Lligall*, la revista dels arxivers, editada per l'AAC, era el model a seguir). Però en museus, el buit era remarcable, i l'AMC no podia assumir el repte en solitari.

La proposta va ser possible, gràcies a l'empenta de Jaume Sobrequés, director del MHC, que va proposar coeditar-la amb l'AMC. Així, a la VII Assemblea (Vic, 6/4/2002), l'AMC va decidir crear la *Revista catalana de Museologia* sota el lideratge de l'AMC i el patrocini del MHC. D'aquella Assemblea en va sortir la primera comissió gestora. El primer consell de redacció estava compost per membres de l'AMC i tècnics del MHC: Jaume Bernades, Jusèp Boya, Mariona Companys, Jordi Falgàs, Alex Farnós, Andrea García, F. Xavier Menéndez, Marina Miquel, Jordi Montlló, Mercè Morales, Jesús Navarro, Josep Manuel Rueda, Pilar Sada, Margarida Sala, Daniel Solé, Joan Vicens i Tarré i Francesc Vilà. Els directors eren Jaume Sobrequés i Carles Marfà. El consell de redacció, a proposta de Pilar Sada, va adoptar el 2003 el nom de *Mnemòsine*, la deessa de la memòria (i mare de les muses) en la mitologia grega.

Els primers quatre números de la revista es van editar conjuntament amb el MHC. El finançament va anar a càrrec del MHC, de l'AMC i del Departament de Cultura, a través del Servei de Museus. El MHC en va assumir el disseny, la maquetació i la distribució. La coordinació i la secretaria de redacció era compartida: aquí cal destacar l'enorme treball desenvolupat per Mariona Companys (MHC) i Maria-Josep Boronat (AMC).

El primer número de la revista, corresponent a l'any 2004, tenia 220 pàgines. El dossier monogràfic estava dedicat a *Els museus militars: museïtzar la guerra, impulsar la pau*. Es va presentar públicament al MHC el 18 de maig de 2004. La presentació va anar a càrrec d'Oriol Bohigas. A l'acte, presidit pel DGPC Francesc Tarrats, hi van intervenir també Jaume Sobrequés i Carles Marfà. L'any 2005 es publica el núm. 2. El dossier monogràfic es dedica a *La llei de museus: 15 anys després*. El gener de 2007 apareix el núm. 3 (2006) amb el dossier *Els museus d'història*. Es presenta el 3 de febrer de 2007, en la cloenda de la XI Assemblea. El núm. 4, corresponent a 2007, apareix el maig de 2008, i es basa en el dossier *Els museus etnològics: nous desafiaments, noves perspectives*.

A partir de 2017, l'AMC inicia un procés de debat sobre la revista. Està finançada, però no hi ha prou recursos per remunerar els autors, que era un dels grans objectius inicials. El principal debat és sobre si acceptem publicitat (i com la gestionem). D'altra banda, el MHC mostra símptomes d'esgotament quant al model. Les converses entre l'AMC, la DGPC i el MHC certifiquen la necessitat de canvis: cal cercar un nou editor i cercar publicitat per reduir costos o per poder pagar els articles. La DGPC no vol que *Mnemòsine* sigui una revista oficial o

pròpia de la Generalitat, però continua disposada a subvencionar-la. Mentrestant, el núm. 4 apareix com fins llavors i es posposen els canvis al núm. 5.

El desembre de 2009 apareix el núm. 5 (2008/2009). Ja s'entra en la nova etapa. L'edita i el coordina l'AMC amb el suport econòmic de la DGPC (18.000 €). Per tant, el MHC ja no n'és coeditor. El volum és més prim i serà no venal, no es vendrà. Hi ha canvis al sumari: es prescindeix de l'apartat Exposicions, s'han unificat els apartats Museologies i Experiències i s'ha incorporat l'apartat Entrevista. Els apartats Lectures i Crònica es mantenen. El dossier monogràfic és sobre recerca universitària i museologia. Es va presentar el 17 de maig de 2010 al MUHBA, amb una taula rodona amb el títol *Una conversa entre F. Pau Verrié i Francesc Vicens*.

El consell de redacció de la nova etapa estava format per Gabriel Alcalde, Jaume Bernades, Maria-Josep Boronat, Jusèp Boya, Carme Clusellas, Andrea Garcia, Jaume Massó, F. Xavier Menéndez, Jordi Montlló, Jesús Navarro, Xavier Roigé, Joan Vicens i Tarré i Francesc Vilà.

El 2011 veu la llum el núm. 6 (2010/2011) de la revista, editada per l'AMC amb el suport econòmic de la DGPC. Conté el dossier monogràfic *La memòria incòmoda* (sobre la memòria històrica i el patrimoni). El tiratge és de 1.000 exemplars. Es presenta al Museu Marés el 2 de juny de 2011. Gràcies a la DGPC, es tramet als socis, als museus registrats i a altres centres. El consell de redacció té pocs canvis: ens deixa, malauradament per defunció, Andrea Garcia, i s'hi incorpora Margarida Sala. La qüestió de la publicitat xoca amb una realitat: requereix molta dedicació.

El 2002, l'AMC decideix emprendre un nou rumb i convertir la revista *Mnemòsine* en digital. L'alt cost de publicació, especialment de disseny i impressió, d'una revista de les característiques i la qualitat d'edició com la revista *Mnemòsine*, en el context actual, es feia del tot insostenible. Alhora, l'adopció de nous models i formats de caràcter digital ofería la possibilitat de fer-ne més difusió i poder invertir més en traduccions i en remunerar els autors.

Així, el març de 2013 va aparèixer en format digital el núm. 7 de la revista, amb un dossier monogràfic titulat *Museus d'art, cercant nous models*, que es va penjar al web de l'AMC. Amb tot, es va decidir editar 100 exemplars en paper per a intercanvis, autors, i per a aquells associats que el volguessin adquirir en format tradicional. Va seguir comptant amb una important subvenció de la DGPC. La presentació va tenir lloc el 15 de maig de 2013 al MNAC, en el marc de la taula rodona organitzada per l'AMC *Els Museus d'Art: actualitat i perspectives de futur*.

El consell de redacció de *Mnemòsine*, en aquest moment, està format per: Gabriel Alcalde, Jaume Bernades, Maria-Josep Boronat, Jusèp Boya, Carme Clusellas (com

a directora), Jaume Massó, F. Xavier Menéndez, Jordi Montlló, Jesús Navarro, Xavier Roigé, Joan Vicens i Tarré, Carme Gassó, Francesc Vilà i Margarida Sala. La coordinació i el secretariat de la revista es continua portant des de l'AMC (Maria-Josep Boronat).

El 2014 es digitalitzen els primers set números de la revista i es penjen en obert al web de l'AMC.

El número 8 de la revista, corresponent als anys 2014/2015, no va aparèixer fins al 2015. Cada vegada els treballs editorials (encàrrecs, correccions, maquetació, etc.) comporten més temps i esforços (en aquest cas, de 2012 a 2015). El dossier central, coordinat per Anna Omedes, es va dedicar als museus de ciències naturals. Es va presentar el 27 de maig de 2015 al Museu Blau (Museu de Ciències Naturals de Barcelona), amb una taula rodona a l'entorn dels museus de ciències naturals. Editada per l'AMC en format digital (tot i que es van imprimir en paper alguns números), va seguir comptant amb el suport econòmic del DC.

El 2016 es posa en marxa un nou procés de reforma i reflexió sobre la revista. Per culminar el trànsit al model digital, es pretén crear una nova plataforma, que permeti pujar articles aprovats de forma directa i fer una recopilació anual per formar el volum corresponent a l'any finalitzat. Respecte als continguts, es volen prioritzar les temàtiques que reflecteixin el funcionament dels museus al nostre país i que incideixin directament sobre la pràctica professional. Es proposen tres línies: reflexió (en matèria de museologia, més teòric), relat (experiències concretes), i esdeveniments i experiències (notícia i crítica sobre l'actualitat, ressenyes...). De moment, s'apliquen els dossiers monogràfics. Quant a la gestió, es decideix crear un nou equip editorial, més reduït i executiu, i convertir el gros de l'antic consell de redacció en un consell científic o assessor. Els objectius són clars: augmentar la visibilitat de la revista i, en conseqüència, de l'AMC, mantenint la capçalera *Mnemòsine* com a publicació de referència de la museologia catalana, aconseguir una revista més vinculada a la realitat dels museus i de la pràctica professional i abaratir els costos de producció en benefici de la generació de continguts. La comissió de treball constituïda el 2016 estava formada bàsicament per: Olga López, Mònica Borrell, Jesús Navarro, Joan Vicens i Tarré, F. Xavier Menéndez i Carme Garcia. La JD, en compliment del que s'havia acordat en l'Assemblea de 2016, i amb aquests criteris, va encarregar a MKT Cultural una proposta tècnica de reforma de la revista, amb la creació i el disseny d'una plataforma digital en el marc del nostre web. La nova proposta digital, que es va treballar al llarg de 2017 i es va materialitzar el 2018, responia als requeriments estàndard de les publicacions electròniques. També es procedí

a l'adequació dels articles dels números 1-8 de la revista (i a la seva indexació i catalogació) per a la migració a la nova plataforma, amb una nova digitalització per millorar-ne la qualitat. La nova plataforma digital de la revista *Mnemòsine* compta amb un domini propi: <http://www.revista.museologia.cat/>.

El 2019 van continuar els treballs amb la nova plataforma, de manera que aquest any es va agrupar un seguit de treballs i va aparèixer un nou número digital de la revista amb el número 9. També s'han iniciat contactes amb nous generadors de continguts, sobretot a partir d'alumnes de màsters i postgraus, i de grups de recerca universitaris, com el projecte Museus en crisi de la UB, o amb altres projectes com el grup Museus i accessibilitat. També s'ha dut a terme una campanya de presentació de la nova *Mnemòsine* digital, mitjançant un encàrrec extern a l'empresa MKT Cultural, amb l'objectiu de dinamitzar els continguts de la plataforma, ampliar el seu públic potencial i incentivar la participació de possibles noves col·laboracions. Darrerament s'ha treballat per ampliar les traduccions a l'anglès, a més del català i castellà; fer alguns encàrrecs i pujar nous articles de manera periòdica, en funció del material rebut.

El nou consell editorial, des de 2021 està format per Olga López com a directora, i per Jordi Abella, Albert Forés, Jaume Massó, Mireia Mayolas, F. Xavier Menéndez, Teresa Reyes, Maria Ribas, Txema Romero, Norma Vélez i Joan Vicens i Tarré. La secretaria tècnica de redacció ha estat assumida per Marina Peris.

7.3. Els Manuals de Museologia

La JD, any rere any, en cada programa, anava mantenint el vell projecte d'editar manuals pràctics de museologia, que després de la publicació, el 1998, del volum 1 de la col·lecció Papers de l'AMC, dedicat a la taxació i assegurances d'objectes museístics, va quedar aturat. Es continuava treballant en la idea de combinar l'organització de seminaris pràctics amb la posterior publicació de les corresponents ponències (com fou el cas de 1998). El 1999 i en anys següents, es presentà el projecte a la Diputació de Barcelona.

A partir de 2007, amb aquest format, el projecte revifa. Es fan propostes i es tenen converses amb les Diputacions (molt concretament, amb la de Barcelona). Es fan propostes de manuals i jornades. Es va treballar el 2009 en un manual de procediments d'exposicions, que no va reeixir. Posteriorment s'elabora un llistat de deu manuals temàtics, a abordar prèviament mitjançant seminaris i tallers, la majoria, al voltant de les exposicions. El projecte, novament, s'encalla.

El 3 d'abril de 2010 es va celebrar a Lleida la jornada *La il·luminació als museus*, organitzada pel MLLDC i la Xarxa de Museus de Lleida. L'AMC va acordar amb els organitzadors publicar les ponències i elaborar així un manual sobre el tema. En conseqüència, i amb el núm. 1 de la sèrie Manuals de Museologia, va aparèixer el 2012 el volum *La il·luminació als museus*, coordinat per Elisenda Casanova (AMC) i Alberto Velasco (MLLDC). El llibre, de 154 pàgines, està escrit en català, amb traduccions al castellà. Se'n va fer un tiratge de 700 exemplars i es posà a la venda per 15€ (10€ per als socis). Es van fer diverses presentacions públiques: el 18 de juliol al Palau Moja, a Barcelona, amb el DGPC; el 21 de juliol a Lleida, al MLLDC; el 21 de setembre a Tarragona, al MAMT; i el 12 de novembre a Barcelona, en el marc d'una jornada sobre il·luminació museogràfica. L'edició va comptar amb el suport econòmic de la Generalitat i de la Diputació de Barcelona.

El Manual de Museologia núm. 2, amb el títol *Moviment d'obres d'art: préstecs, manipulació, conservació i exhibició*, no va aparèixer fins al 2017, però els treballs d'edició i compilació es van iniciar el 2011, aprofitant les ponències d'un curs que, amb el mateix títol, es va celebrar al Museu de Montserrat els dies 6, 7 i 8 de juliol de 2011, amb la col·laboració de diverses empreses privades (Stem, Intro, Cultural Sense) i amb el suport de la Fundació Abadia de Montserrat 2025. La coordinació científica va anar a càrrec d'Ignasi Millet, i l'editorial, a càrrec d'Elisenda Casanova. Els continguts es van ampliar respecte de la jornada. El volum va tenir el suport econòmic del DC de la Generalitat. Es va presentar el 16 de març de 2017 al Palau Moja, en un acte presidit pel Director General de Patrimoni Cultural Josèp Boya, amb una assistència de 47 persones.

El núm. 3 de la col·lecció va veure la llum el 2018, amb el títol *Museus i propietat intel·lectual*. L'origen rau en el curs (de 15 hores) *Gestió dels drets d'explotació dels fons museístics*, organitzat per l'OPC de la Diputació de Barcelona el novembre de 2014. Per tant, els autors del llibre són bàsicament els ponents d'aquell curs, amb qui es va treballar els continguts al llarg dels anys 2015 a 2017, amb l'objectiu de proporcionar al sector un esquema clar sobre la naturalesa i les implicacions dels drets d'explotació associats als museus i a les seves col·leccions, tot oferint també models de documents. La coordinació científica va anar a càrrec de Guillem Mundet i Txema Romero, i l'editorial, a càrrec d'Elisenda Casanova. També va comptar amb el patrocini econòmic de la Generalitat. Es va presentar el 23 d'octubre de 2018, a l'Auditori de la Fundació Joan Miró, amb l'assistència d'unes 20 persones.

Enguany s'ha presentat el Manual de Museologia núm. 4, amb el títol *Planificació estratègica de museus i centres patrimonials*. Inicialment s'havia rebut la proposta de

dedicar-lo a l'accessibilitat als museus, tot incorporant-hi les experiències del grup de treball Museus i Accessibilitat i de les actuacions realitzades en el marc de la Xarxa de Museus Locals de Barcelona, com el programa de l'OPC de la Diputació de Barcelona La Mirada Tàctil. És un projecte que queda en cartera. Els continguts d'aquest quart volum arrenquen d'un dels Tallers de museologia de l'AMC celebrat el 2017 i d'un dels mòduls del postgrau en direcció estratègica de museus i centres patrimonials que organitza la UdG. Durant l'any 2019 es van formalitzar els encàrrecs dels treballs, el glossari i l'estudi de casos que formen el manual, així com la coordinació científica, a càrrec d'Imma Lorés (UdL) i Olga López (AMC).

El 2020 ja s'havien dut a terme la correcció i traducció dels textos definitius, i aquest 2021 el disseny i la maquetació.

Al marge dels Manuals de Museologia, l'AMC també va publicar, en format de publicació en línia, l'any 2019, el document *El projecte de definició de perfils professionals de museus*, a càrrec de Mireia Forasté, Olga López i F. Xavier Menéndez (vegeu capítol 9.4).

8. Els Premis AMC de Museologia

Els Premis AMC de Museologia van tenir una llarga gènesi, com quasi tots els projectes de l'Associació. Un primer precedent va ser la proposta, formulada ja l'any 1995 per al programa 1996, d'organitzar una activitat anual entorn del 18 de maig, amb un sopar de socis, per tal d'atorgar un premi a una persona rellevant per la seva trajectòria museística i a un projecte museístic original, innovador i destacable. Es preveien nominacions per part dels socis, votació per correu i el jurat el formaria la JD, que faria l'escrutini.

No va ser fins l'any següent que, a partir del decés de Joan Ainaud de Lasarte el 5 de novembre de 1995, es proposa fer un sopar homenatge a Joan Ainaud a Barcelona per a l'edició 1996. Tot i que ja es tenia editada la invitació de l'acte, convocat per al 9 de maig de 1996, es va suspendre per problemes de descoordinació amb la família Ainaud, que va comunicar que no assistiria a l'acte. La coordinadora de l'acte, Llum Torrents, va presentar la dimissió com a vocal de la JD, que no fou acceptada perquè tota la JD en va assumir globalment la responsabilitat. Oficialment es posposa l'acte que, finalment, no es va celebrar.

A partir de 2002, l'AMC es planteja instituir uns guardons de caràcter honorífic i de periodicitat biennal, amb l'objectiu de reconèixer tant les trajectòries professionals dels museòlegs de Catalunya com els aspectes més destacats i transcendents del treball que desenvolupen els museus del país. El primer nom proposat és *Premis Amuseus Catalunya*, amb un diploma o obra d'art com a guardó.

Seguint l'exemple de l'Associació Catalana de Crítics d'Art (ACCA), que tenien un premi dissenyat per Joan Miró, Carles Marfà i Jesús Navarro van proposar demanar a Josep Guinovart, a finals del 2003, una litografia dissenyada específicament per als premis. Ells es van encarregar de les corresponents gestions amb l'artista.

Josep Guinovart va presentar tres projectes amb la seva cal·ligrafia característica, en què apareixia el nom "Premis de Museologia" i "AMC". Però finalment li vàrem demanar una litografia numerada, de 50 exemplars, que va supervisar ell personalment. La impressió la va pagar l'AMC i, com en totes les litografies, es van fer més exemplars que els numerats i signats. L'artista es va quedar uns deu exemplars "fora de col·lecció". En Guinovart ens va proposar fer un tiratge més

llarg, però l'AMC, especialment el president Carles Marfà, va insistir en un de reduït per donar més valor al premi. El 2006, en agraïment, l'AMC va declarar soci d'honor Josep Guinovart, en un acte públic.

Un cop descartat el primer nom proposat (premis *Amuseus Catalunya*), es decideix nomenar-los Premis AMC de Museologia i convocar-los amb una periodicitat biennal. S'acorda també atorgar-los per primer cop dins dels actes centrals del 10è aniversari de l'AMC (2005). La comissió específica creada a l'efecte va estar formada per Carles Marfà, Carme Clusellas, Ramon Sagués i Daniel Solé.

Des del 2005 i fins ara, se n'han fet vuit edicions, una cada dos anys. En la primera edició (2005), els premis (les litografies de Guinovart) es van lliurar el 22 de desembre de 2005 al Museu d'Història de Catalunya (MHC), al restaurant del museu, després de la X Assemblea i coincidint amb el sopar de celebració del 10è aniversari de l'AMC. El sopar i l'acte de lliurament de la 2a edició es va celebrar el 15 de febrer de 2008 al Museu d'Arqueologia de Catalunya (MAC), després de la XII Assemblea de l'AMC. L'acte de lliurament dels premis de la 3a edició (2010) va tenir lloc el 26 de març de 2010 al Palau Moja, amb un aperitiu ofert per la DGPC. La 4a edició dels Premis AMC es va celebrar al Museu Marítim de Barcelona (MMB) el 23 de març de 2012. El 27 de març de 2014 es va celebrar al Museu del Disseny de Barcelona l'acte de lliurament de la 5a edició dels premis. La 6a edició (2016) es va desenvolupar el 17 de juny de 2016 al Museu Europeu d'Art Modern (MEAM). Els premis de la 7a edició dels Premis AMC (2018) es van lliurar el 15 de juny de 2018 al Pati Verger del Museu Frederic Marès. L'acte de lliurament de la 8a edició dels Premis AMC de Museologia es va fer virtualment, a causa de les restriccions COVID i amb l'única presència dels premiats, al Museu Marítim de Barcelona el 3 de desembre de 2020. Es pot veure a: https://youtu.be/8ZNV4UAo_Os

En les tres primeres convocatòries (2005-2010), hi havia dues modalitats de premis: trajectòries professionals, projectes i exposicions, experiències i activitats. El 2009 la JD modifica les bases facilitant la presentació de candidatures. Tot i això les candidatures són escasses. El jurat era la mateixa JD, però el 2009 es crea un jurat específic, la meitat de membres de la JD i l'altra meitat, socis aliens a la JD. Per a la 4a edició dels Premis AMC (2012), es van redactar unes noves bases i s'afegeix una nova modalitat: projectes de renovació i creació de museus i equipaments patrimonials. Es va constituir un nou jurat, format per membres de la JD, per altres socis de l'AMC i per altres persones vinculades a la cultura, per tal d'incorporar una mirada externa. Els membres del jurat no pertanyents a la JD foren: Albert Sierra, Eduard Carbonell, Enric Calpena, Enric Franch, Jordi Creus, Ramon Sagués i Teresa-M. Sala. Per a la 5a edició (2014), el jurat va estar format per una comissió d'experts

de diferents àmbits de la cultura. Llavors hi van participar, a més de membres de la JD, Ramon Sagués, Eulàlia Morral, Carles Vicente, Joaquim Nadal (director de l'ICRP de la UdG) i José Ángel Montañés (periodista de cultura a *El País*). A partir de 2012, s'incrementen les candidatures.

El 2016, la JD va decidir introduir un seguit de canvis, aprovats a l'Assemblea d'abril del mateix any. En primer lloc, s'establiren quatre modalitats enlloc de les tres existents fins llavors. L'apartat d'experiències es desglossa per tal de respondre a la creixent importància que han assolit les exposicions temporals. Les quatre modalitats són:

- A. Exposicions temporals
- B. Experiències i activitats
- C. Projectes de creació o reforma integral de museus i equipaments patrimonials
- D. Trajectòries professionals (persones físiques)

En segon lloc, es va canviar el model de gestió i la mecànica dels premis. Ara serien els socis els que votarien les candidatures. Es va crear una comissió gestora dels premis que vetllà pel desenvolupament correcte de tot el procés: la revisió de les bases de la convocatòria, l'admissió de les candidatures d'acord amb les bases, el seguiment del procés de votació i la validació dels resultats, garantint l'anonimat i la protecció i privacitat de les dades. El procediment de votació es va canviar absolutament: s'habilità un espai al lloc web de l'AMC (àrea del soci), per tal de votar les diverses candidatures. Així, el vot directe dels membres de l'AMC va substituir el d'un jurat tradicional. La JD només es reservava la concessió del premi a la trajectòria professional.

En tercer lloc, es va renovar el format de l'acte de lliurament dels premis. En les edicions anteriors, l'acte de lliurament havia adoptat un format solemne i més aviat tradicional a l'estil d'altres concessions de premis semblants. A partir del 2016, la JD va decidir canviar el format per prioritzar el contacte i l'intercanvi entre els assistents.

La 8a edició dels Premis AMC de Museologia es va convocar l'any 2020. S'hi van presentar 25 candidatures. El procés de votacions es va retardar per la Covid i va cloure el 9 d'octubre de 2020. Els guanyadors es van fer públics el 26 d'octubre de 2020.

Es pot constatar que els Premis AMC de Museologia han tingut, fins ara, una repercussió discreta en els mitjans de comunicació, però dins del panorama

museístic i patrimonial representen una de les escasses ocasions en què el món dels museus es reuneix per celebrar el treball que es duu a terme en els equipaments patrimonials del país i per reconèixer el talent de les persones que hi treballen. D'altra banda, resseguint el projectes i les persones premiades, es pot copsar l'evolució de la museologia catalana, així com els professionals que han deixat empremta amb la seva feina i dedicació.

També cal assenyalar que, els darrers anys, la gala de lliurament de premis ha comptat amb l'assistència dels màxims representants del govern de Catalunya en matèria de cultura i patrimoni. Així va ser els anys 2012 i 2014, amb la presència del conseller de Cultura, Hble. Sr. Ferran Mascarell (en aquestes dues ocasions, vam arribar a la xifra de 130 assistents, un rècord) i l'any 2018, amb la presència de la secretària general del DC de la Generalitat de Catalunya, Sra. Maria Dolors Portús.

L'AMC va emprendre en solitari el repte d'instituir els premis del sector (en un acte d'autoreconeixement, com feien altres entitats), al marge dels premis oficials. Els Premis Nacionals de Cultura, creats per la Generalitat el 1995 i gestionats pel CoNCA a partir de 2009, instituïen anualment uns premis en què la museologia hi era absent. De forma gradual, els premis anaren incrementant-se amb especialitats i subsectors cada vegada més específics, fins que el 2013 els premis es reduïren i s'eliminaren les especialitats. Fins llavors, alguns socis de l'AMC havien reclamat, debades, que l'AMC demanés a la GC i al CoNCA un premi específic de museologia.

Guardonats amb els Premis AMC de Museologia

	A. Exposicions temporals	B. Experiències i activitats	C. Projectes de creació o reforma integral de museus i equipaments patrimonials	D. Trajectòries professionals (persones físiques)
1a edició 2005	Xarxa de Museus Locals (XML) de comarques de BCN (DIBA) Sistema Territorial del MNACTEC		Modalitat no existent	Andrea García Sastre Maties Solé i Maseras Rosa Maria Senabre i Juncosa (a títol pòstum)
2a edició 2008	Parc Arqueològic Mines de Gavà (Aj. Gavà) Museu de la Música (Aj. Barcelona)			Josep Maria Codina i Bagué (a títol pòstum) Joan Surroca i Sens
3a edició 2010	Món Sant Benet Museu Industrial del Ter (Manlleu)			Frederic-Pau Verrié Francesc Uribe
4a edició 2012	<i>Miró, l'escala de l'evasió.</i> Fundació Miró	Projecte Tombes Reials de Santes Creus (MHC)	C. Monumental de les Esglésies de Terrassa (Aj. i M. de Terrassa) Ampliació del Museu de Badalona i nova museografia de les termes i <i>decumanus de Baetulo</i> (Museu de Badalona)	Josefina Matamoros Eulàlia Morral Mateu
5a edició 2014	<i>El Museu Explora. Obres d'art a examen.</i> MNAC	Projecte Wikipedia de la B. Museu V. Balaguer, Vilanova i la Geltrú	Projecte de renovació de VINSEUM- Museu de les Cultures del Vi de Catalunya (Vilafranca del Penedès)	Pere Freixas Eusebi Casanellas
6a edició 2016	<i>Salvadoriana. El gabinet de curiositats de Barcelona.</i> Museu Ciències Naturals de Barcelona i l'Institut Botànic de Barcelona	Jornades de Museus i Educació, organitzades pel Museu Marítim de Barcelona des del 1995 (19 edicions)	Can Marfà <i>Gènere de Punt.</i> Museu de Mataró	Jaume Bernades Rosa Maria Malet
7a edició 2018	<i>Intimitats. La roba interior dels segles XIX al XXI.</i> OPC, Diputació de Barcelona i Museu de Badalona	Museu Virtual de la Moda de Catalunya. Associació Walden Gestió del Patrimoni Històric i Cultural	Restauració i museïtzació de l'Alfòli de la Sal com a Museu de l'Escala (Aj. de l'Escala)	Carme Rius Font Pere Viladot Barba
8a edició 2020	<i>Falsos Verdaders. L'art de l'engany.</i> Museu d'Art de Girona	Projecte <i>Dona'm la mar.</i> Museu Marítim de Barcelona	Fundació Mas Miró de Mont-roig del Camp	Gabriel Alcalde i Gurt (a títol pòstum) Josep Maria Trullén i Thomas

En la 2a edició (2008) també es va lliurar un premi extraordinari a la Junta de Museus de Catalunya amb motiu del seu centenari.

9. La defensa professional i el posicionament sobre el decret de personal de museus

9.1. Les primeres actuacions

La JD elegida el 1995 va decidir adoptar una política moderada de defensa professional basada en la prudència, el tacte i el realisme, una línia que en general ha mantingut l'AMC al llarg de la seva història. Es va acordar fer seguiment de les convocatòries i vetllar per la seva transparència, així com apostar pels concursos públics tant per a tècnics com per a les direccions. Un cop detectades les irregularitats, s'actuaria mitjançant cartes als titulars de museus, sense arribar a les denúncies formals.

Un cas que va ocupar la JD de 1995 a 1998 va ser l'intent (en dues ocasions) de l'Ajuntament de Sabadell d'acomiar tres tècniques del Museu d'Història. Les cartes i entrevistes que va mantenir la JD amb el consistori van frenar —així ho vam deduir— la intenció municipal. D'altra banda, la JD va enviar diverses cartes per denunciar la manca de directors i/o exigir que les direccions se substanciessin per concurs (M. de Banyoles, 1995; M. d'Art de Girona, 1995; M. de Sitges i Can Papiol de Vilanova i la Geltrú, DIBA, 1997). També per exigir que les convocatòries de tècnics fossin de nivell superior i no de tècnic mitjà (M. del Cinema, 1997; M. de Molins de Rei, 1998).

Amb tot, la major dedicació de l'AMC en els primers anys fou la definició dels criteris de la contractació de museòlegs, amb una plataforma de mínims. Així, es va constituir, el març de 1996, una comissió de defensa professional liderada per Josep Manuel Rueda i integrada bàsicament per companys i companyes de la ST de Girona (AMCG). La comissió va endegar un estudi de la situació professional a partir d'enquestes enviades als socis (109 respostes). L'estudi *Situació dels professionals de museus a Catalunya* va ser presentat a principis de 1997 i lliurat a la III Assemblea (en l'apartat 4.2 hem resumit els resultats). A llarg de 1997, la comissió va treballar i la JD va debatre i aprovar (amb moltes versions, amb molta cura i amb molts peus de plom) el document de recomanacions *Propostes de l'AMC per a la contractació de professionals de la museologia*.

El document, bastant breu, establia les condicions laborals mínimes per a la contractació de professionals, tant fixos com externs (autònoms i empreses).

El personal tècnic mínim dels museus es fixava en un en tots i en dos en els supramunicipals, a jornada completa, i es considerava imprescindible la figura del director/a, remunerada, i amb dedicació exclusiva. També es definia la categoria laboral (tècnic superior grup A) i la formació (estudis universitaris superiors i formació específica en museologia). D'altra banda, apostava pels concursos públics lliures tant per a tècnics com per a les direccions, i tant per als museus públics com per als privats. Respecte al personal extern, es recomanava no delegar-hi serveis estratègics, però en cas de necessitar contractar tant professionals externs com empreses, s'exigien els mateixos paràmetres que per al personal fix (titulació superior, coneixements en museologia). Pel que fa als honoraris, es recomanaven els dels col·legis professionals (CDL). El document apel·lava al compliment del codi de deontologia professional de l'ICOM. Finalment, es descartà tota referència al voluntariat.

El document s'envià a totes les administracions: Generalitat, diputacions, ajuntaments (FMC i ACM), Conferència Episcopal, etc. Lògicament, aquest corpus doctrinal és el que va defensar l'AMC en el debat sobre el decret de personal tècnic i directiu de museus (1995-2001).

Pel que fa a les tarifes professionals, el fet és que aspiràvem a establir-ne unes d'específiques per a museòlegs al si del Col·legi de Llicenciats. En un moment donat, vàrem aconseguir incorporar al llistat oficial d'honoraris professionals que publicava cada any el butlletí del Col·legi un apartat d'elaboració de projectes museològics i exposicions. Però aquesta era una funció que els col·legis estaven perdent en el marc de la lliure competència. Més endavant, el 2012, es va proposar elaborar una taula orientativa de tarifes professionals per penjar al web, però no es va materialitzar.

Una altra de les actuacions inicials de l'entitat ha estat la participació en tribunals de selecció. La primera vegada que l'AMC va ser convidada a participar en un fou el 1997 (direcció del M. Comarcal de la Garrotxa). Hi participà Josep Manuel Rueda. El 1998 vam participar en una de tècnics pel M. de Mataró. El representant de l'AMC va ser Daniel Solé.

Una borsa de treball, una altra de les propostes, no es va constituir mai, però les convocatòries que arribaven a la JD es publicaven al butlletí o s'enviaven als socis per correu (més endavant, per correu electrònic, i posteriorment, al web).

És evident que, a l'hora de gestionar la defensa de la professió (convocatòries, nomenaments sense concurs, recomanacions, etc.), ens mancava una titulació universitària clara i un marc normatiu que ens avalés. També ens mancava una major fortalesa del col·lectiu i un major pes social.

Un altre aspecte que es va ponderar fou la defensa jurídica (de casos concrets de socis) mitjançant un bufet extern. La proposta estava sobre la taula des del primer dia però mai s'ha arribat a materialitzar. S'estudià el model dels arxivers, que tenien un conveni amb un bufet d'advocats, i el 1997 s'estudià una proposta semblant, que no es materialitzà.

9.2. El decret de personal tècnic i directiu de museus

El marc normatiu havia de ser (i ha estat) el decret de personal tècnic i directiu de museus. La negociació sobre els seus continguts fou una constant entre l'AMC i la DGPC, sobretot entre els anys 1995 i 1998 (tot i que aquest no va veure la llum –disculpeu l'*spoiler*– fins al 2001). En aquest procés, l'AMC va demostrar una gran capacitat, constant i intensa (la dedicació d'esforços fou molt elevada) de diàleg i negociació, i va suposar un reconeixement explícit de la DGPC i la JMC cap a la representativitat de l'AMC.

La història del diàleg entorn del decret és llarga. Hi va dominar la cordialitat i l'entesa, tot i les discrepàncies. El juliol de 1995, un mes després de l'Assemblea fundacional, la cap del Servei de Museus, Fina Parés, ens anunciava que ens passaven de forma immediata l'esborrany. Això no fou així; les reunions es desenvolupaven sobre continguts, que ens foren exposats, però sense lliurar-nos cap articulat.

Amb aquestes informacions, la JD inicià un debat i un primer posicionament. Es constata que les diferències, més que amb el mateix servei, rau en la funció pública. Les bones intencions de les dues parts xoquen amb la realitat jurídica. Al no existir un reconeixement acadèmic de la professió, l'experiència en museologia havia de ser mèrit, i no un requisit, com nosaltres preteníem. D'altra banda, la JD considerava inacceptable la proposta inicial del Servei de Museus que cada museu (regirat) tingués (només) un tècnic superior de museus (TSM), amb una dedicació mínima de 16 hores setmanals. El que la JD proposà, d'entrada, és un TSM com a mínim, a jornada completa, per museu regirat i que cada museu tingués obligatòriament un director o directora (i que quedés clar que si un museu tenia un sol TSM, aquest seria el director/a). També es proposà que els museus d'àmbit superior al local (i els serveis museístics de les administracions) tinguessin dos TSM o més. Pel que fa a l'accés a la professió, la JD va debatre dues opcions. L'opció A, maximalista, exigia una formació universitària en museologia. L'opció B, més possibilista i realista, només coneixents acreditats. Es proposa també, com a síntesi, un període transitori. També es considerava impropcedent incloure-hi el personal voluntari i en pràctiques.

Quan el mes de maig de 1996 la JD va tenir accés al text articulat de l'avantprojecte (no se'ns va lliurar oficialment, sinó que es va filtrar), es va decidir traslladar el debat als socis. La JD va decidir fer-ho a través de les seccions territorials, de manera que va convocar les quatre de manera simultània els dies 18 i 20 de juny de 1996. Es va facilitar als socis l'esborrany de l'articulat i no es va lliurar un posicionament previ escrit de la JD, per no condicionar el debat.

El juny de 1996 la JD aprova l'informe *Valoració sobre l'esborrany de decret sobre el personal tècnic de museus*, amb 19 esmenes raonades amb text alternatiu, fruit de la síntesi dels debats de la JD i de les seccions territorials. Bàsicament, els criteris al·legats són els exposats més amunt.

El document, enviat al Servei de Museus, mai va tenir resposta oficial. Nous contactes a l'octubre constaten una rebuda positiva del nostre document, però sembla que es refreda la qüestió i la GC ens transmet que serà un part lent i sense pressa, i per al 1997.

El febrer de 1997 el Servei de Museus envia a l'AMC un segon esborrany, que pràcticament no recull cap de les nostres esmenes. La III Assemblea era a tocar i la JD directiva dubtava sobre com enfocar la qüestió; d'entrada, optava per la prudència. Però la resposta de la GC va obligar a elaborar un segon dictamen crític sobre el decret, que es va presentar a l'Assemblea d'Igualada el 8 de març de 1997. L'Assemblea aprova la *Resolució sobre l'esborrany de decret de personal de museus*, que és enviada als MMCC i a la DGPC.

La DGPC reacciona malament. El Servei de Museus ens fa arribar una dura resposta, el maig de 1997, en què acusa de manca d'imparcialitat l'AMC, i sense entrar al fons del contingut de les nostres esmenes. Al juny té lloc una reunió entre delegacions de l'AMC i la JMC, que convoca aquesta darrera, per avaluar el decret. L'AMC lliura el seu dictamen sobre el segon esborrany, amb les esmenes que proposa. Es constata l'acord sobre la titulació superior en museologia, però es manté l'escull de funció pública. Sembla obrir-se pas que la DGPC accepti un TSM per museu, sense concretar hores de dedicació. Després d'una nova reunió AMC-JMC al novembre, el 22 de desembre de 1997 té lloc una important reunió dinar de membres de l'AMC, la JMC i el Servei de Museus, que va tenir un caire positiu. S'accepten esmenes nostres, entre les quals la del TSM sense mínims horaris. S'anuncia que el decret s'aprovarà dins del primer semestre de 1998.

El març de 1998, el Servei de Museus envia a la JD un tercer esborrany, amb el prec que emetem un dictamen urgent. L'AMC envia un tercer informe. Com a aspecte positiu, es constata que la DGPC ens considera un interlocutor vàlid.

L'aspecte negatiu és que, tot i que el nou articulat ha experimentat importats avenços i millores, subsisteixen importants desacords en aspectes bàsics. La JD acorda només donar suport al decret si s'accepten un seguit d'esmenes concretes. Per exemple, la fórmula d'un TSM "legalment contractat" no garanteix un mínim d'hores; insistim que s'estableixi una dedicació "a jornada completa". També es reitera la necessitat de disposar de dos TSM com a mínim en els museus supralocals, d'expressar explícitament la categoria laboral superior (grup A), i de regular la selecció per concurs. També es demana la supressió d'una part de la transitòria que penalitza la mobilitat horitzontal. L'informe de l'AMC no obté resposta.

Es reprenen els contactes i el desembre de 1998 l'AMC elabora, amb relació a un quart esborrany del decret, un quart document, que reitera les nostres esmenes. Noves reunions amb el Servei, el DGPC i la JMC desemboquen en un nou articulat i en un nou informe crític –sobre el cinquè esborrany– que l'AMC lliura el 4 de juliol de 1999, amb una carta dirigida al DGPC. Tots els informes i les esmenes foren redactats pel soci F. Xavier Menéndez, al llarg d'aquests anys. Es constata que l'articulat ha experimentat algunes millores, però encara subsisteixen importants desacords. El 26 de juliol, l'AMC presenta tres esmenes bàsiques i formula un seguit de preguntes. Les aportacions de l'AMC es concentren en tres qüestions: la dedicació completa del TSM, la referència explícita a la figura del director/a, i l'eliminació del segon paràgraf de la transitòria. El seguiment i els contactes van continuar durant l'any 2000. La DGPC va demanar a l'AMC, amb caràcter d'urgència, noves esmenes el juliol de 2000. La JD es reuneix a Granollers per preparar-les. Tot i percebre's alguna millora, l'AMC insisteix amb els mínims.

A la VI Assemblea (Sant Feliu de Guíxols, 22/10/2000) es va informar de la situació i es va adoptar una posició possibilista: no es tracta del decret que vol l'AMC però es treballarà per un decret de mínims, que és millor que no tenir-ne cap. L'AMC n'exigirà el compliment i lluitarà per millorar-lo en el futur.

El setembre de 2001 es publica al DOGC (decret 232/2001, de 28 d'agost, sobre el personal tècnic i directiu de museus; DOGC núm. 3.471, de 12/09/2001). El resultat fou agredolç. Tots els museus havien de tenir un TSM "com a mínim", però no es garantia la dedicació completa. La dotació de TSM depenia del volum i l'abast de les col·leccions i serveis de cada museu (sense concretar). Es va explicitar la figura del director/a, però no es va especificar que fos un TSM: només que fos un TS i que tingués els «coneixements necessaris sobre museologia i sobre la temàtica del museu». Es van introduir els tribunals de selecció, però no per als directors/es. La Generalitat adquiria importants obligacions en formació

i reciclatge (que mai s'han desplegat). Es va mantenir el segon paràgraf de la transitòria que discriminava els tècnics que canviessin de museu. Tot i això, almenys es disposava d'un marc legal a què aferrar-se, que obligava els museus a tenir almenys un tècnic superior.

La JD va decidir crear al si de l'AMC l'Oficina del Decret, per tal de fer seguiment de convocatòries i nomenaments i assessorar els socis. Tot i que finalment no es va crear i desenvolupar com a tal, la JD va continuar fent actuacions de control i vigilància en la matèria, d'ofici o a petició dels socis, ara ja esgrimit el decret com a referent legal.

9.3. Les actuacions de defensa professional després del decret

Els successius programes de treball insistien en la defensa professional: el compliment del decret, el seguiment de convocatòries i d'incidències de caràcter laboral a la llum del decret, l'atenció als socis en la matèria, la difusió del nostre document de contractació (que continuava vigent), la participació en tribunals, la difusió de convocatòries i la contractació d'un bufet jurídic.

Els principals objectius de l'AMC eren vetllar per la participació de l'AMC en els tribunals de les convocatòries professionals i vetllar per un correcte desenvolupament dels processos selectius per a la provisió de llocs de treball, així com participar i liderar, si cal, els processos reivindicatius en contra de la pèrdua de drets laborals o en situacions de risc.

La proposta de contractar un bufet jurídic es va perpetuar en l'agenda de la JD i en els programes de l'AMC des del 2000 fins almenys el 2012, any rere any, i sense cap concreció. Es van mantenir contactes amb alguns bufets d'advocats, sense resultats. Ja s'havia estudiat el model dels arxiviers el 1997. L'AMCG mantenia un conveni d'assessorament amb un bufet jurídic especialitzat, que va oferir compartir a l'AMC el 2002. El 2007 es plantejà fer-ho amb altres associacions.

Mentrestant, l'AMC anava intervenint puntualment en casos de mala praxi, d'assetjament laboral o *mobbing* (quan encara no s'utilitzava aquest concepte) o d'intrusisme. Principalment, denunciàvem nomenaments sense concurs, o concursos amb aspectes negatius a les bases. La JD, quan detectava alguna anomalia, seguia enviant cartes als titulars de museus. Es va adreçar per escrit (en alguns casos, es va reunir amb els responsables municipals) a l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú amb relació a la convocatòria de la direcció del Museu Víctor Balaguer, el 2002; al titular del Museu Comarcal de la Garrotxa, en desacord amb el desenvolupament de la convocatòria de la direcció en què l'AMC havia

participat en el tribunal, el 2006; a l'alcalde d'Argentona en suport al director del Museu del Càntir, el 2006; a l'alcalde de Molins de Rei en suport a la directora del Museu Municipal, que fou acomiadada; a l'Ajuntament de Vilassar de Mar amb relació a l'acomiadament de la directora del Museu de la Marina, etc.

El 2006, l'AMC va posicionar-se (fent-ne nota pública) en desacord amb el concurs i amb el resultat de la convocatòria de la direcció del Museu Picasso (Ajuntament de Barcelona). Però va ser, sobretot, en resposta a les crítiques de les associacions del món artístic. Aquestes es queixaven del perfil de l'escollit, massa escorat a la gestió cultural, i poc idoni pels seus escassos coneixements del món de l'art. Nosaltres posàvem l'èmfasi que el que calia valorar era si era o no museòleg, és a dir, si tenia experiència o coneixements de museologia, com exigia el decret de 2001.

L'any 2007, la JD va enviar cartes de queixa (adjuntant-hi el decret) amb relació a diverses convocatòries: tècnic de patrimoni a Cerdanyola del Vallès; nomenament directe de la direcció del Museu d'Arqueologia de Catalunya (recalcant a la Generalitat que al Museu d'Art de Girona i al MNAC s'havien fet concursos); convocatòria de la direcció del Museu del Masnou (amb nivell de tècnic mitjà quan hauria de ser superior); etc. També es va reclamar per carta als respectius ajuntaments la convocatòria per concurs del lloc de director on hi havia vacants (Rubí, Calella). Però altres casos van quedar al calaix: el nomenament directe de la direcció dels museus de Banyoles i del MEV, el concurs de direcció del MHCB (actual MUHBA), el concurs de la direcció del MACBA (que els col·lectius d'artistes reclamaven, sense que l'AMC hi digués la seva), etc.

Un dels fronts oberts els darrers anys ha estat la denúncia dels proveïments de les direccions, sense concurs, dels museus i altres centres consorciats controlats per la Diputació de Barcelona, una situació que contrasta amb el canvi de xip de la Generalitat, que ha anat convocant concursos de direcció a partir de 2014. El 2014 l'AMC va enviar una carta al president de la Diputació de Barcelona i del Consorci del CCCB per expressar el desacord en el procediment de provisió de la direcció del centre, sense concurs. En la carta es recordava que la Generalitat de Catalunya havia convocat les direccions dels museus nacionals per concurs. Com quasi sempre, no es va obtenir resposta. El 16 de març de 2016, l'AMC va fer arribar un escrit a la presidenta de la Diputació de Barcelona, en qualitat de presidenta del Consorci del Centre de Documentació Museu Tèxtil de Terrassa, en què li expressava el rebuig del procediment emprat en el nomenament de la nova direcció per lliure designació, reivindicant l'aplicació de procediments oberts, de caràcter concursal, per a la provisió de càrrecs directius per als

museus. El darrer trimestre de 2017, l'AMC va trametre un escrit semblant a la presidenta de la Diputació i del Consorci del Patrimoni de Sitges amb relació a la convocatòria de la direcció dels museus de Sitges mitjançant el mateix procediment de lliure designació. Com sempre, vàrem insistir en la necessitat de convocar concursos públics per a la direcció de les institucions culturals públiques, basats en els principis de transparència, igualtat, lliure concurrència, publicitat, mèrit i excel·lència professional. El 2018, li vam tornar a enviar una carta (quasi la mateixa) amb motiu de la convocatòria de la direcció del Museu Marítim de Barcelona, amb la mateixa casuística.

El 2019, la JD envia una nova missiva a la Diputació en què agrupa tots els casos pendents, que ara s'han agreujat (la convocatòria del MMB de 2018 no s'ha resolt; es demana convocar la vacant de la direcció dels museus de Sitges arran de la recent jubilació de la directora; i ara, la Diputació convoca, també per lliure designació, la direcció del Palau Güell). En la carta es demana una entrevista al diputat de Cultura de la Diputació. Un nou argument s'obre camí: la Diputació, el 2018, per fi va convocar la direcció del CCCB amb un concurs públic, amb tribunal extern i projecte. Per què no fer-ho amb la resta de consorcis? La reunió, entre l'AMC i el diputat, després de mesos sense resposta i un parell de cancel·lacions, va tenir lloc (telemàticament) el juny de 2020, i l'Associació va poder exposar la seva posició.

El 7 de febrer de 2015, l'AMC va participar a la taula rodona organitzada per la Plataforma Empordanesos per la Cultura Fòrum de debat, celebrada a Figueres, sobre la situació del Museu de l'Empordà, després de l'acomiadament improcedent de la directora. D'altra banda, el febrer de 2015, l'AMC va emetre un comunicat per demanar explicacions sobre la filtració a la premsa del nom d'alguns candidats i les puntuacions en la convocatòria de la direcció del Museu de Lleida Diocesà i Comarcal. El 25 de febrer de 2016, l'AMC tramet un escrit a l'ICUB (Ajuntament de Barcelona) en què manifesta la seva disconformitat en els processos de provisió de llocs de treball en el Museu Picasso de Barcelona. Aquesta carta va tenir el suport d'ARMICE, atès que els llocs de treball esmentats tenien relació amb el registre del museu. Arran de la carta, es va celebrar una reunió amb els responsables de l'ICUB sobre el tema. El 2018, l'AMC va enviar una comunicació a l'ACdPC per manifestar la disconformitat amb la convocatòria interna de la direcció del Museu d'Arqueologia de Catalunya. També el 2018 va trametre un escrit a l'Ajuntament de Calella en què protestava per la convocatòria d'una única plaça de direcció del museu (registrat) i de l'arxiu municipal, quan la llei obliga a tenir un tècnic superior per cada un dels dos equipaments.

El 4 de febrer de 2019 l'AMC va fer pública una declaració sobre l'accés a les direccions dels museus sense concurs públic. El detonant era la situació dels museus consorciats de la Diputació de Barcelona, però el manifest es va fer de forma genèrica, i adreçat a totes les administracions. L'escrit manifestava el rebuig als procediments que algunes administracions públiques han adoptat per a la provisió de càrrecs directius de museus, que no garanteixen ni la transparència ni l'aplicació de criteris de professionalitat, mèrit i capacitat imprescindibles. També es constata que els concursos públics «ja han estat assumits per moltes administracions, però malauradament, a Catalunya, algunes administracions públiques persisteixen en pràctiques marcades per l'opacitat i la discrecionalitat, que estan absolutament mancades de legitimitat, tot i que estan emparades legalment». Finalment, el manifest proposava alguns criteris de bones pràctiques per a la selecció de les direccions: convocatòries públiques mitjançant unes bases que establissin clarament funcions, requisits i mèrits, així com criteris objectius de valoració; la constitució de comissions de valoració formades per experts independents amb solvència professional, i l'exigència de la presentació d'un projecte que constituís el pilar fonamental sobre el qual es basés la decisió del jurat.

Al llarg dels anys, l'AMC ha mantingut, en el seu programa, l'objectiu de la participació en tribunals de selecció. S'ha anat participant en alguns tribunals de selecció, de tant en tant, i per sota dels objectius. Les sol·licituds adreçades a l'AMC han estat escasses i durant molts exercicis, l'AMC no va ser requerida en cap convocatòria. El 2012, es va participar en el tribunal de la direcció del Museu Comarcal de la Garrotxa. El 2017, l'AMC va participar com a assessora en l'òrgan avaluador del concurs de direcció del Museu Nacional d'Arqueologia de Tarragona, convocat per l'Agència Catalana de Patrimoni Cultural (ACdPC). El 2018, la presidenta de l'AMC va participar com a experta en l'òrgan avaluador d'una plaça de tècnic superior per al Museu d'Història de Catalunya (ACdPC) i de dues places de tècnic/a superior en museística de l'Ajuntament de Granollers.

D'altra banda, al llarg dels anys, l'AMC ha anat difonent totes les ofertes laborals que coneixia, a través del web, de la llista electrònica de socis, i posteriorment per les xarxes socials.

9.4. L'estudi sobre els perfils professionals

L'any 2016 la JD resol iniciar un ambiciós projecte: un estudi i definició dels perfils professionals dels museòlegs, que inclogués propostes d'actuació respecte a la situació laboral i professional del col·lectiu, així com mesures de reconeixement de la professió. El projecte, dirigit per la presidenta Olga López (i per la vicepresidenta

Mònica Borrell fins al 2017) s'ha realitzat per fases i ha comptat amb el suport econòmic de la DGPC de la Generalitat.

Es partia d'una sèrie de premisses. Al nostre país no existeix una titulació de grau universitari en museologia, tot i la proliferació de màsters i postgraus universitaris, oficials o títols propis, que s'han impartit en matèria de museus i patrimoni cultural per les universitats catalanes el darrer quart de segle. Per tant, no tenim una definició clara de la nostra professió ni existeix una titulació universitària inequívoca que la identifiqui. D'altra banda, el decret de personal de museus de 2001 es revela insuficient en aquest sentit. Es detecten un seguit de funcions i especialitats diferents que actuen en els museus, que cal definir i delimitar, tot i que en la majoria dels museus del país, de plantilles reduïdes, els tècnics són polivalents. Mentrestant, a escala internacional s'han anat definit les diferents funcions dels museòlegs i la resta de perfils professionals dels museus.

Per tant, la primera fase del projecte, de diagnòstic, desenvolupada al llarg de 2016, consistí en una recopilació de documentació, sobretot a nivell d'ICOM i d'altres països. També es van mantenir contactes amb l'Institut Català de Qualificacions. Es va fer un primer encàrrec a la museòloga i sòcia Mireia Forasté, que va recollir i sistematitzar un seguit de documentació teòrica i normativa de diverses fonts i institucions, d'àmbit català, espanyol i europeu (organigrames, descripció de llocs de treball, convenis col·lectius, convocatòries...). Es van realitzar un seguit de reunions i entrevistes amb professionals del sector, més d'una vintena, de perfils diversos. Aquesta fase es va concretar en un document de treball que sistematitzava els perfils dels diferents àmbits dels museus, de la recerca, de la conservació i la restauració, així com de la gestió, la difusió i la comunicació, i recollia aspectes com les categories laborals, les funcions i la formació.

En una segona fase, ja el 2017, consistent en el procés de debat i consultes, s'elaborà un document de síntesi amb una proposta de definició de perfils professionals als equipaments museístics, amb descripció de les funcions i tasques, responsabilitats, competències tècniques i competències clau, que va tenir en compte les aportacions dels debats. En aquest marc de discussió, cal destacar les reunions de debat amb les associacions professionals del sector i la celebració de dues taules de treball i de contrast. La primera va tenir lloc el 23 d'octubre, en què es van debatre els perfils vinculats als àmbits de conservació i restauració. La segona es van dur a terme el 24 d'octubre, en què es van analitzar els perfils més vinculats a l'àmbit de la difusió i la comunicació. En paral·lel, l'AMC ha participat en els debats del pla de museus, i en concret, en les taules de debat sobre la condició professional.

La fase tercera, el 2018, destinada a la difusió pública dels resultats i a la redacció del document definitiu amb les propostes d'actuació, va permetre incorporar abans un estudi de perfils funcionals i un de perfils competencials, per tal d'acompanyar la definició de les condicions laborals associades a cada perfil. El de perfils competencials es va demanar a dos experts en la gestió de recursos humans en l'administració local. D'altra banda, el 27 de novembre de 2018 es va celebrar una jornada de debat oberta a tots els socis i sòcies a la seu de Barcelona del Museu d'Arqueologia de Catalunya. En aquesta sessió, Olga López va presentar el projecte i els documents de síntesi, tramesos als socis amb anterioritat, Mireia Forasté va presentar els documents de l'estudi de perfils, i José Manuel Orbegozo, expert en gestió de les administracions públiques, va presentar la proposta de perfils per competències. Hi van participar presencialment 28 persones. També van assistir representants d'altres associacions, com el CRAC. La reunió va ser dispersa i poc conclouent, amb intervencions força divergents. Finalment, es van incorporar a la documentació les aportacions de la reunió i d'altres que per escrit es van trametre amb posterioritat.

El 2019 s'abordà la conclusió del projecte, amb la incorporació a l'equip redactor, juntament amb Olga López i Mireia Forasté, de F. Xavier Menéndez. La JD, d'acord amb la reunió del novembre i de diferents aportacions, va decidir revisar els perfils professionals i ampliar l'estudi amb la incorporació de noves fitxes dels perfils de la resta del personal tècnic de museus que no són museòlegs, seguint l'orientació dels documents internacionals de referència. D'aquesta manera, l'estudi ja no es limita als perfils professionals dels museòlegs, sinó que esdevé un estudi dels perfils professionals dels museus, entenent que en aquests hi actuen museòlegs i professionals no museòlegs. També es va decidir complementar l'estudi dels perfils amb un seguit de reflexions i propostes de context, sobre la titulació i la formació universitària, sobre la problemàtica d'accés i selecció de personal tècnic i directiu, sobre les diferents realitats i tipologies de museus, sobre les beques, sobre els límits de l'externalització als museus, i també es van analitzar i incorporar els requisits, mèrits i coneixements requerits per a cada perfil.

El resultat del projecte és la publicació *on line*, al nostre web, el 2020, en format de publicació electrònica, del document *El projecte de definició de perfils professionals de museus*, a càrrec de Mireia Forasté, Olga López i F. Xavier Menéndez (amb l'annex de perfils competencials, a càrrec de José Manuel Orbegozo i Neus Guzmán Valverde). El document es va trametre als socis i sòcies de l'AMC, i també al Servei de Museus de la Generalitat, per tal de contribuir al debat sobre els aspectes professionals en el marc del desplegament del pla de museus. <http://museologia.cat/uploads/documentos/94-document.pdf>.

10. Els posicionaments sobre l'actualitat museística

L'AMC, a través de la JD, i des dels orígens de l'Associació, ha tingut la vocació de posicionar-se sobre afers d'actualitat museística, la qual cosa ha comportat valorar críticament determinades actuacions de les administracions públiques, un aspecte sempre delicat per les seves connotacions polítiques. És per això que, en general, s'han practicat uns posicionaments, públics o no, moderats i constructius, la qual cosa en algunes ocasions ha estat criticada per alguns dels socis més combatius.

Els primers anys, el major esforç de posicionament, amb diversos documents i esmenes, fou a l'entorn del decret del personal directiu i tècnic de museus, ja relatat en l'anterior capítol.

L'AMC també s'ha implicat en els debats sobre els successius plans de museus, amb poc èxit en els dos primers (2009-2010 i 2012-2015) i amb més fortuna en el pla actual, vigent, presentat el 2018. Cal destacar els posicionaments (mitjançant informes) sobre els plans de museus dels anys 2008, 2014 i 2015, i sobre l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural, l'any 2011. Amb relació als posicionaments de l'AMC sobre les polítiques de les administracions (plans de museus, CoNCA, JMC, etc.) i sobre defensa professional, ja han estat tractats, respectivament, als capítols 5 i 9.

D'entre tots els posicionaments i documents presentats en aquests primers 25 anys d'història, destacarem aquells que, per la seva transcendència pública, han generat més impacte i més debat. Alguns, fins i tot, romanen oberts i no s'han tancat malgrat el temps passat.

10.1. El Museu Clarà (1996)

El primer posicionament públic de l'AMC va ser sobre el Museu Clarà, i es va publicar al Butlletí de l'AMC núm. 2 (estiu 1996).

El museu estudi de Josep Clarà va entrar en crisi en l'època en què Oriol Bohigas va ser regidor de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona. L'Ajuntament el volia tancar, aduint que tenia pocs visitants, i dedicar l'edifici a biblioteca de districte. Això cal emmarcar-ho dins del programa de "compactació de museus" de l'ICUB, liderat per Carme Prats. Després esclataria la polèmica, especialment als diaris,

amb el tancament del museu i la divisió de la col·lecció entre el MNAC i el Museu Comarcal de la Garrotxa.

La JD el 9 de maig de 1996 va debatre un primer document de valoració, el ponent del qual fou Daniel Solé. Es va aprovar el document amb la idea que l'AMC no estava ni a favor de l'Associació d'Amics del Museu Clarà ni de l'Ajuntament de Barcelona, ja que considerava que es tractava d'un tema jurídic lligat a una donació i que, per damunt de tot, les donacions i les seves condicions, en els museus, s'han de planificar i estudiar a fons abans de ser acceptades. La JD, el 31 de maig, va aprovar el document i el va enviar als mitjans de comunicació i a les parts interessades. El comunicat criticava les formes de l'Ajuntament de Barcelona en la gestió de l'afer, però reconeixia la seva legitimitat en reordenar les seves col·leccions traslladant els fons a altres museus i en donar altres usos a l'edifici. Però alertava sobre l'acceptació de llegats que condicionessin la futura gestió museogràfica de les col·leccions.

Vint-i-cinc anys després pocs ciutadans recorden el Museu Clarà.

10.2. L'afer del boiximà dissecat del Museu Darder de Banyoles (1997-1998)

El tema del boiximà de Banyoles és el clar exemple d'una defensa professional tècnica impecable que no va saber copsar a temps la tendència social del moment. Va ser un tema altament polèmic i mediàtic, que va ser abordat museològicament per l'AMC i que va tenir un resultat final diferent al que l'AMC perseguia, però que l'AMC va assumir com un fet socialment indiscutible.

El *negre de Banyoles* era el nom amb què es coneixia un cap de tribu San o boiximà procedent (presumiblement) de Botswana, i que fou dissecat el 1830. El 1916, l'espècimen fou adquirit pel Museu Municipal Darder d'Història Natural de Banyoles. El cos va romandre exposat a la permanent del museu sense problemes fins que el 1991 Alphonse Arcelin, un metge d'origen haitià resident a Cambrils, va iniciar una campanya de denúncia contra la seva exhibició pública, que va tenir un fort impacte als mitjans de comunicació i, fins i tot, a escala internacional. El cas va provocar una reacció de defensa per l'Ajuntament i la població de Banyoles.

La JD va començar a tractar el tema l'any 1996, però és a principis de 1997 que es va decidir començar a treballar en un posicionament. A la III Assemblea General, el 8 de març de 1997, al punt de precís i preguntes, va sortir el tema. A més, els MMCC pressionaven i ens esperaven a fora. Es va fer un llarg debat i es va acordar un primer posicionament i elaborar un comunicat públic.

La següent reunió de la JD va tenir lloc sis dies després, el 14 de març de 1997, a Banyoles, amb un únic punt del ordre del dia, relatiu al boiximà. Es debat i s'aprova un comunicat de cinc punts, que es presenta als mitjans de comunicació el mateix dia en roda de premsa a Banyoles. Els punts del document eren els següents:

1. L'exhibició del boiximà no té caràcter racista.
2. Cal retirar l'espècimen del Museu Darder de l'exposició permanent fins que la Unesco es pronunciï.
3. L'AMC demanarà un dictamen a l'ICOM i també a la Junta de Museus de Catalunya.
4. L'AMC s'oposa a la destrucció del boiximà perquè té un valor museístic i patrimonial inqüestionable.
5. Cal promoure la reforma global museística del Museu Darder.

L'AMC va contactar amb SOS Racisme i amb l'ICOM. A instàncies de l'ICOM-CE va tenir lloc una reunió a Barcelona el 2 d'abril de 1997 amb la cúpula de l'ICOM. Hi van assistir: Patrick Boylan, vicepresident de l'ICOM, i Elizabeth Des Portes, secretària general de l'ICOM, Camil·la Gonzalez i Jordi Peyret (ICOM-CE), i F. Xavier Menéndez i Daniel Solé (AMC). En aquesta reunió, l'AMC lliura a l'ICOM el comunicat i una carta oficial en què demana a l'ICOM un dictamen museològic sobre les restes humanes presents als museus. La reunió va ser molt il·lustrativa, ja que Patryck Boylan ens va avisar respecte al fet que molts països anglosaxons estaven retornant restes humanes a les comunitats aborígens d'origen i que era una tendència inexorable. Ens va dir que la millor solució era el retorn al país d'origen. I també ens van informar que alguns museus africans s'havien adreçat a la Unesco i a l'ICOM queixant-se del "negre de Banyoles". Tot i això, derivarien el tema al comitè d'ètica de l'ICOM.

L'endemà de la reunió es va publicar a la premsa que la Unesco havia emès un informe en què recomanava la destrucció del boiximà. Altres fonts feien referència que el secretari general de la Unesco, Federico Mayor Zaragoza, en una carta enviada a l'Ajuntament de Banyoles, donava tres opcions: incineració, inhumació o devolució (l'espècimen s'havia retirat de l'exposició i restava a la reserva des de molt abans, però la polèmica continuava).

El 4 de març de 1997, la JD reitera les seves peticions de dictamen a l'ICOM, a la GC i a la JMC. L'AMC volia impedir-ne la destrucció i esperar el dictamen de l'ICOM. Considerava que la destrucció era il·legal amb les lleis de museus i de patrimoni cultural a la mà, ja que era un bé inventariat d'un museu registrat.

El setembre de 1997, l'ICOM Paris va enviar a l'AMC una carta del comitè d'ètica d'ICOM. El document era ambigu i confús. En principi, abonava les nostres tesis respecte a la retirada del boiximà de l'exposició. Però no es posicionava sobre les restes humanes de tots els museus.

Arran del debat social, no precisament favorable a les nostres tesis, i la intervenció del govern espanyol a instàncies d'ambaixades africanes, l'Ajuntament de Banyoles, a finals de 1997, va demanar a la Generalitat de Catalunya la baixa del boiximà de l'inventari del museu, per tal que el Ministeri d'Exteriors espanyol pogués retornar el cos del boiximà naturalitzat.

El fet és que el boiximà va seguir al museu fins l'any 2000. El cos va ser enviat al Museu Nacional d'Antropologia d'Espanya, a Madrid, on es va constatar que les restes humanes reals eren escasses. El crani i la resta d'ossos van ser enviats en una capsa de fusta a Gaborone, Botswana, el 2000, on va ser enterrat amb tots els honors.

L'AMC es va trobar atrapada en un debat que no podia guanyar. Tot i que podia tenir la raó tècnica (s'estava d'acord amb la retirada, però no amb la destrucció del bé), la batalla social i mediàtica la tenia perduda d'entrada i l'opinió pública segurament donava suport al retorn. L'AMC, finalment, va fer mutis sobre el tema.

El doctor Alphonse Arcelin, que va lluitar durant anys per la retirada del boiximà del museu, es va indignar i es va sentir traït quan va constatar que a la capsa enviada a Botswana sols hi havia els ossos i no el cos naturalitzat (i falsejat) que ell havia vist al museu.

10.3. La llei de museus (1995-1997)

Al complir-se cinc anys de l'aprovació, l'any 1990, de la llei de museus, la JD va decidir fer un balanç de la seva aplicació i desenvolupament. Mentre que la Junta de Museus de Catalunya (JMC) treballava en la modificació de la llei, però només per reformar la JMC i fer-la més autònoma, l'AMC volia debatre la seva globalitat. De tota manera, l'AMC va aprofitar el capteniment de la JMC per demanar més presència de museòlegs a la JMC i un lloc de representació directa a la JMC.

L'AMC feia una anàlisi diferent al de la JMC, ja que qüestionava la llei i el seu incompliment, més enllà de l'estatus de la JMC. Es reclamava el desenvolupament de l'articulació territorial del sistema de museus, per sota dels museus nacionals. No s'havien desplegat els museus d'interès nacional, les seccions dels museus nacionals i els serveis d'atenció museística. Calia dotar el pla d'ajuts als museus locals

que la llei establia i accelerar el registre de museus. La conclusió de l'AMC era que la llei no es complia; així que l'eix estratègic del debat fou demanar el compliment de la llei de museus més que no la reforma.

El 1997 es reuneixen dues delegacions de la JMC i de l'AMC i es constata que la JMC no vol anar més enllà de la reforma de la JMC. Al·leguen la manca de consens per abordar la globalitat. La JD decideix portar el tema a l'assemblea.

Amb els criteris esmentats més amunt, es van redactar i aprovar dos documents: *Reflexió, valoració i balanç de la llei de museus* (més analític) i *Resolució sobre la llei de museus* (més breu). Van ser aprovats a la III Assemblea celebrada a Igualada el 8 de març de 1997. La resolució es va enviar als mitjans de comunicació. Els documents foren tramesos a la cap del Servei de Museus, Fina Parés, i al conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya. La cap de Servei es va mostrar contrariada per aquests documents i per l'informe de valoració de l'esborrany de decret de personal de museus aprovat a la mateixa Assemblea, i el maig de 1997 va respondre per carta la JD acusant l'AMC de manca d'imparcialitat.

En tots aquests anys, la llei ha estat poc desplegada i molt limitadament reformada. Com hem vist, les diferents DGPC han optat per desenvolupar el sistema museístic de Catalunya a través dels plans de museus, sense tocar la llei, amb el desplegament, els darrers deu anys, de les xarxes territorials i temàtiques, no previstes a la llei, i amb diverses actuacions emanades de l'actual pla de museus que, en alguns casos, desborden (per no dir que violen) la mateixa llei. Normativament, els passos han estat discrets. La JMC va beneir el nou decret 209/1998, de 30 de juliol, de desenvolupament de les competències de la Junta de Museus de Catalunya que, en cap cas, atorgava més autonomia a l'òrgan. I, com hem vist, el 2001 es va publicar el decret 232/2001, de 28 d'agost, sobre el personal tècnic i directiu de museus, una norma que va ser possible i que va ser millorada gràcies a la pressió de l'AMC.

Ara que la llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus complirà trenta anys, l'única conclusió certa és que necessita una revisió integral i que ens cal una nova llei de museus.

10.4. El Born (2002)

Alguns temes semblen llunyans i amb un final força satisfactori per a la professió, però en el seu moment van ser virulents, amb una forta presència mediàtica, amb molts articles d'opinió publicats i amb moltes dificultats i incerteses en el moment en què es van produir.

Com és conegut, al solar del Born, sota l'estructura metàl·lica del mercat obra de Josep Fontserè i de l'enginyer Josep Cornet i Mas, van aparèixer les restes arqueològiques molt ben conservades d'una part de la Barcelona dels segles XIV a XVII. Hi estava previst construir la Biblioteca Central de Barcelona. Els arquitectes van fer una proposta que combinava la biblioteca amb la conservació de les restes, però en el projecte aquestes quedaven completament anorreades. Es va produir un gran debat als mitjans: la compatibilitat o no del jaciment i la biblioteca. És a dir, tirar endavant el projecte “dos en un” o ubicar la biblioteca en un altre indret per construir al Born un gran equipament museístic a partir de les restes arqueològiques. Òbviament, també hi influí el fet que el barri exhumat fos un testimoni viu de la Barcelona derrotada el 1714. I també es van creuar aspectes demagògics, com considerar una biblioteca con un equipament cultural avançat, mentre que l'arqueologia (del segle XVII!) era quelcom tronat i poc atractiu. Va ser un debat transversal: hi havia polítics (de tots els partits), associacions de veïns, arquitectes, acadèmics, professionals, opinadors i periodistes, en els dos bàndols. El debat mediàtic va ser molt dur.

Però l'AMC i la resta del sector acadèmic i professional apostava clarament per dissociar els dos projectes, atesa la gran força museogràfica del jaciment. La tasca de l'AMC va ser fonamental per salvar el Born com a equipament museístic específic. En un comunicat, difós el 18 d'abril de 2002, l'AMC considerava incompatible la coexistència entre el jaciment, a efectes de conservació i museïtzació, amb la biblioteca. Apostava per reubicar la biblioteca en un altre lloc. L'AMC va impulsar dues línies d'actuació: per una banda, la recollida de signatures i la presentació d'instàncies per a la declaració del jaciment com a BCIN i, per l'altra, la participació en la plataforma d'associacions que es va crear i que va liderar.

La Plataforma de les Associacions del Patrimoni i la Gestió Cultural de Catalunya (PAPAGEC) va sorgir a principis de l'any 2002 per defensar el Born i la Biblioteca Central de Barcelona com dos equipaments independents i dissociats. Estava formada per l'Associació d'Arqueòlegs de Catalunya, l'Associació d'Arxivers de Catalunya, l'Associació Catalana per a la Recerca en Arqueologia Medieval, l'Associació de Museòlegs de Catalunya, l'Associació de Professionals de la Gestió Cultural de Catalunya, l'Associació de Restauradors Conservadors de Catalunya, el Grup Tècnic –Associació Professional– dels Conservadors Restauradors de Catalunya, i la Societat Catalana d'Arqueologia. També va rebre el suport d'altres associacions com, per exemple, l'Associació Catalana de Crítics d'Art.

Les accions que es van portar a terme van ser diverses i en diversos fronts, però van tenir el punt culminant en el manifest *Volem els llibres i volem les pedres*:

Barcelona es mereix dos grans equipaments culturals (30 d'abril 2002), així com en l'acte públic que es va celebrar al FAD el 2 de juliol del mateix any amb l'assistència de més de 250 persones.

El procés de decantació i salvament del Born com a equipament propi no va ser gens fàcil. Encara que ara, vist amb distància, sembla que ja fa molt de temps que va passar, i que era evident que el Born havia de ser un conjunt patrimonial de primer ordre internacional, no va estar mai clar que s'aconseguiria fins el dia que l'alcalde Clos va anunciar que la biblioteca es faria en un altre indret, durant el Congrés Internacional de Museïtzació de Parcs Arqueològics (octubre de 2002) que se celebrava al Saló del Tinell.

Tot aquest procés està recollit en un article de *L'Avenç* (Menéndez, Pastor, 2002), en què es detalla com es va desenvolupar el combat mediàtic i polític, i el paper i els arguments de tots els agents intervinents en el formidable debat que es va produir.

L'AMC i la resta d'associacions vam intentar ser presents en el procés posterior de restauració i museïtzació del Born per garantir-ne un bon resultat. Les dificultats continuaven sent múltiples i de tota mena. Es deia que si no es feia la biblioteca, es perdria la inversió del Ministeri de Cultura. I alguns responsables públics de patrimoni cultural defensaven, sense cap vergonya, que fer la biblioteca sobre el jaciment era la millor solució per poder mantenir-lo net i amb un ús continuat.

El juny del 2004 la PAPAGEC va presentar a l'Ajuntament el document *El Born: idees i criteris per al projecte museològic*. Defensàvem que calia elaborar i encarregar un projecte museològic que condicionés el programa arquitectònic. Cal destacar que la majoria de recomanacions es van tenir en compte, però no totes. Per exemple, no ens van fer cas en la principal reivindicació: «Cal que les administracions encarreguin un projecte museològic previ, i que posteriorment convoquin un concurs públic i obert per tal d'elaborar el corresponent projecte arquitectònic i museogràfic». Així que l'Ajuntament, després d'analitzar els pros i contres, va decidir continuar i reformar el projecte arquitectònic previ amb el mateix equip d'arquitectes que havia fet el projecte original (Soria-Cáceres), i va tirar endavant i presentar un projecte museogràfic no adjudicat per concurs públic.

La PAPAGEC es va intentar consolidar com a coordinadora associativa amb altres lluites (com Can Ricart), però finalment no va tenir continuïtat. La bona relació entre les associacions professionals del patrimoni ha continuat amb diverses iniciatives formatives i d'activitats conjuntes, sobretot el 2007 (vegeu apartat 5.4).

El Born Centre Cultural, després de diversos canvis polítics que van influir en el discurs museogràfic final, es va inaugurar l'11 de setembre del 2013 i va ser un

dels elements patrimonials centrals dels actes del Tricentenari. El flux de visitants va ser espectacular. L'equipament mostrava 8.000 m² de carrers i cases i, en quatre altells, una exposició permanent, una sala de temporals, un auditori, i un restaurant i botiga. Cert és que les polèmiques van continuar. Hi va haver manifestacions de veïns, que protestaven per la pèrdua d'aparcaments al seu entorn. Però ara el Born (fins al març d'aquest any, dirigit per una museòloga) és un edifici cultural emblemàtic de la ciutat, viu i dinàmic, malgrat que a partir de 2015 ha patit gradualment una transmutació cap a un centre de memòria (Born Centre Cultural i de Memòria), que ha posat en segon terme la seva càrrega historicoarqueològica.

No sempre les reivindicacions professionals de l'AMC arriben a bon port, però en aquest cas podem estar satisfets dels objectius aconseguits. Tot i que ens queda una recança. Nosaltres lluitàvem tant per les pedres com pels llibres (en llocs, això sí, diferents). Però la Biblioteca, que s'havia d'ubicar a l'Estació de França, encara no s'ha construït.

10.5. El litigi de l'art de la Franja i de Sixena

Aquest tema és etern i complex. Ho és tant, que fa trenta anys que en parlem. I en continuarem parlant durant els propers, malauradament, perquè tenim mala peça al teler.

Quan el 1995 es va crear el bisbat de Barbastro-Montsó, amb la inclusió de 113 parròquies de la Franja (comarques catalanoparlants de l'Aragó) que fins llavors havien pertangut al bisbat de Lleida, el nou bisbat (amb el suport de les autoritats civils aragoneses) va reclamar 111 obres d'art d'aquestes antigues parròquies que lògicament estaven en el museu diocesà corresponent, el de Lleida. D'altra banda, les autoritats aragoneses també van reclamar a Catalunya les obres del monestir de Sixena, tant la col·lecció moble adquirida per la Generalitat i el MNAC els anys 1983 i 1984, dipositades al MNAC i al Museu de Lleida Diocesà i Comarcal (MLLDC), com les pintures murals salvades per la Generalitat republicana el 1937 i instal·lades al MNAC.

A l'AMC es va començar a tractar el tema el febrer de 1997, a nivell de JD i al si de la secció territorial de Lleida, que sempre ha estat l'òrgan que ha redactat els diferents posicionaments de l'AMC al llarg dels anys. El juliol de 1998 es presenta el manifest de l'AMC sobre el patrimoni artístic del Museu de Lleida.

El posicionament de l'AMC era clar: la defensa de la unitat i la integritat de la col·lecció del museu, fruit de la formació natural d'un fons coherent a base de donacions i adquisicions legítimes, la major part constatables documentalment.

No es feia altra cosa que defensar el que és un museu, un conjunt de fons de diferents orígens i, per tant, es rebutjava un mal entès principi de procedència com a motiu per disgregar col·leccions, que només era aplicable en cas d'espoli, que no era el nostre cas.

L'AMC intentava no entrar en aspectes jurídics, polítics, lingüístics i sentimentals (la relació de la Franja amb Catalunya), sinó només en aspectes tècnics i museològics. Però és sabut que el tema s'ha contaminat políticament, fins a derivar en un conflicte entre comunitats autònomes. I va començar un enfrontament que ha estat judicialitzat i que roman, encara avui, en mans dels tribunals, amb un seguit de sentències i recursos pendents, que aquí no tenim espai per relatar.

Cada vegada que apareixia una nova fase del conflicte als mitjans, l'AMC es pronunciava, reiterant la seva posició. Així ho va fer la JD el 24 de setembre de 2005. El 2006, el Departament de Cultura va convocar el president de l'AMC per demanar l'opinió de l'entitat sobre aquest litigi. Carles Marfà i Jesús Navarro, com a vocal de Lleida, van elaborar un document que va aprovar la JD i lliurar a la GC, en què es defensava la unitat i la integritat de la col·lecció, amb criteris professionals i no polítics, i en què també es plantejaven solucions constructives i de consens, basades en la cooperació entre governs i entre museus. L'AMC va reafirmar les seves posicions a la XI Assemblea (3 de febrer de 2007) i a la XV Assemblea (5 de març de 2011).

L'any 2016 esclata el conflicte sobre la devolució dels béns procedents del monestir de Sixena, que va implicar el posicionament de l'AMC en diversos moments. L'AMC va emetre un comunicat de suport a la permanència dels esmentats béns culturals al MLLDC i als recursos judicials presentats pel museu i el DC. També es va subscriure el manifest impulsat pel museu i per diverses institucions culturals lleidatanes (juny 2016) i van ser presents a la festa reivindicativa organitzada pel museu (juliol 2016). D'altra banda, l'AMC va emetre un informe tècnic relatiu a la descatalogació dels béns procedents del monestir de Sixena, integrats a les col·leccions del Museu de Lleida (desembre 2016). En paral·lel, l'AMC va participar activament en els posicionaments de la JMC, com la declaració del MLLDC com a museu d'interès nacional (2017) i els dictàmens del 30 de novembre i 9 de desembre de 2017, en defensa de les tesis del museu i del govern de la GC. Després de l'ominosa nit de l'11 de desembre de 2017, en què la policia judicial es va endur a Sixena, amb nocturnitat, i per ordre de la jutge (de forma cautelar i sense sentència ferma), 45 peces del fons del museu originàries de Sixena, l'AMC (que va es va solidaritzar amb el museu aquella nit) va signar el comunicat unitari dels professionals dels museus, fet públic el dia 15 de desembre de 2017.

El 13 de desembre de 2019 l'AMC va signar un comunicat respecte de la sentència del jutjat número 1 de Barbastro, que ordenava la devolució de les obres d'art de la Franja que estaven al Museu de Lleida. Fou signat juntament amb els Conservadors-Restauradors Associats de Catalunya, l'Associació Catalana de Crítics d'Art, l'Associació de Professionals de la Gestió Cultural de Catalunya i la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya, representada pels seus directors.

Desgraciadament aquest litigi continua i no es resoldrà en anys. Segurament algun dia ens adonarem que les dues parts en conflicte ens vam equivocar d'estratègia, que la via judicial no és la idònia, que cal diàleg i concertació per arribar a acords per compartir una col·lecció que és comuna i que cal anteposar els criteris tècnics i museístics (un cas clar és la dificultat i l'absurditat de revertir les pintures murals de Sixena del MNAC). I finalment conclourem que tants esforços i lluites han estat una immensa pèrdua de temps i un irreparable malbaratament de recursos.

10.6. Altres posicionaments

Al llarg dels anys, han estat múltiples els posicionaments que ha adoptat l'AMC, mitjançant cartes o manifestos propis (públics o no) o adherint-se a posicionaments i campanyes impulsades per tercers.

El maig de 1996, la JD va trametre una carta al bisbe de Vic en què li demanava un projecte museològic i museogràfic previ a l'arquitectònic, amb relació al futur Museu Episcopal. Els anys 2000 i 2001 la JD va difondre un manifest i un comunicat, respectivament, sobre el robatori sofert pel Museu d'Arqueologia de Catalunya. El maig de 2001, la JD va elaborar un document sobre la subcontractació i externalització dels serveis culturals als museus. El juny de 2005 la JD donà suport a la protecció de Can Ricart (Barcelona). El 2011, la JD es va posicionar contra el tancament de l'Espai Zero d'Olot i de l'acomiadament del director de l'Àrea de Creació Contemporània d'Olot (amb carta a l'Ajuntament d'Olot).

D'altra banda, l'AMC es va adherir, el 2003, a la Comissió de la Dignitat i a la Plataforma Aturem la Guerra. També es va sumar, el 2003, juntament amb altres entitats, al manifest *No al vandalisme i l'espoliació cultural. En defensa del patrimoni cultural iraquí*. El 2004 es va adherir al comunicat sobre l'atemptat de l'11-M. L'octubre de 2005 la JD formalitza l'acord de l'AMC amb el nou Estatut de Catalunya. El 2007, l'AMC s'adhereix al manifest de les associacions d'arqueologia (Ad'AC, ACRAM i SCA) sobre l'afer de les restes antropològiques de la necròpolis jueva de Tàrraga. El 2011, l'AMC es va sumar al manifest *Per un concurs públic i obert a la*

Direcció del CCCB i de la Virreina Centre de la Imatge. El 2018, l'AMC es va adherir al manifest *Cap a uns museus i uns monuments més inclusius i diversos*, que es va promoure al si de la Xarxa de Museus d'Història el 8 de març d'aquell any. El 14 d'octubre del 2019 l'AMC va emetre un comunicat sobre la sentència del procés, en suport a l'exercici democràtic i al diàleg com a solucions als conflictes polítics, i a la llibertat d'expressió. El 4 de febrer de 2019 la JD de l'AMC va fer pública la declaració sobre l'accés a les direccions de museus sense concurs públic (vegeu l'apartat 9.3 del capítol de defensa professional).

El 2011, l'AMC es va adherir al manifest unitari *No retalleu la cultura* i a les manifestacions corresponents, i l'octubre de 2012, a la campanya de suport als afectats per l'ajornament de pagaments de subvencions del DC. L'AMC es va sumar també a la *Declaració de Catalunya per la Cultura*, impulsada pel Cercle de Cultura el desembre 2012 (vegeu-ne més detall a l'apartat 5.4). L'AMC, el 22 de setembre de 2019, va signar (conjuntament amb l'APGCC, el CRAC i l'ACCA) un manifest en contra de la retallada pressupostària de cultura del 6%, decretat pel govern de la Generalitat el dia 2 d'agost. El gener de 2020, l'AMC es va adherir a la Plataforma Actua Cultura 2%. Un Crit x la Cultura i al seu manifest, impulsat per diverses associacions professionals del camp de la cultura, sobretot d'arts escèniques. Es demana que el pressupost del DC arribi al 2% (ara és del 0,65%) i que es duguin a terme polítiques de planificació cultural que activin el consum cultural i la creació de públics. Es va participar en la concentració del 9 de març de 2020 a la plaça del Rei.

Sobre el MACBA i totes les crisis i polèmiques que ha generat, l'AMC sempre ha estat molt prudent, ja que els posicionaments sempre estaven impulsats per les associacions de creadors, amb criteris artístics i no museològics. Tot i això, la JD, el 8 de gener de 1998, estudià el manifest crític elaborat per l'AAVC i s'hi sumà amb prudència, sense participar en ulteriors accions.

També l'AMC ha participat en els manifestos amb relació al Consell de les Arts (CoNCA) (vegeu apartat 5.1), com per exemple, el manifest en defensa de la cultura i de les arts de febrer de 2013. El novembre de 2016 ens vam adherir al manifest *A favor d'una major implicació social en el foment de les arts i la cultura: compromís amb el mecenatge cultural*, impulsat per l'Ateneu Barcelonès i el CoNCA.

11. A tall de conclusions

La història que teniu a les mans no sols recull la intensa activitat de l'AMC durant els seus 25 anys, sinó que també recupera la història dels seus antecedents associatius (l'Assemblea de Museus, l'ATMC, l'AMCG, el grup de museòlegs del CDL), unes iniciatives sorgides a Catalunya ja en el període de transició democràtica, sense les quals no es poden entendre l'origen i la trajectòria de l'actual AMC. D'altra banda, aquest llibre també és un reflex de la història de la museologia catalana el darrer quart de segle.

Els cinc anys previs a la fundació de l'Associació (1990-1995) van consistir a fer feina de formiga, recosint ferides obertes en un clima institucional polaritzat i amb una situació professional molt dèbil. Una vegada creada l'Associació, el primer pla de treball presentat va definir en gran manera tot el que volia fer l'AMC, i era tan ingent que molts d'aquells objectius encara estan per assolir.

S'han fet moltes coses tots aquests anys, però cal reconèixer que els principis no van ser fàcils. Per posar un exemple, la majoria de socis dels primers anys eren de museus municipals del territori i molt pocs dels museus de Barcelona o de la Generalitat de Catalunya.

Un dels primers objectius va ser reunir el màxim de professionals entorn de la museologia, per tal que aquesta disciplina fos reconeguda políticament i socialment. I per fer-ho possible, en una primera etapa es va incidir en la formació, les publicacions, la imatge corporativa i els posicionaments públics. Aquesta primera etapa podríem dir que és la del reconeixement de la professió. Aviat l'AMC entrà en una etapa de desenvolupament i consolidació.

Per altra banda, la història de l'AMC, per raons de cronologia, va lligada a la llei de museus que es va aprovar l'any 1990, cinc anys abans de la fundació de l'AMC. Just ara, quan escrivim aquestes línies, es compleixen els 30 anys de la llei de museus i els 25 de l'AMC.

Tot i no ser fàcil, resumirem aquí en uns pocs paràgrafs les fites assolides per l'AMC aquests 25 anys. Podem estar orgullosos dels èxits assolits, que són molts, però també esmentarem al mateix temps algunes mancances o objectius no aconseguits, si més no amb relació als successius programes de treball.

1. L'AMC ha assolit una relació estable, sostinguda i regular amb les administracions (amb el CoNCA, la JMC, i sobretot amb la DGPC) que li ha permès consolidar un estatus d'interlocutor reconegut, amb alts i baixos en les relacions i en l'obtenció de resultats, però que, sens dubte, ha comportat el reconeixement de la professió i la consolidació de l'AMC com a veu autoritzada en el marc de les polítiques de museus i patrimoni del país. Aquest rol s'ha materialitzat en la valoració crítica del desplegament de la llei de museus i en la participació activa de l'AMC en els debats dels successius plans de museus, de forma més crítica entre els anys 2009 a 2016, i amb una implicació més directa en els continguts a partir de 2016 (Museus 2030. Pla de Museus de Catalunya). Aquest clima positiu dels darrers anys també ha permès la participació de l'AMC en les comissions de valoració de subvencions i en els tribunals de projectes museogràfics. D'altra banda, l'AMC ha aconseguit de forma regular i continuada el suport econòmic de les administracions per tirar endavant els seus projectes (revista, manuals, formació, etc.).

Un exemple d'aquesta interlocució útil i reeixida fou la participació en el debat i la negociació per a l'aprovació del decret sobre personal tècnic i directiu de museus (1995-2001). Aquest fet comportà el reconeixement de l'AMC, per part de la DGPC, com a interlocutor professional vàlid i imprescindible.

Una altra fita, tot i que no fou immediata, ha estat l'accés a la comissió executiva de la Junta de Museus de Catalunya, amb una vocalia pròpia de l'AMC, *de facto* des de 2010 i *de iure* des de 2018 (tot i que els presidents hi eren presents, des de 2005, en representació de tercers). Cal destacar també la presència majoritària de socis i sòcies de l'AMC, des dels anys 2000, a l'esmentat òrgan.

La capacitat d'influència en la política museística del país, tot i ser notable, com hem vist, mostra també ombres. L'AMC no ha estat escoltada amb relació a la llei de museus, o sobre altres mesures, com la creació de l'Agència Catalana de Patrimoni Cultural. Tampoc ha estat capaç de teixir consensos entre les administracions públiques en alguns aspectes tècnics relatius a la professió, com per exemple, la governança dels museus amb l'autonomia imprescindible, la formalització normativa de la documentació i continguts que ha de tenir un projecte museològic previ a l'arquitectònic, o l'elaboració de programaris informàtics comuns per documentar i gestionar les col·leccions.

Tot i els avenços, encara cal recórrer un llarg camí per assolir un reconeixement ple de la professió, en el pla social i institucional. La nostra presència institucional i el nostre pes com a referent han quedat limitades per la nostra debilitat estructural.

2. L'AMC ha desenvolupat una considerable programació regular d'activitats de formació, amb diverses intensitats i resultats segons els períodes, amb la convocatòria de seminaris anuals els primers anys (1996-1999), la consolidació dels tallers de museologia a partir de 2013, i la realització d'una gran quantitat de visites tècniques i professionals a museus i altres equipaments al llarg dels 25 anys. També s'han ofert cursos conjuntament amb les universitats, amb notable èxit, com l'Escola d'Estiu de Museologia de Girona (2000-2006). També s'ha participat en cursos i jornades organitzades per tercers, amb importants descomptes per als socis de l'AMC. Un dels objectius establerts des de 1996 (i recurrent en programes posteriors) era la celebració d'un congrés de museologia, que no es va realitzar mai.
3. Amb relació a l'oferta universitària, l'AMC no ha estat capaç d'influir en la munió de postgraus i màsters universitaris en matèria de museus i patrimoni. Tot i que l'AMC mai ha adoptat una posició oficial sobre quin model de titulació universitària defensava, el cas és que no s'ha aconseguit una titulació oficial universitària (de grau o postgrau) de museologia. Tot i això, l'AMC ha col·laborat en diversos postgraus i màsters, participant en els plans d'estudis, i oferint places amb descomptes als seus associats.
4. L'Associació ha assolit una notable activitat editorial, amb la publicació de la revista *Mnemòsine* (2004-2020), amb nou números publicats (els darrers en línia, i els quatre primers, editats conjuntament amb el Museu d'Història de Catalunya) i dels Manuals de Museologia (quatre manuals editats des de 2012, sense oblidar el precedent de 1998).
5. Un altre fet positiu indiscutible ha estat la instauració dels Premis AMC de Museologia, de caràcter biennal, amb vuit edicions des de la seva creació el 2005, coincidint amb el 10è aniversari de l'AMC. Els premis van tenir un precedent amarg: la suspensió de l'acte d'homenatge i reconeixement a Josep Maria Ainaud el 1995. En aquesta qüestió, l'AMC ha hagut d'optar per l'autoreconeixement, atès que els Premis Nacionals de Cultura (convocats pel DC i després pel CoNCA) mai van tenir en compte la museologia com a especialitat.
6. En defensa professional, l'AMC ha evidenciat la seva limitada capacitat d'incidència en els problemes de la professió, com són els conflictes i les disfuncions laborals o les males pràctiques, sobretot amb relació a les convocatòries de personal, tècniques i de direcció, així com enfront de l'implacable avenç de l'externalització i de la precarietat laboral. Però l'AMC ha estat amatent i expeditiva i ha denunciat, davant dels titulars dels centres, nombroses actuacions

inadequades en aquestes matèries (nomenaments sense concurs, convocatòries no transparents o amb categories inferiors a la superior, etc.), de manera sempre constructiva i quasi mai de forma pública. L'AMC ha participat en alguns tribunals de selecció de personal, però sempre per sota dels objectius que s'havia marcat. Tampoc es van materialitzar altres propostes, com l'assessorament d'un bufet jurídic o la creació d'una borsa de treball.

7. L'AMC ha estat present en nombroses campanyes i manifestos reivindicatius relacionats amb el patrimoni i la cultura. Una de les més reeixides fou la participació en la campanya *Volem els llibres i volem les pedres*, amb relació al Born (2002). També hem defensat la permanència en els museus catalans de l'art de la Franja d'Aragó i de Sixena, amb criteris professionals i científics.
8. Precisament va ser la mobilització del Born la que ens va permetre treballar conjuntament, per primera vegada, amb altres associacions professionals del patrimoni. La col·laboració amb altres associacions (des dels restauradors als gestors culturals) ha estat constant. Però, possiblement, no hem estat àgils a l'hora de valorar els canvis que afecten i afectaran els museus i el patrimoni cultural en general quant als nous perfils professionals, la seva diversificació o la seva polivalència —que van més enllà del museòleg—, i a l'hora de repensar el paper que han de tenir els diferents col·lectius professionals organitzats. També tenim al davant nous reptes digitals. Però és indiscutible que l'elaboració i publicació, per part de l'AMC, del projecte de perfils professionals de museus (2016-2020) ha estat una contribució que, de segur, haurà de tenir continuïtat.
9. D'altra banda, l'AMC ha elaborat un web amb una alta qualitat tècnica, després d'una quantitat ingent d'esforços de molta gent de l'AMC que s'hi ha deixat la pell, i d'innombrables reformes, renovacions, canvis de format i dificultats tècniques. Però el web no s'ha consolidat com una eina quotidiana de treball dels membres de l'AMC. El web de l'AMC va ser una iniciativa molt pionera. L'entitat ja havia editat un butlletí amb notable èxit (1995-1998), però aviat va entrar en crisi perquè l'AMC va veure clar que el futur era *on line*. El mitjà de contacte més habitual entre els socis ha estat la llista electrònica. Però el web obre un munt de possibilitats que no s'han explotat. Pel que fa als serveis al soci, més enllà de la formació i les publicacions, l'oferta de beneficis i avantatges és certament limitada.
10. Des del punt de vista organitzatiu intern, l'AMC s'ha consolidat amb prudència i fermesa. Sempre ha mantingut una gran estabilitat econòmica, amb un coixí econòmic important com a romanent any rere any. La dependència econòmica, via subvencions, de les administracions, és una tònica habitual de les entitats

com la nostra. L'AMC ha gaudit d'una secretaria tècnica (remunerada) potent des de 2005. Una assignatura pendent ha estat la manca d'una seu estable de l'AMC, i amb un cost raonable.

Seguint amb les qüestions organitzatives, cal dir que l'AMC ha assolit una estabilitat notable quant al treball de les seves juntes directives (amb una renovació constant dels membres) i a la convocatòria d'assemblees. Un aspecte que ha tingut alts i baixos és l'enquadrament de les sòcies i socis en les seccions territorials. Aquestes han funcionat en alguns períodes de forma discontinua. La de Barcelona no ha funcionat mai. Tampoc s'han creat comissions sectorials *ad hoc*, amb participació de socis, al marge d'algunes de creades per la JD per a aspectes puntuals. El creixement de l'AMC ha estat sostingut fins l'any 2010 (any que registra el màxim amb 507 socis). Llavors s'inicià una etapa de davallada fins al 2015, any en què l'AMC ha tornat a repuntar fins al 2020 (494 socis el 2021). La influència de l'AMC en els museus catalans i en el sector en general és notable, però es troba a faltar la participació dels professionals més joves i una major renovació generacional al si de l'Associació.

11. Deixem per al final un deute pendent, un objectiu no assolit no menys important i especialment dolorós per als qui escrivim aquestes línies. Es tracta de la no publicació de les actes de les Jornades del Perfil Professional del Museòleg, realitzades al Museu Marítim de Barcelona l'any 1994. Era una de les previsions de la primera JD electa del 1995, que finalment no es va materialitzar. Doncs bé, en paral·lel a la confecció d'aquest treball, hem recuperat aquelles actes i les hem publicat al web de l'AMC. <http://museologia.cat/uploads/documents/95-document.pdf>.

S'ha fet molta feina, però queda molt per fer. Hem procurat posar per escrit la petjada que ha deixat l'AMC, per saber d'on venim i palesar el camí recorregut, com un punt d'inflexió per agafar noves forces, obrir nous debats i reflexions i continuar endavant, especialment amb la participació de les noves generacions de companyes i companys que tenen un futur ple d'il·lusions i que són els que hauran d'escriure els següents capítols d'aquesta història.

Acabem fent nostres les paraules que ens va dedicar el president Carles Marfà quan li vam demanar la seva col·laboració en aquesta història: «És cert que costa fer memòria i, a més a més, decidir-se a destacar o obviar fets i moments. Una tria sempre difícil perquè va ser molta la feina que han fet les diferents juntes i presidències de l'AMC en aquest quart de segle. Costa molt, també, perquè els petits èxits o els fracassos no van ser mai personals, sinó col·lectius (i aquí radicava la nostra força) i la seva interpretació sempre serà subjectiva».

Bibliografia

- AAVV (1978). *Estudi i valoració objectiva del patrimoni cultural dels nostres museus i arxius*. Congrés de Cultura Catalana. Resolucions. Vol. III. Àmbit d'Arts Plàstiques.
- AAVV (1985). *Primeres Jornades de Museologia* (Montserrat-Montblanc, 1981). Associació de Treballadors de Museus de Catalunya (ATMC).
- ALCALDE, Gabriel (1994). *L'Associació de Museòlegs de les Comarques de Girona*. Jornada sobre el Perfil Professional del Museòleg. Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya (Grup de museòlegs) / AMCG. (Barcelona, del 23 de novembre de 1994).
- ALCALDE GURT, Gabriel (2005). "Museòlegs i museòlogues: una aproximació a les transformacions d'una professió" (en el marc del Dossier "La llei de museus; 15 anys després"), a *Mnemòsine. Revista catalana de Museologia*, núm. 2, p. 95-102. Associació de Museòlegs de Catalunya – Museu d'Història de Catalunya.
- Associació de Treballadors de Museus de Catalunya (ATMC) (1984). *Documents per a la història de l'Associació de Treballadors de Museus de Catalunya*. Documents 1. Assemblea de Museus de Catalunya. Dossier reprografia editat per l'ATMC.
- BARJAU, Santi; MENÉNDEZ, F. Xavier; RUEDA, Josep Manuel (1994). "Algunes reflexions sobre el perfil del museòleg en el marc del patrimoni cultural". Ponència presentada a la Jornada sobre el Perfil Professional del Museòleg. Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya (Grup de museòlegs) / AMCG. (Barcelona, 23 de novembre de 1994).
- BARRI, Maria Josep; FARRÉ, Maria Carme; MENDOZA, Cristina; OCAÑA, Maria Teresa; SENDRA, Eloïsa (1979). *Guia dels Museus de Catalunya*. Barcelona: Caixa de Pensions La Caixa.
- BLANC, Maria Teresa (2018). *La gestió dels museus i el patrimoni en les polítiques culturals a Catalunya (1980-2018)*. Tesi doctoral. UAB. Departament d'Art i Musicologia. Facultat de Filosofia i Lletres. (Director: Dr. Daniel Rico Camps).
- FERRAN, Domènec (1994). *El grup de Museòlegs del Col·legi de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya*. Jornada sobre el Perfil Professional del Museòleg. Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya (Grup de museòlegs) / AMCG (Barcelona, 23 de novembre de 1994).
- FORASTÉ CASAS, Mireia; LÓPEZ MIGUEL, Olga; MENÉNDEZ I PABLO, F. Xavier (2019). *El projecte de definició de perfils professionals de museus*. Publicació on-line web AMC.
- GARCÍA, Andrea (2004). "Etapas per a la història dels museus de Catalunya. De la l'ATMC a l'AMC", a *Mnemòsine. Revista catalana de Museologia*, núm. 1, p. 195-197. Associació de Museòlegs de Catalunya – Museu d'Història de Catalunya.

- GARCÍA, Andrea; MENÉNDEZ, F. Xavier (1999). "Els Museus a Catalunya 1977-1997", a FUNDACIÓ CONGRÉS DE CULTURA CATALANA (DIVERSOS AUTORS). *De les Idees als fets. Reflexions al cap de 20 anys del Congrés de Cultura Catalana*. Barcelona: Edicions 62, p. 243-246.
- GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA (1982). *Conservació-restauració dels museus de Catalunya*. Pel Grup Tècnic de Conservació-Restauració de l'Associació de Treballadors dels Museus de Catalunya. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.
- GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA (2010). *Recomanacions per a la creació i la gestió de museus* (inclou el pla de museus de 2018 i un annex amb la llei de museus de 1990 i els decrets de 1992 i 1991). Barcelona: Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya. (Edició a cura de Daniel Solé).
- GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA (2015). *Pla de Museus de Catalunya*. Document de treball 2015-2025. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. <https://cercles.diba.cat/documentsdigitals/pdf/E150224.pdf>.
- GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA (2017). *Museus 2030. Pla de Museus de Catalunya*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. https://cultura.gencat.cat/web/.content/sscc/pla-museus-2030/documents/PMC_web.pdf.
- LORENTE, Jesús Pedro, SOLÉ I LLADÓS, Daniel (2006). "El patrimonio de la Franja. Buscando el consenso", a *El País*, 5 de juny.
- MARFÀ I RIERA, Carles (2000). "L'Associació de Museòlegs de Catalunya", a *Informatiu Museus*. Barcelona: Departament de Cultura Generalitat de Catalunya, núm. 47, estiu 2000.
- MARFÀ I RIERA, Carles (2005). "10 anys de l'AMC, l'Associació de Museòlegs de Catalunya", a *Butlletí informatiu del Museu d'Art de Girona*, núm. 58, estiu 2005.
- MARFÀ, Carles; SOBREQÜÉS, Jaume (2005). Editorial. "15 i 10 anys", a *Mnemòsine. Revista catalana de Museologia*, núm. 2, p. 5-6. Associació de Museòlegs de Catalunya–Museu d'Història de Catalunya.
- MENÉNDEZ, F. Xavier; PASTOR, Isidre (2002). "El futur del Born. Una polèmica ciutadana a l'entorn del patrimoni", a *L'Avenç*, núm. 273, octubre 2002, p. 66-77.
- MENÉNDEZ I PABLO, F. Xavier (2019). *Marc legislatiu, polítiques, govern i governança dels museus i del patrimoni cultural de Catalunya: balanç i propostes*. Treball Final del Diploma de postgrau Direcció Estratègica de Museus i Centres Patrimonials, 3a ed., UdG. Juliol 2019. Inèdit.
- MENÉNDEZ I PABLO, F. Xavier; SOLÉ I LLADÓS, Daniel (2018). "La Agencia Catalana del Patrimonio Cultural, una institución nacida bajo la crisis (2014-18)". Comunicació presentada al *XIV Congreso. Crisis económica, patrimonio cultural y museos*. Sant Sebastià, 18-19 d'octubre de 2018. Hi ha una versió llarga (íntegra) del treball a https://www.academia.edu/38033515/La_Agencia_Catalana_del_Patrimonio_Cultural_una_institucion%C3%B3n_nacida_bajo_la_crisis_2014-18_

- SAGUÉS, Ramon (1994). *L'Assemblea de Museus i l'Associació de Treballadors de Museus de Catalunya*. Jornada sobre el Perfil Professional del Museòleg. Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya (Grup de museòlegs) / AMCG. (Barcelona, 23 de novembre de 1994).
- SOLANILLA, Laura (2006). "De la trinxera al màster: un nou espai formatiu per a la gestió de la cultura", a *Digitum*, núm. 8, maig 2006.
- SOLÉ I LLADÓS, Daniel (1997). "El caso del bosquimano de Banyoles. Ética, compromiso social y opinión pública de la profesión", a *Revista de Museología*, núm. 11, juny 1997.
- SOLÉ I LLADÓS, Daniel (1999). "Debats de Museòlegs", a *Revista de Girona*, núm. 194, maig-juny 1999.
- SOLÉ I LLADÓS, Daniel (2005). "A la tercera, el Born i la Biblioteca", a *Full de la Societat Catalana d'Arqueologia*, maig 2005.
- SOLÉ I LLADÓS, Daniel (2010). "Planificación y participación social en los museos de Cataluña: un recorrido histórico y algunas reflexiones", a *Congreso Política y participación social en los proyectos patrimoniales y museísticos*. Universidad de Donostia, 28-29 d'octubre de 2010.
- TRULLEN, Josep Maria (2008). "La Junta de Museus de Catalunya de l'any 1981 a l'any 2007", a: GARCÍA, Andrea (et al). *Cent anys de la Junta de Museus de Catalunya: 1907-2007*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, p. 219-247.
- XARRIÉ I ROVIRA, Josep Maria (2002). *Restauració d'obres d'art a Catalunya*. Biblioteca Abat Oliva, núm. 244. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Annexos

Publicacions AMC

- Directori socis (febrer 1996, març 1997, 1999 i novembre 2004).
- Díptic *Fes-te'n soci*. 1995 i 1999.
- Estatuts.
- *Butlletí AMC*. 5 núm. 1: març-maig 1996; 2: juny-agost 1996; 3: octubre-desembre 1996; 4: gener-març 1994; 5: abril-octubre 1997.
- (Col·laboració). AAVV. *Patrimoni Cultural i drets d'autor. Instruments per a la seva gestió*. Ajuntament de Girona (en col·laboració amb AMC i AAC), 1998.
- Ponències del seminari *Taxació i assegurances d'objectes museístics* (Girona, 7 i 14 de febrer de 1997). Papers de l'AMC, 1, maig 1998.
- *El Visitant. Guia del Patrimoni Cultural i Natural de les comarques de Girona*. AMCG. Girona, 1 d'abril de 1998. (Autors: David Santaulària Serra i Joan Vicens i Tarré).
- *Mnemòsine. Revista catalana de Museologia*. Editats: 1-8. A partir del l'any 2004 (fins al núm. 4, amb el MHC; dels núms. 5 a 8, coeditats amb el DCGC). Núm. 9: on-line.
 - Núm. 1. 2004. MHC / DCGC - AMC. Dossier monogràfic: *Els museus militars: museïtzar la guerra, impulsar la pau*.
 - Núm. 2. 2005. MHC / DCGC - AMC. Dossier monogràfic: *La llei de museus: 15 anys després*.
 - Núm. 3. 2006. MHC / DCGC - AMC. Dossier monogràfic: *Els museus d'història*.
 - Núm. 4. 2007. MHC / DCGC - AMC. Dossier monogràfic: *Els museus etnològics: nous desafiaments, noves perspectives*.
 - Núm. 5. 2008/2009. AMC, amb el suport DCGC. Dossier monogràfic: *Recerca universitària i museologia*.
 - Núm. 6. 2010/2011. AMC - DCGC. Dossier monogràfic: *La memòria incòmoda*.
 - Núm. 7. 2012 /2013. AMC - DCGC. Dossier monogràfic: *Museus d'art, cercant nous models*.

- Núm. 8. 2014/2015. AMC - DCGC. Dossier monogràfic: *Museus de Ciències Naturals*.
 - Núm. 9. 2019. AMC-DCGC.
 - Núm. 10. 2020. AMC-DCGC.
 - Núm. 11. 2021. AMC-DCGC.
- Manuals de Museologia
 - Manual de Museologia 1. *La il·luminació als museus*, 2012.
 - Manual de Museologia 2. *Moviment d'obres d'art: préstecs, manipulació, conservació i exhibició*, 2017.
 - Manual de Museologia 3. *Museus i propietat intel·lectual*, 2018.
 - Manual de Museologia 4. *Planificació estratègica de museus i centres patrimonials*, 2021.
 - Forasté Casas, Mireia; López Miguel, Olga; Menéndez i Pablo, F. Xavier (2019). *El projecte de definició de perfils professionals de museus*. Publicació al web AMC.

Períodes presidencials

1. Joan Mayné (1995-1997)
2. Carles Marfà (1997-2007)
3. Carme Clusellas (2007-2015)
4. Olga López (2015-2019) i Mònica Borrell, presidenta en funcions (2019)
5. Joan Vicens i Tarré (2019-)

Assemblees AMC

- I. Girona, 30/6/1995. MHG. President: Joan Mayné.
- II. Barcelona, 2/3/1996. Centre d'Art Santa Mònica.
- III. Igualada, 8/3/1997. Museu Comarcal de l'Anoia.
Assemblea extraordinària, Sant Cugat, 5/7/1997. Canvi president: de Joan Mayné a Carles Marfà.
- IV. Barcelona, 30/5/1998. MMB.
- V. Tarragona, 16/6/1999. Museu d'Art Modern.
- VI. Sant Feliu de Guíxols, 22/10/2000. Museu d'Història de la Joguina.
- VII. Vic, 6/4/2002. Museu d'Art de la Pell.
- VIII. Barcelona, 22/11/2003. Museu Picasso.
- IX. Barcelona, 11/12/2004. CosmoCaixa.
- X. Barcelona, 22/12/2005. MHC.
- XI. Barcelona, 3/2/2007. MHC (corresponent a 2006). Canvi de president: de Carles Marfà a Carme Clusellas.
- XII. Barcelona, 15/2/2008. MAC.
- XIII. Badalona, 28/2/2009. Museu de Badalona.
- XIV. Cerdanyola del Vallès. 17/4/2010. Museu d'Art de Cerdanyola.
- XV. Barcelona, 5/3/2011. Temple de la Sagrada Família.
- XVI. Barcelona, 26/4/2012. MMB.
Ass. extraord. Barcelona. Aprovació estatuts. 15/12/2012. MHC.
- XVII. Barcelona, 27/4/2013. MAC.
- XVIII. Barcelona, 26/4/2014. CaixaForum. A mig període, dimiteix Carme Clusellas i actua Olga López com a VP.
- XIX. Barcelona, 18/4/2015. Museu de les Cultures del Món.
Canvi presidenta: Olga López.
- XX. L'Hospitalet de Llobregat, 30/4/2016. Museu de l'Hospitalet.
- XXI. Sant Cugat del Vallès, 1/4/2017. Museu del Monestir.
- XXII. Esplugues de Llobregat, 27/1/2018. Museu Can Tintoré. Abans d'acabar el període, dimiteix Olga López i actua Mònica Borrell com a VP.
- XXIII. Barcelona, 30/4/2019. MMB. Canvi president: Joan Vicens i Tarré.

Cronologia i relació d'activitats AMC

- 13/12/1995. Visita de preinauguració del Romànic MNAC. 60 assistents. Taula rodona final.
- 6/2/1996. Visita de preinauguració Expo Energeia MNACTEC. 21 assistents.
- 7/2/1997 i 14/2/1997. Seminari *Taxació i assegurances d'objectes museístics*. Girona. AMCG. Coordina: Salvador Claret. 91 assistents.
- 2/3/1996. Sessió de treball de preinauguració. MHC. Comissària: Carmen Laura Gil. En el marc de la II Assemblea, 60 assistents.
- 8/3/1997. Visita al Museu Comarcal d'Igualada, en el marc de la III Assemblea.
- 27/6/1997-28/6/1997. Seminari *Patrimoni i desenvolupament local*. 40 assistents. Organitza: Grup de Pirineus AMC (ST Lleida).
- 5/7/1997. Visita CRBMGC Sant Cugat, en el marc de l'Assemblea extraordinària.
- 19/2/1998 i 26/2/1998. Seminari teoricopràctic sobre il·luminació d'exposicions *Llum i ombra*. Barcelona. Coordina: Josep Muntal. Responsable de continguts: Carles Falguera. Col·labora: ERCO. 60 assistents. Amb visites a museus.
- 7/7/1997-11/7/1997. Curs sobre *Didàctica de museus*. Dins de la XXIV Escola d'Estiu del Col·legi de Llicenciats. Impartit per Mònica Borrell i Teresa González. 27 assistents.
- Estiu 1997. Curs sobre *Serveis de difusió i didàctica de museu*. Universitat d'Estiu de Terrassa. Impartit per Neus Peregrina.
- 11/10/1997. Visita Gòtic MNAC. 31 assistents.
- 30/5/1998. Visita d'una exposició temporal del MMB, en el marc de la IV Assemblea de l'AMC.
- 16/6/1999. Visita a la vila romana dels Munts (Altafulla), en el marc de la V Assemblea de l'AMC celebrada a Tarragona.
- 5/11/1999-6/11/1999. Seminari sobre polítiques d'adquisicions. Impartit a la Facultat de Lletres UdG i al Museu d'Art de Girona. Convoca AMCG i AMC. Èxit d'assistència.
- 19/5/2000-20/5/2000. Jornades tècniques *Les noves tecnologies: museus i patrimoni cultural* en el marc de Tecnoart 2000, a la Fira de Barcelona. Organitza AMC i Tecnoart. 120 assistents.
- Estiu 2000. 1a edició del Curs d'Estiu de Museologia a Girona, *L'usuari com a protagonista*. AMC i UdG. Confluí amb les XIII Jornades de Museus i Administració Local de la Diputació de Barcelona (Granollers). Nombrosa participació.

- 2000. Curs de postgrau de museologia amb la UB. ST Lleida-Pirineus de l'AMC.
- 22/10/2000. Visita al Museu d'Història de la Joguina de Sant Feliu de Guíxols, en el marc de la VI Assemblea de l'AMC.
- 8/3/2001. Seminari *La Llei de Propietat Intel·lectual i la seva aplicació*. Tarragona. ST de Tarragona de l'AMC, conjuntament amb el Col·legi d'Advocats de Tarragona.
- 4/7/2001. Sessió de treball *Les associacions professionals de museus: reptes de futur*, en el marc de la Conferència de l'ICOM Barcelona 2001.
- Estiu 2001. 2a edició del Curs d'Estiu de Museologia a Girona, *Relacions entre els museus i la Xarxa*. AMC i UdG. Més de 40 inscrits.
- 6/4/2002. Visita al MEV, en el marc de la VII Assemblea, celebrada al Museu d'Art de la Pell de Vic.
- 16/7/2002-17/7/2002. 3a edició del Curs d'Estiu de Museologia a Girona. AMC i UdG.
- 2/7/2003-4/7/2003. Curs *Museus i Comunicació. Les noves tecnologies aplicades a la Interpretació del patrimoni*. Tarragona. ST de Tarragona de l'AMC, conjuntament amb la URV.
- 14/7/2003-15/7/2003. 4a edició del Curs d'Estiu de Museologia a Girona, *La gestió dels museus*. AMC i UdG.
- 12/12/2003. Visita al Centre d'Interpretació de les pintures rupestres de la Muntanya de Prades (Museu Comarcal de la Conca de Barberà). Organitzada per la ST de Tarragona.
- 23/4/2004. Sessió teòrica *La recerca educativa als museus*, a càrrec de Mikel Asensio. Museu del Cinema de Girona. Organitzat per l'AMC, en col·laboració amb la Càtedra UNESCO de la UdG i amb l'IRPC de la UdG.
- 18/5/2004. Presentació del núm. 1 de la revista *Mnemòsine* al MHC. Hi intervenen F. Tarrats (DGPC), O. Bohigas (que fa la presentació), J. Sobrequés i C. Marfà.
- 22/6/2004. Visita al Museu Comarcal del Montsià. Organitzada per la ST de Tarragona.
- 5/7/2004-7/7/2004. Curs *Política i estratègies culturals*. Universitat d'Estiu 2004 de la URV, Tarragona. Organitzat per la URV, amb la col·laboració de la ST de Tarragona de l'AMC.

- 12/7/2004-13/7/2004. 5a edició del Curs d'Estiu de Museologia a Girona, *Patrimoni Immaterial i museus*. AMC i IRPC UdG. Fundació Universitat de Girona Innovació i Formació.
- 25/10/2004. Visita tècnica al MNAC, acompanyats del director E. Carbonell i l'administrador J. Llinares.
- 11/12/2004. Visita al CosmoCaixa, en el marc de la IX Assemblea de l'AMC.
- 11/2/2005. Xerrada debat *Els públics de la Cultura*. Museu del Cinema de Girona. Organitza AMC i APGCC.
- 17/2/2005. Visita als Museus de Cervera, en el marc de l'Assemblea de la ST de Lleida, oberta a tota l'AMC.
- 26/2/2005. Visita als Museus d'Esplugues de Llobregat (Can Tintoré i la Rajoleta). Xerrada i debat sobre *Museus per a tots els públics*, a càrrec de Joan Surroca.
- 4/3/2005-6/3/2005. Viatge a Madrid per visitar les novetats museogràfiques (MNCARS, Museo del Traje, MNCN, etc.), amb Mikel Asensio i Elena Pol.
- 30/4/2005. Visita al Museu Agbar de les Aigües de Cornellà, amb una conferència debat sobre el CoNCA, a càrrec de Xavier Fina, membre de l'oficina del CoNCA.
- 7/5/2005. Visita al servei educatiu de La Pedrera. Xerrada debat amb Eulàlia Bosch i Ramon Espelt, responsables del servei.
- 7/7/2005. Acte institucional del 10è aniversari de l'AMC al Museu Marítim de Barcelona. Taula rodona i debat amb el títol *Museòlegs i museologia a Catalunya en les darreres dècades*, amb la participació de J. Mayné, F. X. Menéndez, R. Sagués, A. García, J.M. Rueda i amb C. Marfà com a moderador). Es va presentar el web i el nou logotip. Després, es va fer una visita a l'exposició temporal del MMB, *Pompeia*.
- 20/7/2005-22/7/2005. 6a edició del Curs d'Estiu de Museologia a Girona. *Exposicions temporals*. AMC i IRPC UdG.
- 22/12/2005. Sopar de celebració del 10è aniversari de l'AMC i lliurament dels guardons de la 1a edició dels Premis AMC de Museologia, al restaurant La Miranda, al Museu d'Història de Catalunya. Va tenir lloc després de la X Assemblea de l'AMC, celebrada al MHC.
- 25/2/2006. Visita al Centre de realitat virtual UPC.
- 6/5/2006. Participació a la presentació del projecte de georeferenciació i base de dades de les rutes del Palau Robert. Palau Robert (Barcelona).
- 8/5/2006. Taula rodona *La formació del museòleg*. MHC. Organitzada per l'AMC.

- 20/5/2006. Visita de preinauguració del MUME (la Jonquera) i al camp d'Argelers.
- 13/7/2006-14/7/2006. 7a edició del Curs d'Estiu de Museologia a Girona, *Museus i ciutat*. Només 34 inscrits. AMC i IRPC UdG.
- 21/11/2006-21/12/2006. Curs virtual Microsoft Project (subvencionat pel FSE). 10 inscrits.
- 3/2/2007. Visita a l'exposició del MHC *Per bruixa i metzinera*. En el marc de la XI Assemblea de l'AMC, celebrada al MHC. Al final de l'Assemblea, es va fer la presentació del núm. 3 de la revista *Mnemòsine*.
- Maig-juny 2007. Curs d'extensió universitària *Noves Iniciatives en comunicació del patrimoni i museus*. UVIC, amb la col·laboració de l'AMC i l'AIP.
- 4/6/2007-13/7/2007. Curs virtual *Els museus davant el repte de les tecnologies de la informació i la comunicació*, a càrrec de Cèsar Carreras (UOC). 30 h. Plataforma virtual AMC. 58 inscrits.
- 9/6/2007. Visita a la Fàbrica Trepat i al Museu Comarcal d'Urgell, a Tàrrrega, i a l'Espai Guinovart d'Agramunt. 7 assistents.
- 16/6/2007. Visita al Museu de la Música de Barcelona, inaugurat aquest any. 11 assistents.
- 25/6/2007. Visita a la Fundació Suñol.
- 18/10/2007. Conferència inaugural del curs 2007/2008 del departament d'art de la UAB, a càrrec d'Aurora Herrera. Coorganitzat per l'AMC i el departament d'art de la UAB.
- 27/10/2007. Visita al Refugi 307 (Poble-sec, Barcelona), antena del MUHBA. 20 assistents.
- 17/11/2007. Visita preinaugural al Museu de Lleida Diocesà i Comarcal (MLLDC). A la tarda, visita xerrada sobre el projecte del Museu d'Art Jaume Morera. 11 assistents.
- 24/11/2007. Visita al Parc Arqueològic de les Mines Gavà. Museu de Gavà. 32 assistents.
- 29/11/2007. Taula rodona *Els museus i els seus públics*. Organitzat per la ST de Tarragona de l'AMC.
- 2008. Altres activitats de la ST de Tarragona de l'AMC. Curs *Equipaments museístics. Què són? Quina és la seva problemàtica?* Jornada *Museus, agents de canvi social i desenvolupament*. Jornada *Recerca externa i museus*.

- 2008. Visites organitzades per la ST de Tarragona de l'AMC. ICAC, Museu Salvador Vilaseca de Reus, Gaudí Centre de Reus, Museu d'Art Modern de Tarragona i Museu de Carros i Eines del Camp de Valls.
- 15/2/2008. Sopar i acte de lliurament dels guardons de la 2a edició dels Premis AMC de Museologia. Museu d'Arqueologia de Catalunya (MAC). Després de la XII Assemblea de l'AMC.
- 22/5/2008. Taula rodona sobre el pla de museus, al Pati Manning (Barcelona), amb el títol *Pla de Museus: les xarxes dels museus nacionals i les xarxes de territori*. Amb la participació d'A. Farnós, M. Macià, P. Serra, R. Serra i C. Clusellas, amb R. Sagués com a moderador.
- 28/6/2008. Visita al conjunt Món Sant Benet/Alicia de Sant Benet de Bages. 22 assistents.
- 28/2/2009. Visita a les restes romanes de *Baetulo* (Decumanus i la nova museïtzació de la casa dels Dofins). Museu de Badalona. En el marc de la XIII Assemblea de l'AMC, celebrada a Badalona.
- 16/6/2009. Visita a Can Framis. Fundació Vila Casas (Barcelona). 13 assistents.
- 2009. Altres visites a museus. Museu de Granollers (5 assistents); Museu d'Art de Cerdanyola (12 assistents); Exposició *Princeses de terres llunyanes*. MHC (6 assistents).
- 26/5/2009. Visita a l'antic escorxador, futura seu del Museu de Tortosa. ST de Tarragona de l'AMC, en el marc de la seva Assemblea anual.
- 26/3/2010. Acte de lliurament dels guardons de la 3a edició dels Premis AMC de Museologia. Palau Moja. Barcelona.
- 6/4/2010. Presentació al Museu d'Art Modern de Tarragona (MAMT) de les dues guies dels museus (Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre), editades per la Diputació de Tarragona, i elaborades per l'AMC (ST de Tarragona) entre 2006 i 2008.
- 17/5/2010. Presentació, al MUHBA, del núm. 5 de la revista *Mnemòsine*, amb la taula rodona *Una conversa entre Frederic-Pau Verrié i Francesc Vicens*. Modera: Josep Maria Trullén.
- 5/3/2011. Visita al temple de la Sagrada Família i presentació del nou projecte del museu. En el marc de la XV Assemblea de l'AMC. 80 assistents. Amb J. Bonet i F. Parés.
- 2/6/2011. Visita a les noves sales del Museu Marés (Barcelona). 40 assistents. I a continuació, presentació del núm. 6 de la revista *Mnemòsine*, a càrrec de X. Roigé. 40 assistents.

- 6/6/2011. Jornada tècnica *Museografia i tecnologia LED*. MAMT. Organitzada per la ST de Tarragona de l'AMC, amb l'assessorament d'ERCO.
- 18/6/2011. Visita al Museu Blau (Museu de Ciències Naturals de Barcelona). Presentació del nou projecte i visita a les noves sales. 15 assistents.
- 17/9/2011. Visita a les sales del romànic del MNAC, recentment remodelades. 45 assistents.
- 5/11/2011. Visita al conjunt monumental de les esglésies de Terrassa. Seu d'Egara. 20 assistents.
- 23/3/2012. Lliurament dels guardons de la 4a edició dels Premis AMC de Museologia. MMB. Refrigeri. Assistència de 130 persones.
- 26/4/2012. Visita a les obres de les Drassanes Reials i a la sala de reserva del MMB. Presentació del nou projecte museogràfic del MMB. En el marc de la XVI Assemblea de l'AMC, celebrada al MMB. 15 assistents.
- 18/7/2012. Presentació del 1er Manual de Museologia de l'AMC, *La il·luminació als museus*. Palau Moja, amb el DGPC. Es van fer altres presentacions públiques: 21/7/2012 al MLLDC Lleida; 21/9/2012 MAMT Tarragona; 12/11/2012 en el marc d'una jornada sobre il·luminació museogràfica.
- 15/9/2012. Visita al Museu de les Terres de l'Ebre (Amposta) i al futur Museu del Mar (Sant Carles de la Ràpita). 13 assistents. Després de dinar, visita (no programada) al Museu de Cambrils.
- 10/11/2012. Visita al Museu del Gas i a l'Institut de Paleontologia M. de Crusafont, a Sabadell. 10 assistents.
- 15/12/2012. Visita a les noves sales i a les exposicions temporals del MHC, en el marc de l'Assemblea extraordinària de l'AMC. 23 assistents.
- 23/2/2013. Visita a l'exposició temporal *El Museu Explora: obres d'art a examen*. MNAC. 30 assistents.
- 20/4/2013. Visita al Museu dels Sants d'Olot. Després, va tenir lloc la presentació del projecte del Museu del Paisatge al Museu Comarcal. 10 assistents.
- 27/4/2013. Visita a l'exposició temporal *Històries de tocar*. Museu d'Arqueologia de Catalunya (MAC). En el marc de la XVII Assemblea de l'AMC.
- 15/5/2013. Presentació, al MNAC, del núm. 7 de la revista *Mnemòsine*, amb la taula rodona *Els Museus d'Art: actualitat i perspectives de futur*. Amb la participació de J. Pluma, P. Serra, B. Marí, C. Sais i J. Navarro.

- 29/5/2013. Taula rodona *Els professionals dels museus: nous reptes davant la crisi*. MMB. Amb la participació de J.M. Carreté, A. Laporte, R. Marcet i X. Roigé. Activitat coorganitzada per l'AMC, Artimetria i el Màster de Gestió Cultural de la UB. Es va presentar l'estudi sobre els professionals de museus, realitzat pel Ministeri d'Educació, Cultura i Esports, i a cura d'Artimetria.
- 8/6/2013. Visita al Vinseum. Museu de les Cultures del Vi de Catalunya (Vilafranca del Penedès). 15 assistents.
- 26/10/2013. 1er Taller de Museologia AMC, *Nous continguts i segmentació de la informació a través de la realitat augmentada*. Museu de Gavà. 11 assistents.
- 23/11/2013 i 30/11/2013. Visita al Born Centre Cultural. 30 assistents. Atesa la limitació de l'aforament, es van fer dues visites en grups reduïts de 15 persones.
- 14/12/2013. 2on Taller de Museologia AMC, *L'art dramàtic, una eina per a comunicar el patrimoni*. MNACTEC. 16 assistents.
- 22/2/2014. 3er Taller de Museologia AMC, *Les xarxes socials. Apropar museus i públics*. MHC. 15 assistents.
- 15/3/2014. Visita al Museu de la Terrissa de Quart i al Museu del Suro de Palafrugell. 10 assistents.
- 2/3/2014. Acte de lliurament dels guardons de la 5a edició dels Premis AMC de Museologia. Museu del Disseny de Barcelona. 130 assistents.
- 11/4/2014. Sessió de debat sobre el nou pla de museus oberta a tots els socis. MNAC. Alta participació (interna).
- 26/4/2014. Visita a l'exposició temporal *Mediterrani. Del mite a la raó*, al CaixaForum de Barcelona, en el marc de la XVIII Assemblea de l'AMC.
- 25/10/2014. 4rt Taller de Museologia AMC, *Les xarxes socials. Apropar museus i públics*. MHC. 21 assistents.
- 25/10/2014. 5è Taller de Museologia AMC, *Publicacions digitals*. Museu Abelló de Mollet. 28 assistents.
- 21/3/2015. Visita a la basílica de Santa Maria del Pi de Barcelona. 12 assistents.
- 18/4/2015. Visita al Museu de Cultures del Món. Barcelona. En el marc de la XIX Assemblea de l'AMC.
- 27/5/2015. Presentació del número 8 de *Mnemòsine*, al Museu Blau de Barcelona. Taula rodona sobre els museus de ciències naturals, amb la participació d'Àlex Farnós, Toni Arrizabalaga, Anna Omedes, Carme Clusellas i Olga López.
- 6/6/2015. Visita als Museus de Sitges: Cau Ferrat, Maricel i Fundació Stämpfli. 10 assistents.

- 26/9/2015. Visita a Can Marfà Gènere de Punt. Museu de Mataró. 6 assistents.
- 26/9/2015. 6è Taller de Museologia de l'AMC, *Marketing relacional. Temes clau en el desenvolupament d'una estratègia de fidelització de públics en museus*. Can Marfà Gènere de Punt. Museu de Mataró. 17 assistents.
- 12/12/2015. Visita al Museu d'Art de Cerdanyola. 14 assistents.
- 12/12/2015. 7è Taller de Museologia de l'AMC, *Gestió i enviament de butlletins digitals. L'objecte newsletter dins el marc de la comunicació on-line. Temes clau per conèixer la seva gestió i dinamització per fer créixer la nostra comunitat*. Museu d'Art de Cerdanyola. 14 assistents.
- 30/4/2016. Visita a l'exposició *Fams i abundàncies*. Museu de l'Hospitalet. En el marc de la XX Assemblea de l'AMC, celebrada a l'Hospitalet.
- 17/6/2016. Acte de lliurament dels guardons de la 6a edició dels Premis AMC de Museologia. Museu Europeu d'Art Modern (MEAM). 130 assistents.
- 28/7/2016. Visita al Palau Antiguitats i Vitalls Bonet, Barcelona. 13 assistents.
- 10/11/2016. Visita a la Fundació CIM de la Universitat Politècnica de Catalunya. 19 assistents.
- 26/11/2016. 8è Taller de Museologia de l'AMC, *Il·luminació d'exposicions. Estat de l'Art*. Museu d'Art de Cerdanyola. 16 assistents.
- 14/1/2017. 9è Taller de Museologia de l'AMC, *Aplicacions mòbils en l'entorn de les institucions culturals*. Centre de Lectura de Reus. 15 assistents.
- Gener 2017. Presentació del 2on volum de la col·lecció Manuals de Museologia de l'AMC, *Moviment d'obres d'art: préstecs, manipulació, conservació i exhibició*, al Saló del Vigatà del Palau Moja de Barcelona. 58 persones.
- Febrer 2017. Visita a l'exposició *Ramon Casas, la modernitat anhelada*. Museu de Sitges (Maricel). 24 assistents.
- 2/3/2017. Visita al Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya. 17 assistents.
- 27/4/2017. Visita a Mediapro Exhibitions. 20 assistents.
- 25/5/2017. Visita al MNAC: les pintures murals de la sala capitular de Sixena. Visita tècnica i xerrada, amb Pepe Serra i Mireia Mestre. 17 assistents.
- 6/7/2017. 10è Taller de Museologia de l'AMC. *La conservació preventiva: planificació vs bona sort [Manipulació de material sensible]*. Museu de Cultures del Món, Barcelona. 16 assistents.

- 27/7/2017. Visita al Museu del Modernisme de Barcelona i a la Galeria Gothsland. 16 assistents.
- 19/10/2017. Visita a la Fundació Julio Muñoz Ramonet. Ajuntament de Barcelona. 14 assistents.
- 17/11/2017 i 18/11/2017. Taller de Museologia de l'AMC, *Planificació estratègica en museus i centres patrimonials*. Museu d'Arqueologia de Catalunya. 20 assistents.
- 27/1/2018. Visita al Museu de Can Tinturé i al recinte de La Rajoleta. Museus d'Esplugues de Llobregat. En el marc de la XXII Assemblea de l'AMC.
- 1/3/2018. Visita a la Fira d'Art Modern i Antic de Barcelona (FAMA). Museu Marítim de Barcelona (Sala Marquès de Comillas). 9 assistents.
- 11/4/2018. Visita a l'exposició *Puig i Cadafalch, arquitecte de Catalunya* al Museu d'Història de Catalunya. 12 assistents.
- 15/6/2018. Acte de lliurament de guardons de la VII edició dels Premis AMC de Museologia, al Pati Verger del Museu Frederic Marès. Barcelona. 80 assistents.
- 29/9/2018. 11è Taller de Museologia de l'AMC, *Fotografia amb mòbil per a museus*. Museu d'Art de Girona. 18 assistents.
- 23/10/2018. Presentació del 3er volum de la col·lecció Manuals de Museologia de l'AMC, *Museus i propietat intel·lectual*, a l'Auditori de la Fundació Joan Miró. 20 assistents.
- 27/10/2018. Visita al Museu d'Alcover i al Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí. 14 assistents.
- 7/11/2018. Visita a l'Espai d'Art de la Galeria Artur Ramon Art, Barcelona. 16 assistents.
- 27.11.2018. Jornada de debat sobre els perfils professionals als museus. Museu d'Arqueologia de Catalunya a Barcelona. 32 assistents.
- 21/1/2019 i 28/1/2019. Visita al Museu de les Arts Escèniques. Institut del Teatre. Barcelona (dues visites per raons d'aforament). 24 assistents.
- 9/2/2019. 12è Taller de Museologia de l'AMC, *Fotografia amb mòbil per a museus* (ST Tarragona). Museu Pau Casals, el Vendrell. 15 assistents.
- 6/4/2019. Visita al MNAT (exposició de síntesi) i als monuments romans de Tàrraco (Patrimoni Mundial de la Unesco). Tarragona. 21 assistents.
- 6/6/2019. Visita a l'exposició temporal *La presència del Prado. Episodis d'una història*. Biblioteca-Museu Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú. 16 assistents.

- 29/6/2019. 14è Taller de museologia de l'AMC, *Embalatge d'objectes en softpacking*. Museu Marítim de Barcelona. 17 assistents.
- 21/10/2019. Visita a la Casa de l'Aigua, Trinitat. MUHBA. 11 assistents.
- 16/11/2019. 15è Taller de museologia de l'AMC, *Videografia amb mòbil per a museus*. Museu Abelló de Mollet. 11 assistents.
- 23/11/2019. 16è Taller de museologia de l'AMC, *Fotografia amb mòbil per a museus* (ST de Barcelona). Museu Abelló de Mollet del Vallès. 12 assistents.
- 30/11/2019. Curs de museologia de l'AMC, *Adaptació d'exposicions per a persones amb ceguesa o baixa visió*. Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. 18 assistents.
- 3/12/2020. Acte de lliurament virtual dels guardons de la 8a edició dels Premis AMC de Museologia al Museu Marítim de Barcelona.
- 19/7/2021. Presentació del 4rt volum de la col·lecció Manuals de Museologia de l'AMC, *Planificació estratègica de museus i centres patrimonials*, al Museu Marítim de Barcelona. 68 assistents.

AMC
Associació de Museòlegs
de Catalunya
25 anys
1995-2020

El primer logotip i carnet de l'AMC, l'any 1996 (XMP).

El primer tríptic de l'AMC amb la butlleta per fer-se soci l'any 1996 (XMP).

Els primers directoris de l'AMC editats en paper (XMP).

El Butlletí AMC editat entre 1996 i 1997 (XMP).

Els programes dels dos primers seminaris de l'AMC, 1997 i 1998 (XMP).

El tríptic informatiu de l'AMC amb el nou logotip de principis dels anys 2000 (XMP).

IX Assemblea ordinària celebrada al CosmoCaixa de Barcelona, l'11/12/2004 (MPA).

Entrega de la 1a edició dels Premis AMC de Museologia al Museu d'Història de Catalunya a Barcelona, el 22/12/2005 (AMC).

Mnemòsine, Revista catalana de Museologia (XMP).

Entrega de la 2a edició dels Premis AMC de Museologia al Museu d'Arqueologia de Catalunya a Barcelona, el 15/2/2008 (MI BT).

Visita al Museu de Badalona coincidint amb la XIII Assemblea ordinària de l'AMC, el 28/2/2009 (MIJT).

XV Assemblea ordinària de l'AMC a la Sagrada Família de Barcelona, el 5/3/2011 (MIJT).

XV Assemblea ordinària de l'AMC a la Sagrada Família de Barcelona, el 5/3/2011 (MJBT).

Presentació del número 6 de la revista *Mnèmòsine* al Museu Marès de Barcelona, el 2/6/2011 (MJBT).

Visita a les sales d'art romànic al MNAC de Barcelona, el 17 de setembre de 2011, amb motiu de la remodelació que havia estat inaugurada feia pocs mesos (AMC).

Visita al conjunt monumental de la Seu d'Egara a Terrassa, el 5/11/2011 (AMC).

Entrega de la 4a edició dels Premis AMC de Museologia al Museu Marítim de Barcelona, el 23/3/2012. Domènec Ferran recull el premi al conjunt monumental de les esglésies de Terrassa (MI BT).

Entrega de la 4a edició dels Premis AMC de Museologia al Museu Marítim de Barcelona, el 23/3/2012. El personal del Museu d'Història de Catalunya amb el premi Experiències pel Projecte Tombes Reials de Santes Creus (AMC).

XVI Assemblée ordinària celebrada al Museu Marítim de Barcelona, el 26/4/2012 (MI BT).

Presentació del 1er Manual de Museologia, *La il·luminació als museus*, al Palau Moja de Barcelona, el 18/7/2012 (MI BT).

Visita al Museu de les Terres de l'Ebre a Amposta, el 15/9/2012 (AMC).

Assemblea extraordinària per a la reforma dels estatuts al Museu d'Història de Catalunya, el 15/12/2012 (MI BT).

Els Manuals de Museologia de l'AMC (ANC).

Taller de Museologia: *Les xarxes socials. Apropar museus i públics social-media*, al Museu d'Història de Catalunya, el 22/2/2014 (DSL).

Entrega de la 5a edició dels Premis AMC de Museologia al Museu del Disseny de Barcelona, el 27/3/2014 (DSL).

XIX Assemblea ordinària al Museu de Cultures del Món de Barcelona, el 18/4/2015 (MPA).

XX Assemblea ordinària al Museu de l'Hospitalet, el 30/4/2016 (AMC).

Entrega de la 6a edició dels Premis AMC de Museologia al Museu Europeu d'Art Modern de Barcelona (MEAM), el 17/6/2016 (AMC).

Entrega de la 7a edició dels Premis AMC de Museologia al Museu Marés de Barcelona, el 15/6/2018 (LRF).

Entrega de la 7a edició dels Premis AMC de Museologia al Museu Marés de Barcelona, el 15/6/2018 (MPA).

Visita tècnica al Museu d'Alcover, el 27/10/2018 (LRF).

Visita tècnica al Museu d'Alcover, el 27/10/2018 (AMC).

Jornada de debat sobre els perfils professionals als museus al Museu d'Arqueologia de Catalunya a Barcelona, el 27/11/2018 (AMC).

Visita tècnica al patrimoni mundial de Tàrraco, el 6/4/2019 (AMC).

Visita tècnica al patrimoni mundial de Tàrraco, el 6/4/2019 (XMP).

XXIII Assemblea ordinària al Museu Marítim de Barcelona, el 30/4/2019 (AMC).

Taller de Museologia: *Embalatge d'objectes en 'softpacking'*, al Museu Marítim de Barcelona, el 29/6/2019 (AMC).

Visita a la Casa de l'Aigua a la Trinitat de Barcelona, espai patrimonial del MUHBA, el 28/10/2019 (XMP).

Taller de Museologia: Videografia amb mòbil per a museus, al Museu Abelló de Mollet, el 16/11/2019 (AMC).

Entrega de la 8a edició dels Premis AMC de Museologia al Museu Marítim de Barcelona, el 3/12/2020 (AMC).

Abreviatures autories fotografies:

AMC Arxiu de l'AMC

MJBT Maria-Josep Boronat i Trill

XMP F. Xavier Menéndez i Pablo

DSL Daniel Solé i Lladós

MPA Marta Peinador Aguado

LRF Lluís Rius Font

ANC Albert Navarro Casado

AMC

Associació de Museòlegs
de Catalunya

25 anys
1995 - 2020

Amb el suport:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Diputació
Barcelona